

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 15/št. 150

september-oktober 2019

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Intervjuji: Sašo Dolenc, Alenka Jovanovski, Zdravko Kafol, Luka Novak, Slavko Pregl, Božidar Premrl

buklaplus

150.
številka revije
BUKLA

Nominirane prevajalke za letošnjo Sovretovo nagrado:

**TATJANA JAMNIK, MARJANCA MIHELIČ
in BREDA BIŠČAK**

Tokrat predstavljamo več kot 130 novih knjig. Naslednja Bukla izide novembra ob knjižnem sejmu.

AN, BAN, PET PODGAN, ENA PRAVLJICA VSAK DAN

Ob
80-letnici
Jelke
Reichman

RASLA JE JELKA

Se spomnite sladkosnedih medvedkov, otroka s sončnico, Cicibana in čebele, pa Cepecepetačevka in Zlate ladje? Poiščite jih v albumu Jelke Reichman, ki prinaša več kot 200 pesmi in ugank.

Izid
septembra

TRISTO ZAJCEV

Ob 100. obletnici rojstva Milka Matičetovega, raziskovalca ljudskega izročila, je pravljíčarka Anja Štefan izbrala več kot 60 slovenskih ljudskih pravljíc: nekatere so vam dobro znane, druge vas bodo navdušile prvič. Upodobili so jih znani ilustratorji.

STRAŠNI VOLK

Prva slikanica, v kateri sta združili moči dve legendarni slovenski ustvarjalci: pisateljica Svetlana Makarovič in ilustratorica Jelka Reichman. Uživate ob pravljici o mladem volčiču, ki si sicer želi biti strašen, vendar ...

**ANJA ŠTEFAN
PRIPOVEDUJE ...**

**17. 10. ob 18. uri
V DOMU KNJIGE KOPER,
22. 10. ob 17. uri
V KNJIGARNI KONZORCIJ.**

Anjine besede bodo otroke pobožale tudi v »njenih«
ljudskih pravljicah. Tistim iz zbirke *Tristo zajcev*
boste lahko v oktobru in novembru prisluhnili
v knjigarnah Mladinske knjige po vsej Sloveniji.

**POIŠČITE SEZNAM
VSEH DOGODKOV NA
WWW.MLADINSKA.COM**

**VABLJENI V KNJIGARNE
MLADINSKE KNJIGE IN NA EMKA.SI**

 Mladinska knjiga

Leto 15/Številka 150,
september–oktober 2019
Natisnili smo: 25.000 izvodov.

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39,
Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Pomočnica uredništva: Vanja Jazbec
Jezikovni pregled: Prokreator

Pisci: Sabina Burkeljca, Aleš Cimprič,
Maja Črepinšek, Iztok Ilich, Ana Kosirnik,
Vanja Jazbec, Sonja Juvan, Aljaž Krivec,
Vesna Sivec Poljanšek, Renate Rugelj,
Samo Rugelj

Gostujoči pisci:

Nina Kokelj, Simona Kopinšek, Manca Košir,
Kristina Picco, Alenka Štrukelj,
Boštjan Videmšek, Janja Vidmar, Urban Vovk

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Organizacija tiska: Merima Jular s. p.
Natisnjeno v Evropski uniji.
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31,
GSM: 031/688 590

Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

Izdajo revije Bukla sofinancira Javna agencija
za knjigo RS. Podporniki revije Bukla so tudi
knjižnice iz Združenja splošnih knjižnic.

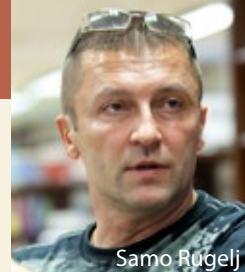

buklplus

Sofinancer projekta »Berimo Slovence v
BukliPlus« je Ministrstvo za kulturo RS.

www.bukla.si

O ČEM GOVORIMO, KO GOVORIMO O MAJHNEM KNJIŽNEM TRGU

Samo Rugelj

Ena od najbolj klišejskih in najbolj impulzivnih trditev v zvezi s slovenskim knjižnim trgom je ta, da je majhen. A kaj v resnici pomeni ta majhnost, kako se je spremenila (še zmanjšala) v zadnjem času in kako ta majhna velikost definira to, kar založniki počnejo danes in kar bodo počeli jutri, so podvprašanja, na katera ni več mogoče odgovoriti prav preprosto, površno in impulzivno, temveč to od vseh nas zahteva malce več razmisleka.

Letos poleti sem imel srečo, da sem obiskal tako Rim (z vlakom, priporočam) kot Barcelono in v tamkajšnjih knjigarnah sem dodobra raziskal, kaj pomeni, če si del tako velikih knjižnih trgov, kot sta italijanski ali španski (ki so seveda še vedno precej manjši od angleških). Ugotovitve so preproste, a pomembne: če kot založnik deluješ na tako velikih trgih, si lahko še vedno brez težave privoščiš, da nove prevodne knjige atraktivnih in dobro usidranih avtorjev izdaš hkrati z izvirnikom. Ni se ti treba ukvarjati s tem, ali bodo te novitete izpostavljene na sprednjih policah, saj tako v Italiji kot Španiji (Kataloniji) obstajajo knjigarne, ki živijo od prodaje knjig (niso pa v lasti kake založbe), zato te hitre izdaje prevodov z veseljem pozdravijo in jih postavijo povsem spredaj (recimo nova knjiga Thomasa Harrisra *Cari Mora*, ki je v italijanščini izšla hkrati z izvirnikom). Po drugi strani pa je velikost trga, ki s seboj prinaša tudi dovolj kakovostnih domačih avtorjev za vsakovrstne knjižne vsebine, od leposlovnih do stvarnih knjig, najboljša garancija za kritično maso bralcev in kupcev domačih knjig, kar pomembno definira tudi to, da s prevodi nikakor ni treba vedno hiteti, saj bo vedno dovolj domače publike, ki bo posegla po ključnih knjigah nekega obdobja. Za tovrstni primer bi navedel šesto knjigo Karla Ova Knausgärda iz serije *Moj boj*, ki sem jo v Barceloni videl tako v španskem kot tudi katalonskem prevodu.

Kako pa je s tem pri nas? Najprej razčistimo nekaj reči: slovenski knjižni trg ne obsega dveh milijonov ljudi, saj po zadnjih podatkih v preteklem letu kar 53 odstotkov Slovencev ni kupilo nobene knjige, kar je še nekaj odstotkov več kot pet let prej. Ko govorimo o številu Slovencev, ki posegajo po knjigah, realno torej govorimo o kakih 850.000 kupcih, saj malčki seveda ne hodijo samostojno po knjigarnah in si ne kupujejo knjig.

Številka je sicer nizka, a sama ne pove vsega. Na Islandiji živi kakih 300.000 ljudi, pa njihov knjižni trg še vedno nekako obstaja v čarobni mešanici patriotizma, ki živi po lastnih mitih iz preteklosti, in iskrenega samozavedanja tamkajšnjih prebivalcev, da če oni ne bodo kupili islandskih knjig, jih ne bo kupil nihče drug, iz preprostega razloga – ker ne obstaja nihče drug, ki bi bral v islandščini. Zato ni nenavadno, da je tamkaj izid nove knjige

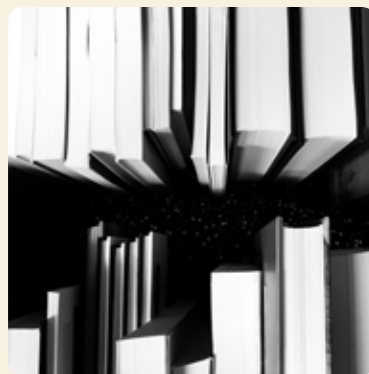
pospremljen s slavnostnim dogodkom slovesne predstavitve, kjer se nihče ne sprašuje, zakaj je prišel nanj: zato vendar, da bo tam kupil knjigo, ki je predstavljena. Ko avtor ali založnik na takem srečanju proda tudi več kot sto knjig, je to že človeška (obenem pa tudi finančna) spodbuda, da dela, piše in izdaja naprej. Medtem pa se pri nas še vedno prepogosto zgodi, da ima knjižni dogodek lepo obiskanost, na katerem se popijejo vse pripravljene kupice in pojejo vsi piškotki, povabljeni pa se ob odhodu lepo zahvalijo za povabilo ter pogostitev in odidejo – brez knjige, ki je bila slavnostno predstavljena na tem dogodku.

Ne gre torej zgolj za število ljudi, ki kupujejo in berejo knjige, temveč tudi za to, kako intenzivno to počnejo, koliko svojega časa, denarja in prostora so pripravljeno posvetiti knjigam, svojemu jeziku ter bivanju in razvijanju v njem. Tudi na tem področju je v zadnjih petih letih v Sloveniji prišlo do precejšnjega upada: intenzivnih kupcev knjig, torej tistih, ki kupijo in berejo vsaj eno knjigo mesečno, je vse manj, kar se odraža tako v absolutno nižanjem številu prodanih knjig kot v povprečni prodajni ceni knjige. Knjige se namreč vse pogostejše kupijo mimogrede, v okviru kakega znižanja, zraven vsakodnevnih jestvin, ali pa ob nakupu v kakem hipermarketu, ko kdo v voziček slučajno porine še kako slikanico za nekaj evrov.

Vendar pozor! Vsaj približno celostno tekočo knjižno ponudbo imajo zgolj in samo knjigarne, ki so do založnikov še vedno najbolj prijazne, saj za prodano knjigo zase zahtevajo manjši odstotek kot hipermarketi, ki prodajajo vse od igle do pralnega stroja. Če hočete spodkopati še zadnje temelje in okope kakovostnega slovenskega založništva, potem kar kupujte v hipermarketih in na razprodajah ob zaprtju kake založbe (to poletje se je s tem marsikdo hvalil), vendar vedite, da s tem vnaprej ustvarjate pogorišče, ki je v relativnem smislu primerljivo s tistim, ki smo mu bili nedavno priča v amazonskem gozdu. Dober ulov poceni knjig na razprodajah žal ne bo nobene založbe obudil nazaj v življenje.

Slovenski založniki brez lastnih knjigarn tako počasi prihajajo v situacijo, ko lahko le pri redkokateri knjigi računajo, da jo bodo prodali fizičnim kupcem v več kot 200 izvodih (brez odkupa knjižnic, seveda), kar je tista spodnja meja rentabilnosti, ki jo lahko prenese le najbolj zagrizen in kar se da dobro vkopan založnik, ki knjige izdaja z lastnim denarjem. Če se kot družba in posamezniki spustimo še stopnico nižje, bo naslednja ekonomska oseka posušila še kar nekaj tistih, ki so nekako vzdržali vse do danes. Nič ne jamramo, samo povemo, kako je.

Srečno v tej jeseni!

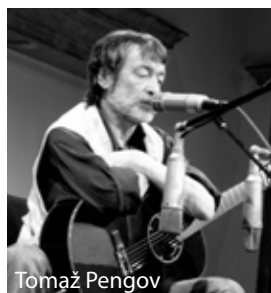
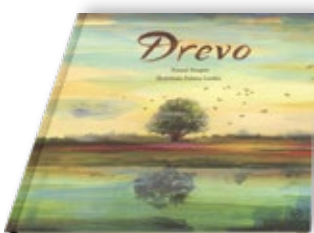

TOMAŽ PENGOV

DREVO

ilustracije: Polona Lovšin

Mladinska knjiga, zbirka Knjižnica Čebelica, 2019, t. v., 16 str., 14,99 €

Tomaž Pengov

Sem ter tja se zgodi, da se v eno poveže magija slike, besede in zvoka. Slikanica *Drevo*, ki je kot 460. izšla v zbirki *Čebelica*, je en takih knjižnih

projektov. Naslovno *Drevo* je seveda naslov pesmi Tomaža Pengova (knjiga izhaja ob 70. obletnici njegovega rojstva), ki velja za eno najboljših skladb tega kantavtorja, luč dneva in pot do naših ušes pa je ugledala na njegovem predzadnjem albumu *Biti tu* (1996). V njej je Pengov poustvaril hvalnico drevesu, naravi in ciklu življenja (v okviru enega leta), kar se odraža v različnih podobah drevesa skozi čas, ki jih je na čaroben način upodobila Polona Lovšin. S svojimi ilustracijami nas zaziba in hkrati uroči v takem magičnem prepletu barv in poet-skih podob, da lahko bralec in gledalec samo obmolči s široko odprtimi očmi. Še en estetski presežek iz tega neusahljivega knjižnega panja, ki nam že desetletja vedno znova postreže knjižne dobrate, tokrat takšno, ki bo zganila tako mlada kot malce manj mlada srca. > SAMO RUGELJ

ZARJA VRŠIČ

KOZJEGLAVKA

Cankarjeva založba,

2019, t. v., 192 str., 24,99 €, JAK

Literarni prvenec ponuja v branje (kar) štiriintriideset kratkih zgodb, navadno dolgih le nekaj strani (včasih tudi zgolj eno ali dve), med katerimi se najde tudi nekaj takih, ki smo jih že imeli možnost prebrati v kakšnih literarnih revijah. Za besedila je značilen verističen jezik, ki podkrepi željo po jasni zastavitvi zgodb z izrazito poantiranostjo, ki se najpogosteje izteče v presunljive zaključke. V tem smislu je v besedilih mogoče iskati neke temeljne značilnosti žanra kratke proze (in medias res začetek, jasen zaključek), enako pa velja tudi za temeljna občutja, kot so posredovana v njih. Zdi se namreč, da se zbirka pogosto zateka k nekoliko mrakobnemu vzdušju, ki ga včasih izrazi tudi z nadrealističnimi elementi, s čimer bi morda lahko vzporedno s to zbirko brali tudi nekatera druga kratkoprozna dela sodobne slovenske književnosti, denimo Anjo Mugerli, Francija Novaka, Evo Markun idr. Kraj in čas dogajanja nam ostajata povečini neznana in zdi se, da so fokus besedil predvsem »dogodki«, ki pa med seboj niso tako zelo sorodni, kot bi morda lahko rekli za osnovno zgradbo in neko prevladujočo atmosfero zbirke. > ALJAŽ KRIVEC

MAJA SOTENŠEK

AIRBNBJEVSKE ZGODBE

ilustracije: Miriam Monica

Chiara, 2019, m. v., 104 str., 12 €

Čeprav ima delitvena ekonomija kopic (predvsem socialnih) težav, pa je vendarle na neki način v naša življenja (ponovno?) pripeljala nekaj več medosebnega stika. Pričujoče delo razkriva, kakšna je narava le-tega na primeru oddajanja/najemanja stanovanj preko znane popotniške platforme. Avtorica se znajde v obeh vlogah: oddajanju prepusti prvo polovico knjige in najemanju drugo. Kratki zapisi razkrivajo delčke medkulturnih dialogov, podobe, ki jih turisti gojijo do Slovenije (še posebej Pirana), in včasih presenetljive razloge, zaradi katerih so se odločili za obisk. Hja, morda si je težko predstavljati, kako zelo različno si predstavljamo potovanja in počitnikovanja ... Liki gostij in gostov so predstavljeni v grobih orisih, za katere se zdi, da verodostojno odražajo izkušnje avtorice, vendar pa se ta včasih odloči za (predvidevam) dodatno literarizacijo, opis dogodkov, ki jim ne bi mogla biti priča, a so jo karakterji gostov očitno spodbudili k osvoboditvi domišljije. Drugi del (pripovedovalka kot gostja) le zamenja te vloge in spekulacije zamenja nekoliko bolj potopisni pridih v pisanju. > ALJAŽ KRIVEC

da branje ne postane
ŠPANSKA VAS
mentorice in mentorje branja

28. septembra 2019 med **9. in 18. uro**
vabimo na celodnevno

DELAVNICO MOTIVIRANJA ZA BRANJE,

na kateri bomo spoznali v svetu uveljavljene,
v slovenskem prostoru pa nove **strategije**
motiviranja za branje.

**Delavnica bo potekala na OŠ Medvode,
Ostrovharjeva 4, Medvode**

Kotizacija 40€ vključuje:
praktično delo v majhnih skupinah ♦ gradiva in
potrdila o udeležbi ♦ pijačo in prigrizek

Program, več informacij in prijava na
www.malinc.si, info@malinc.si,
telefonu 01 361 6699 ter 040 170 492.

Ljubljana je decembra 2015 prejela naziv Unescovo mesto literature. V primerjavi z drugimi pridobljenimi nazivi, ki so začasne narave, je ta stalen, kar pomeni, da je skupaj z njim prišla tudi zaveza Ljubljanke k trajni podpori in razvoju področja literature, kar je spodbudno in razveseljujoče.

Po drugi strani so značke in bleščeči nazivi lahko le prazne oznake, zato je prvo vprašanje, ki se pojavi ob misli na naziv, vsebinske narave – katera izjemnosti gradijo literarno Ljubljano in jo postavljajo ob bok drugim velikim mestom literature?

Kako Ljubljano, mesto literature, vidijo naši pisatelji in pisateljice ter ustvarjalci s področja knjige?

V tokratni številki predstavljamo pogled Urbana Vovka, izkušenega urednika, prevajalca, esejista, kritika in pisatelja, ki je nazadnje izdal esejistično knjigo *Kdo drug in kje drugje. Namesto osebne mitologije, povezane z mestom, Vovk v branje ponuja – kot pravi – pogled »predmeščana«.*

LJUBLJANA:
MESTO/CITY
OF/LITERA-
TURE ...

PIŠE: URBAN VOVK

TA EDINI SREČNI DAN KULTURE

Foto: Maj Panček

Urban Vovk

Bilo je še, ko sem verjel, da imajo tudi psi svoje hiše. Ne mislim pasje, ampak kar prave.

Z varuškinim možem in njunim psom Tarzanom – kakor je bilo v tistem času ime vsem ovčarjem, ki slučajno niso slišali na ime Runo – sva redno hodila »gledat vlake« na medvoški kolodvor. Vmes naju je pot vsakokrat zanesla tudi mimo hiše, kjer je bil »Tarzan doma«. Štiri- ali petletnemu otroku se očitno ni zdelo nemogoče, da bi bil svet poln zapuščenih hiš, v katerih so živeli psi, preden so naši svoje gospodarje.

Nisem ravno pristaš gesla, da je vse relativno, ampak koordinate prostora, ki se rišejo na podlagi doživljanja sveta kot prostora neskončnih danosti, zagotovo so relativne.

Ker je medvoška železniška postaja le ena od vmesnih na relaciji Ljubljana–Jesenice, je nemogoče določiti, katera je odhodna in katera prihodna smer.

Vendar v moji otroški zavesti takrat ni bilo o tem prav nobenega dvoma – vlaki proti Jesenicam peljejo SEM, vlaki proti Ljubljani pa TJA.

Ni mi treba prav dolgo iskati razlogov, zakaj je bilo sem SEM in tja TJA: na svoji poti proti Jesenicam se je ta vlak ustavljal tudi v Žirovnici, ki je bila in je še naprej moja edina prava očetnjava. V njeni bližini se je namreč rodil in do svoje poroke živel moj oče.

V svoji mladostni nistem nisem imel spremljevalca, ki bi me vozil v Ljubljano in mi predstavljal znana imena ali lokacije, na katerih so ta imena živela oziroma še živijo. Imel pa sem vztrajnega domoljuba, ki je le redko pozabil omeniti, da so se pod Stolom na samo nekaj kilometrih razdalje rodili kar štirje veliki možje slovenske književnosti: Prešeren, Čop, Finžgar in Jalen.

In kaj potem sploh še ostane velikim, bi se nemara danes kdo popularno vprašal, vendar v mojem primeru to vprašanje ni bilo nikoli izgovorjeno, saj sem še pred njegovo zastavitvijo poznal odgovor: Veliko mesto je pomembno ravno zato, da ti ponudi zatočišče, ko te življenje pošilja v eno smer, tebe pa vleče v drugo. V nasprotju z razlogi, ki te k literaturi pritegnejo iz aristokratskih nagibov – bolje razumeti svoje življenje, pregnati dolgčas –, te proletarski pred ničemer ne obvarujejo, od tebe samo nekaj zahtevajo, in to je svetu ponuditi dovolj trdne razloge za to, da se literaturi ne odrečeš takrat, ko je za to še pravi čas – ob koncu obveznega šolanja.

Ko sem se začel šolati v Ljubljani, star sem bil 14 let, sem se že dokaj jasno zavedal, da bom moral ljube mi literarne svetove dvigniti na višjo, tudi drugim dostopno in vidno raven, če jim bom hotel omogočiti preživetje v svoji notranjosti.

Najbrž je bil moj prvi tovrstni poskus organizacija razredne proslave kulturnega dne v drugem letniku srednje šole. Profesorica R. je bila vsa srečna, da se je tudi med glede kulture pregovorno skeptičnimi, če že ne kar zanikovalskimi strojniki našel nekdo, ki je pripravljen celo na lastno pobudo prevzeti to nalogo.

Kulturni program ne bi mogel biti bolj blasfemičen, saj sem si ga po vzoru *Ervina Kralja* zamislil kot večerna poročila, v katerih se bo našlo za vsakogar nekaj. Nič hudega sluteči sošolci so tako po moji izbiri drugo za drugim prebrali novice iz sveta športa, kjer

se je poročalo o velikem uspehu naših fantov na svetovnem prvenstvu v spuščanju urina, iz nočne kronike, kjer se je govorilo o Robertu Leniču, ki je celo noč kadil džoint za džointom in zraven pil renski rizling, ko pa so ga zjutraj obiskali policisti, je le mahal s paličko in jim zmedeno razlagal o viziji sveta, kjer ne bo več prostora za smeri neba, ampak bodo lahko v samem centru Ljubljane živeli, na primer, Indijanci. Imeli smo tudi pisma bralcev, v katerih se je neko dekle zbal nad tem, da je njen fant koprofag, saj naj bi ga med drugim zalotila tudi pri tem, da si v brado mrmra oglasno ponudbo »ližemo rito, pridemo tudi na dom«.

Profesorica R. se na tem mestu ni več samo presedala na stolu, ampak začela na njem dobesedno poskakovati. »Imate še kaj bolj slovesnega, Vovk?« me je tedaj kislno vprašala. Seveda, sem rekel, za konec bi vam rad prebral *Dumo*, saj o njej pa menda že nekaj malega vemo. Čeprav je vedela, kam pes tacco moli, mi nadaljevanja vseeno ni preprečila; vseeno je bil februar leta 1988 in pod geslom *Kultura ja, razkroj ne se je zgodilo že vse kaj hujšega*.

Ko sem uspešno prešel svoj najljubši verz »dežela cimpermanov in njihovih mozoljastih občudovalk« in pri tem zaslíšal nezadržen krohot svojih sošolcev, sem vedel, da je proslava v celoti uspela in da mi je uspelo prvič javno uveljaviti svoj pogled na ljubljansko literarno šolo, ki je bila nekaj čisto drugega od gorenjske, ki sem jo najbolje poznal, preden sem se za knjige začel zanimati sam.

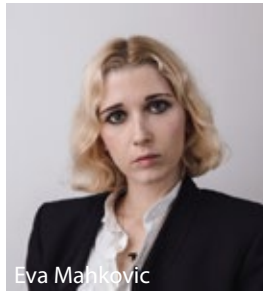
»Ste zdaj srečni, Vovk?« je takrat obviselo v zraku. Najbrž sem v tistem trenutku celo mislil, da res. Šele mnogo pozneje sem se zavedel, da mi literatura v resnici nikoli ni prinesla občutka sreče, le strinjanja, poistovetenja in kdaj pa kdaj hipnega zadovoljstva, predvsem pa veliko zavidevanja in praznih želja, ki jih kot votle spregledaš šele, ko se izkažejo za uresničljive.

Ne, bi danes jadrno odgovoril R., vem pa, da sem bil zanesljivo srečen takrat, ko še nisem poznal smeri neba, a sem zato nezmotljivo vedel, iz katere smeri se prihaja in v katero smer se odhaja. In verjel v svet, v katerem imajo tudi psi svojo našim očem vidno osebno zgodovino.

EVA MAHKOVIC

NA TAK DAN NAJBOLJ TRPI MASTERCARD

Beletrina, zbirka Beletrina, 2019, t. v., 224 str., 19 €, JAK

Eva Mahkovic

Zbirka izbranih avtoričinih Facebook statusov (objavljenih med 2016 in 2018, v knjižni realnosti pa med 2016 in 2019) je knjiga, ki jo je sodeč po vsečkih na profilu avtorice že marsikdo prebral v delovni različici. »Statusi« so razdeljeni v več kategorij, ki se mešajo, knjiga pa je bila deležna posebnega mejkapa (kvaliteta papirja, grafično oblikovanje, barvni tisk ...). Ne vključuje delitev, vsečkov ali komentarjev (niti ne vem, kako bi jih) in tako vendarle ni Facebook zid, preči jo poseg, ki zamaje občutek »odtisa«. Knjiga, ki bi jo bržkone lahko brali vzporedno z deli Candace Bushnell, Lene

Dunham in Helen Fielding, v ospredje postavlja ... ospredje. Govori o odnosu do lastnega videza, ličilih, modi (in visoki modi), botoksu, staranju. Kar zlahka zazveni plehko (očitek, ki ga avtorica večkrat naslovi), se prelevi v totalno osebno izpoved. Če je zunanji videz »prva bojna linija« (iz spremne besede Mance G. Renko) ženske, potem je nujno govoriti o njem. Delo preigrava nivoje, ki jih radi delimo na nižje in višje, obenem pa se zdi, da stopnjuje napetost (»statusi« postajajo resnejši in mračnejši) in tako napravi lep lok. Knjigo rade volje sesujete, a ne preden sesujete mačistoidno zgodovino literature (in sočasno književnost), kar vam zna vzeti precej časa. > ALJAŽ KRIVEC

ALENKA KOŽELJ

LOVILCI SANJ

Mladinska knjiga, zbirka Prvenci, 2019, m. v., 160 str., 22,98 €, JAK

Literarni prvenec zajema šest zgodb (v zapisu na zadnji platnici knjige označenih kot »psiholoških miniatur«), ki nas popeljejo na polje medosebnih odnosov, družinskih in bivanjskih vprašanj. Nekoliko daljša besedila si vzamejo dovolj prostora, da lahko v počasnem ritmu razkrivajo osnovno dogajanje, ki je zavezano realističnosti upovedanega, pri čemer sta fokus refleksija razmerij in vprašanje psihologije likov. Zbirka operira z dostopnim (a vendarle literarnim) jezikom, namenjenim predvsem posredovanju zgodbe, manj pa se zateka k umetelnosti. Zgodbe so življenjske in ponujajo mnogo mest za bralsko poistovetenje, v središče pa privabljajo težke tematike, ki pa se kaj hitro izkažejo tudi za temeljne, kot so denimo umor, smrt, rojstvo, (duševna) bolezen, ljubezen (in ljubezenski trikotnik) idr. Zgodbe, ki so napisane bodisi v tretji bodisi v prvi osebi, potekajo pretežno linearno in v krajšem časovnem obdobju, a se kljub temu srečamo tudi s formo dnevnika (*Prekmurski dnevnik*) in dogajanjem, ki je z vidika časa postavljeno »na glavo« (*V družbi tvojih svetih*). > ALJAŽ KRIVEC

BOJAN EKSELENSKI

TO SE LAHKO ZGODI TUDI VAM

samozaložba, 2019, m. v., 164 str., 14 €

Avtor fantastijske sage *Vitezi in Čarovniki* ter mladinske fantastije *Magijska gimnazija Lubliana* se tokrat predstavlja z zbirko kratke proze. Še vedno ostaja zvest okvirjem spekulativne fikcije, večinoma gre za znanstvenofantastično prozo, kar nakazuje že podnaslov *Zvrhan pehar zgodb o koncu sveta in drugih prigodah*. Je pa res, da izlet v fantastično na koncu

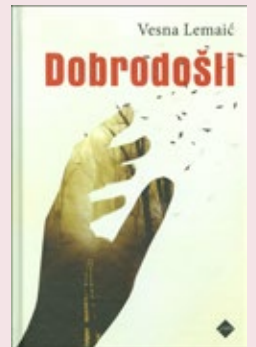
dopolnjujejo trije avtobiografski prispevki, kjer po obsegu osrednje mesto zavzema popis avtorjevih izkušenj iz služenja vojaškega roka v JLA. Kar pa ne pomeni, da preostale zgodbe ne odslkavajo realnosti. Ekselenski se pogosto izkaže kot podroben opazovalec aktualnega družbenega dogajanja in tehnološkega napredka. Čeprav je prvo pogosto povod za zapise, kjer se čuti avtorjeva jeza – ali morda razočaranje – nad pokvarjenostjo vladajočih elit, zgodbe presenetljivo ostajajo lahkotno berljive. Kljub pogosti ostrosti tematike se jih namreč drži nekakšna sproščenost, »ki se ne jemlje preserno, a bralca hkrati jemlje resno«, kot v spremni besedi ugotavlja Matej Krajnc. > ALEŠ CIMPRIC

Konec avgusta so na festivalu kratke zgodbe Novo mesto short podelili nagrado novo mesto za najboljšo zbirko kratke proze. Prejemnica nagrade je Vesna Lemaic za zbirko Dobrodošli (Cankarjeva založba).

NOVO MESTO SHORT

Žirija je v utemeljitvi med drugim zapisala:

»Zbirka korenini globoko v sedanjosti, v kratkem stiku med angažmajem in brezupom. Kljub angažmaju pripovedovalke pa slednja dogajanja ne idealizira, temveč do njega vzpostavi kritično distanco, podkrepljeno s podživljanjem in empatijo, s katerima reflektira tanko mejo med pokroviteljstvom in sočutjem. Močna točka zbirke je, da se ne odloči za eno ali drugo pot, temveč obstane vmes: z zavedanjem o storjenem, ki se ga ne da več spremeniti, a niti povsem sprejeti.«

Žirijo sestavljajo člani Društva slovenskih literarnih kritikov: Matej Bogataj, Ana Geršak (predsednica), Vanesa Matajč in Žiga Rus. Nagrajenska bo prejela tudi finančno nagrado v višini 2000 evrov.

Vesna Lemaic je tretja prejemnica nagrade novo mesto. Prva je bila Suzana Tratnik leta 2017 za delo *Noben glas* (Beletrina). Lani je nagrado prejela Eva Markun za zbirko kratke zgodbe *Menažerija* (JSKD).

Nagrajenki iskreno čestitamo!

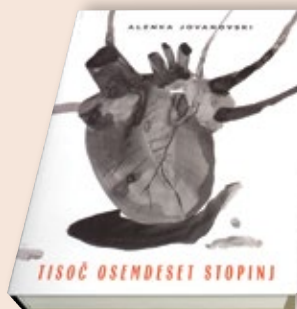
V zbirki *Aleph* Centra za slovensko književnost je kot 186. knjiga izšla pesniška zbirka *Tisoč osemdeset stopinj* dr. Alenke Jovanovski, pesnice, esejistke, prevajalke, predavateljice in mentorice, ki kot svobodna ustvarjalka živi med Šentjurjem pri Celju in svetom. Dr. Alenka Jovanovski je v zadnjem desetletju od znotraj navzven spremenila svoje navade, delovanja in bivanjske razmere in o vsem tem govori/piše v nagrajeni zbirki, ki je sicer njena druga avtorska knjiga. Pred zbirko *Tisoč osemdeset stopinj* je izšla prav tako knjiga poezije *Hlače za Džija*.

»Tisoč osemdeset stopinj – vročina, pri kateri se tali kamenje in pri kateri bruhajo vulkani!«

ALENKA JOVANSKI

TISOČ OSEMDESET STOPINJ

Center za slovensko književnost,
zbirka Aleph,
2018, m. v., 139 str., 20 €, JAK

Bukla: Naprej čestitke ob prejetju Veronikine nagrade. Čas, v katerem bivamo, je zelo neizprosno, leden in tuj. Morda zato potrebujemo vročino vaše poezije? Vsekakor. Vaše življenjske izkušnje so bogate. Iz akademskega sveta in predavateljskih odgovornosti ste pred leti vstopili v povsem drug svet, v svet duhovnega raziskovanja. In se je začela velika sprememba. *Tisoč osemdeset stopinj* ali *1080 stopinj* razkriva konkreten obrat. Bi rekla takole: trikrat okoli sveta (planetarnega in svojega sveta), hkrati pa si vročino 1080-ih stopinj težko predstavljam, ko že pri 30-ih komaj diham.

Jovanovski: Hvala za čestitke. Težko mi je nositi to nagrado ... oziroma nelahko. Vsakdo ima svoje življenjske izkušnje, tiste, ki jih potrebuje. Nisem prepričana, ali so moje kaj bogatejše od vaših. Verjetno je tako: ko neke svetove in izkušnje prerastemo in postanejo tesne obleke, popokajo in odpadejo, nekako kot pri bubah metuljev. Tako se najprej stresa svet, kot v potresu – kar se verjetno dogaja tudi pravkar. Izkušnje pa: do kolikšne mere so pretekle izkušnje uporabne in do kolikšne mere smo popolnoma goli v izkušnji? *Tisoč osemdeset stopinj* iz naslova zbirke je tista silna vročina, pri kateri se tali kamenje in pri kateri bruhajo vulkani – kaj bo to prineslo, ne vem. Vem pa, da takšno vročino ima in v sebi nosi vsakdo. Želela bi s temi pesmimi nagovoriti to srčno vročino, ker mislim, da se je kot družba bojimo, si s tem odrekamo lastno notranjo moč. Hkrati tej vročini želim dati zavedanje, da ne bi bila slepa in uničevalna. Poezija se giblje na robu, med ustvarjanjem in uničevanjem, in že en napačen gib je lahko usoden – kot pesnica in visoko občutljiva oseba to veste zelo dobro. Ni usodno le za pesnika/pesnico, ampak za tiste, ki pesmi berejo. In tudi če jih ne berejo: bilo je izpuščeno v prostor. In tam deluje. Tako ali drugače. Pomislite samo na ustvarjalno, živodajno silo pesmi Srečka Kosovele ali Edvarda Kocbeka ali Jureta Detele ... ali pesmi Iztoka Osojnika ali Taje Kramberger.

Bukla: V današnjem času je izrečenih toliko obljub za hrano naivnih, toliko zloveščih

praznin. *Besede pomenijo ravno obratno od tega, kar pomenijo? Gre za verzni dvojec v eni od pesmi zbirke 1080 stopinj. S to pesmijo ste me spomnili na vzporedno »žaganje drevesnih in človeških glav«, ki je bilo na vzponu pred leti, se*

spomnite? S pogledom pod človeško kožo najdemo precej podobnosti z drevesom ...

Jovanovski: Nujno in obenem težko je. Opreti se na besede je danes postalo težko, pa tudi nerealistično. Za to obstaja precej dober razlog. Se je mogoče opreti na drevo, ki so mu korenine strohnele? Mislim, da besede funkcionirajo v povezavi s tistim predbesednim, predkonceptualnim, slednje pa ni nič mističnega ali skrivnostnega. (Samo odvadili smo se bivati na ta način.) Omenjeno povezavo je mogoče opisati na več različnih načinov, ampak vsi opisi so šibki, predvsem izrabljeni s strani profita: stik s sabo, zavedanje, povezava med besedami in dejanji, etika. Važna je torej povezava med tistim, kar je pred besedo, in besedo samo. Paradokso smo na civilizacijski točki, ko se v ekscesu komunikacije (ta je nekaj drugega kot pogovor) dogaja inflacija označevalcev, celo hitrih označevalcev, označevalcev, ki so reducirani in pretvorjeni v algoritme in s tem še za stopnjo bolj uverženi v služenje profita. Ampak tovrstni označevalci ali celo algoritmi nimajo povezave, vezi s predbesednostjo. In v tem smislu besede ne pomenijo tega, kar pomenijo, ampak lahko pomenijo tudi obratno od svojih slovarskih ali normiranih pomenov. (Kolikor normirani pomeni sploh obstaja in ni to bolj neka porozna, variacijska entiteta.)

Smo v situaciji spoznavnega kaosa, v katerem so besede/označevalci lahko izrabljene – kot so že vsaj stoletje bile – za udejanjanje simbolnega nasilja, s pomočjo katerega se obnavljajo oblastne strukture oziroma razmerja moči. Strašljive moči simbolizacije se je izrazito zavedal Jure Detela, ki je želel kot pesnik spremeniti načine simbolizacije živali – trideset let pozneje svet sicer ni spremenjen, obstaja pa zavedanje o trpljenju izkoriščanih živali (neljudi, narave) znotraj kapitalističnega obrata. Obstaja zavedanje o trpljenju živali, ki ni brez povezav z izkoriščanjem in izkoriščanostjo ljudi. Ravnati z jezikom je torej reflektirati njegovo uporabo, reflektirati

postopke simbolizacije in uporabiti vse svoje sile, da to transformiram. To pa po definiciji ni mogoče zgolj na besedni ravni, sicer bi bilo ene besedne postopke preprosto nadomestiti z drugimi, ne?

V situaciji uporabe ali izrabe besed ne participirajo vsi; obstajajo ljudje, ki ohranjajo – s svojim življenjem – povezavo med besedo in predbesednostjo. Te osebe niso nujno pesniki in pesnice. In kako neverjetno: da se bolezen sekanja te povezave uperi točno vanje. Sekanje ali defamacija tistih oseb, ki to povezavo živijo in bi se ravno z njihovo pomočjo lahko kot družba premaknili na bolje. Potisnjeni ob mejo lahko pregorijo ... ali pa tudi ne. Opazovala sem vsaj štiri takšne zgodbe. Simptom sekanja dreves je ista stvar. Nedavno so v sklopu obnove Celjskega doma posekali več kot stoletno platano, čudovito drevo, ki je hranilo zrak, dajalo dom ptičev, dajalo senco. Ljudje so jo imeli radi – a baje je bila nevarna in bi ogrozila življenja obiskovalcev ... čeprav študije niso pokazale te nevarnosti. Toda ekstremno nevarna in z vidika družbe samouničevalna so prav takšna sekanja ljudi in dreves. Ljudje protestirajo, za zdaj proti sekanju dreves, proti zastrupljanju okolja, protestirajo, ko izbirajo načine življenja ali ravnanja, s katerimi negujejo območje, v katerem živijo z ostalimi bitji. In še se bo nadaljevalo. Ne smemo obupati, lahko pa izzovemo vse svoje ustvarjalne moči.

Bukla: Kako se znajdete eksistenčno? Saj vem, v vsakem primeru bivate na robu, vendar je ta rob lahko manj ali bolj oster. Kaj vse počnete za preživetje?

Jovanovski: Prevajam literaturo in občasno še kaj drugega, poučujem italijanščino, skupaj z drugimi puncami prevajalkami urednikujem za založbo Pólice Dubove, potem so tu razna občasna naročila. Delam, kot delate vi in vsaka kognitarka ali prekarka ali tudi redno zaposlene osebe, šest do sedem dni na teden. Zmanjkuje časa za analizo in študij, torej si moram ta čas vzeti. Preživeti mi ne bi uspelo, če ne bi živela doma, v hiši staršev ... ali pa bi živela v najeti sobi skupaj z ostalimi prekarci ali kognitarci.

Vsakdo plača svojo ceno. Morda bomo morali izumiti komuno kot način skupnostnega življenja. Mašinerija novega brutalnega kapitalizma deli ljudi na privilegirane in socialno in zaposlitveno deprivilegirane, prekarce od zaposlenih za nedoločen čas, mlade in stare od prebivalstva v aktivni dobi, petdesetletne od tridesetletnih, staroselce od migrantov, Slovence od drugih in tujih, vernike od nevernikov itd. Ustvarja

dr. Alenka Jovanovski

igranje še bolj perverznih iger pasivizacije, kraje in uničevanja: uničevanja narave, uničevanja plodne zemlje, uničevanja in odtujitve virov pitne vode, razpad socialne zaščite, uničevanja kritičnega mišljenja in izobrazbe, strokovne zdravstvene pomoči. To je neposreden napad na bit samo in na vire preživetja.

Bukla: Kako pa komentirate situacijo v literarnem polju?

Jovanovski: Situacija v literarnem polju je naslednja. V časih monopolno usmerjene in s konceptom tekmovanja na izločanje opredeljene kulturne politike se ne le zame, ampak za 85 odstotkov delujočih v literarnem polju (poznam le to) dogaja, da v imenu »survival of the fittest« prihaja do počasnega, kapljičnega uničevanja malih in čedalje večjih, toda za družbeno polje pomembnih založbic in asociacij. S tem prihaja do dvojega: do širši javnosti nevidnega ukinjanja delovnih mest – in predvsem do pospešene homologacije percepcije, misli, čutenja, postavljenosti v svet in družbo. Toda isti fenomen stratifikacije in uničevanja malih se dogaja v drugih družbenih poljih. Slepota je predpostavljati, da vsa različna polja niso pomembna, in slepota je razmišljati le znotraj mej lastne mikroidentitete in lastnega družbenega podpolja.

Povedano z metaforo, ki je obenem čista dobesednost: travnike in gozdove in mesta, v katerih je dovolj prostora za raznolike oblike življenja in mišljenja, ta mašinerija pretvarja v beton in novce. Pljuča planeta gorijo to poletje. Eno od sredstev, ki to omogoča, je kulturni kolonializem:

proizvaja homologacijo misli, njen glavni produkt pa je obup nemožnosti spreminjanja situacije. To je obup poraženih že vnaprej, ki pa participirajo v pasivizacijskih praksah.

Pravi pa sta edino strategija in vizija, ki omogočata življenje vsem bitjem na nekem prostoru, a hkrati iz kroga življenja ne izključujeta nobenega bitja.

Zavest o kulturni koloniziranosti je zelo nizka, rezanje humanistike na digitalno, aplikativno in servilno, rezanje kritične misli pomeni odvzeti koloniziranim sredstva odpora in samoorganizacije.

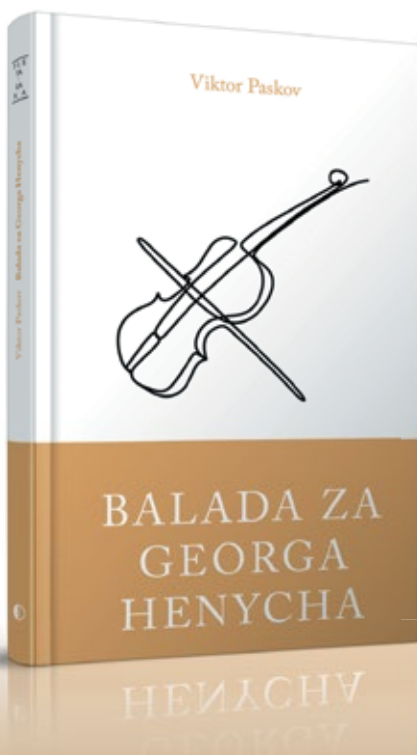
Bukla: In pasivnost je zelo nevarna ...

Jovanovski: Načinov pasivizacije je ogromno in treba jih je dobro poznati. Za to potrebujemo kritično znanost in pogum in vztrajnost. Gre za boj proti strategijam trdega, neusmiljenega, mašinerijskega neoneokolizma, ki vzame živo – naravo, človeška in nečloveška življenja – in jih melje v profit; tega po natančno mrežno razporejenih slamicah srka 1 % s kolaboratorji. In ravno kultura, umetnost in misel, ki je zlizana s kolaboratorsko matrico, celo kadar pozivajo, da je kulturi treba dati več denarja, so tu problem. Ta je bil reflektiran, o njem so pisali Iztok Osojnik, Taja Kramberger in Braco Rotar, vendar je bil ta impulz potlačen ... ne v smislu, da ti ljudje ne smejo pisati in razmišljati, ampak v smislu, da to lahko počnejo na način privatne dejavnosti, ki – čeprav lahko tudi javno objavljena – naleti na silikonsko blokado nerazumevanja.

► **Intervju v celoti si lahko preberete na www.bukla.si**

individualne enote, ki jim s strategijami pasivizacije in kulturnega kolonializma odvzema vsakršno možnost individualnosti. Treba je torej vedeti, kakšni so načini in funkcije perverzne stratifikacije družbe. V njej fenomen mikroidentitete morda pomaga vzpostaviti trdnost na točki permanentnega potresa in celo izključenosti iz družbe, ne pomaga pa razgraditi same matrice družbene stratifikacije kot načina, ki omogoča

Novo v zbirki Pretakanja ...

Viktor Paskov

BALADA ZA GEORGA HENYCHA

Naslovni junak romana je resnična oseba – Čeh Georg Jozef Henych, utemeljitelj goslarstva v Bolgariji, ki je pred svojo smrtjo hotel narediti violino, na katero bo igral bog. Mojster postane metafora za umetnika, za genija, obkroženega s povprečneži. Pravi genij je obsojen, da ni nikoli priznan med ljudmi, toda, kot piše v spremni besedi dr. Ljudmil Dimitrov, je veliko pomembnejše, »da tistim, ki verjamejo vanj, prenese in preda božansko v njem«.

... doslej izšlo

Naročila po telefonu
01/360-28-28

Internet
www.druzina.si

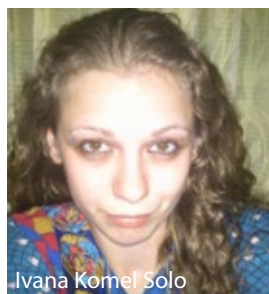
E-pošta
narocila@druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

IVANA KOMEL SOLO

**NAREJENO
IZ METALA
IN KAMNOV**

Litera, zbirka Piramida,
2019, t. v., 85 str., 23,90 €, JAK

Ivana Komel Solo

Nova pesnična zbirka na prvi pogled uporablja preprost koncept: vsaka od pesmi je naslovljena z nekim »komadom« pretežno znanih glasbenih izvajalcev oz. izvajalk, ob katerih je navedeno še ime albuma, s katerega ta »komad« je. Čeprav je v pesmih te vplive (včasih bolj, včasih spet manj) mogoče zasledovati, pa je

fokus zbirke nekje drugje. Tako se naslovi naposled berejo kot potencialni *soundtrack* ali vsaj sprožilni moment, pisanje kot tako pa zavzani kot logično nadaljevanje avtoričine poprejšnje pesniške zbirke *Narekovano iz postelje*. Tu je zasidranost v stvarnost vsakodnevnega življenja in politično-ekonomskih značilnosti sodobne družbe, a to je le osnovno mesto izrekanja, ki ne zanemari sledenja lastnemu duševnemu ustroju oz. vprašanja, kako se strukturira lastna zavest (in ne zgolj umešča v okolje). Obenem pa gre tudi za pisanje, ki se ne pusti ujeti v nič navedenega, saj se zdi, da ničesar ne predpostavlja v vnaprej določenih okvirih, temveč skuša slediti lastni logiki zasledovanja samega sebe. In zdi se, da iz tega trenja izvira energija za nastajanje pričujočega dela. > ALJAŽ KRIVEC

ZBIGNIEW HERBERT

GOSPOD COGITO

izbor in prevod: Niko Jež
Mladinska knjiga, zbirka Nova lirika,
2019, pt. v., 120 str., 29,99 €

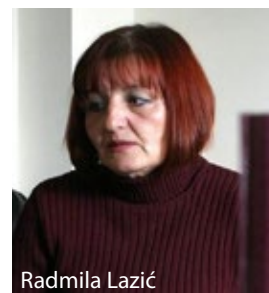
... ostaja tako
rekoč – večn ...

Pesnik, dramatik in esejist se je v zgodovino zapisal tudi kot politični oporečnik socialistične Poljske in prav na tem preseku dejavnosti je bržkone prišlo do njegove vidnosti. Ta je tako svetovna oz. evropska (številni prevodi, večkratna nominacija za Nobelovo nagrado ...) kot tudi slovenska, saj se je zapisal med prejemnike Vilenice, prevodi njegovih del pa so v našem jeziku razmeroma dobro dostopni. Za novo izdajo se zdi, da skuša predvsem napraviti nov pregled nad njegovo poezijo, da njeni najmočnejši deli ne bi bili razmetani po najrazličnejših koncih in krajih, pri tem pa je fokus lik gospoda Cogita (katerega zametke najdemo v pesnikovi četrti pesniški zbirki), ki je postal malodane nekakšen pesnikov podpis. Herbertovo poezijo zaznamuje izjemna navidezna lahkotnost zapisanega, ko se lirski subjekt (zelo pogosto povsem neposredno) spreha od enega do drugega »velikega« pojma. In čeprav se zdi, da ga skuša često zamejevati v določen »časoprostor«, postane ob branju kaj hitro jasno, da se Herbert ne prilagaja realpolitiki trenutka, temveč dosledno sledi temeljnim moralnim vzgibom, s čimer ostaja tako rekoč – večn. > ALJAŽ KRIVEC

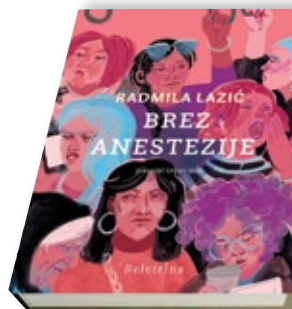
RADMILA LAZIĆ

BREZ ANESTEZIJE

prevod: Urban Vovk
Beletrina, zbirka Beletrina,
2019, t. v., 182 str., 19 €

Radmila Lazić

Radmila Lazić, ena najbolj prepoznavnih sodobnih srbskih pesnic, je bila ena od dveh častnih gostov letošnjega festivala *Dnevi poezije in vina*. Angažirano pesnico in borko za človekove pravice zdaj lahko prebiramo tudi v izboru njene poezije v

slovenščini in v originalu v srščini. Poimenovanje stvari/dogodkov brez olupševanja, polnokrvno, dostikrat (samo)ironično, humorno, sarkastično, družbenokritično, mestoma šokantno, nestereotipno ter detabuizirano – vse to in več označuje njeno močno pisanje. »Ne maram brezkrvne, vegetarijanske literature,« pravi sama. In še: »Pišem/-o iz nuje, da bi se rešili, da bi preživeli ... da bi se dvignili nad trenutno stanje ali obvladali bolečino, se zoperstavili z zanosom ...« Angažirana pesnica v ospredje svojih pesmi postavlja žensko (ne)moč, njeno čutenje, njen boj za resnico in pravico – za življenje, kot je, in za izrekanje le-tega. Bogata sporočilnost poezije nas bralce nagovarja z izborom besed, samim slogom in vsebino. Ne pušča nas hladnih, nasprotno, v nas zbuja in razplamteva življenje in upor ter zanos bivanja. Njena poezija je razumljiva in dostopna ter sporočilna. Je provokativna in nestereotipna (*»Blagoslovljen pralni stroj, pomivalni ... / In ostali delujoči hišni aparati. / Vodovod in kanalizacija. Urejena prebava.«*) Je uporniška: *»Nočem biti poslušna in krotka, / Priliznjena kot mačka, vdana kot pes.«* Radmila Lazić je samosvoja pesnica, je pa tudi malo od nas, ki smo kdaj stali sami pred bogom in verjamemo v živost Besede in v veličino človekovega srca. > SABINA BURKELJCA

BERLIN JASON LUTES
Prevod: JAKOB ROTAR

NOVO pri Založbi ZRC
narocanje@zrc-sazu.si; 01 4706 465

NEŽA ZAJC

IGLA V MRKU

Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko,
2019, m. v., 159 str., 19 €

Nova pesničina zbirka med drugim nakazuje neki premik v idejni zasnovi literarnega dela, lahko bi rekli celo prostorski. Za pesniški prvenec *Ime gore* (KUD Logos, 2015) se je zdelo, da pretendira na to, da lasten govor producira že s samo velikostjo, ki tako postane svoj jezik. Seveda je šlo za mnogo več kot to, a morda ta vstopna točka s samo razliko detektira nekaj, kar sam zaznavam kot posebnost pričujoče knjige. Gre namreč za knjigo, za katero se zdi, da se giblje po ožjem prostoru, a znotraj le-tega, malodane na način formiranja možganskih sinaps, ustvarja vedno nove povezave. Gre za poezijo, ki je zavezana iskanju mesta, na katerem se pesniški subjekt privezuje na svet, kar počne v maniri modernistične estetike in tradicije, ki se v svoji estetski (pa res predvsem estetski) mračnosti morda nekoliko spogleduje tudi z ekspresionizmom, vse naštetu pa v okviru religioznega diskurza, ki služi kot sam modus ubesedovanja in mesto pogleda in tako posledično tudi doseže, da se te poezije ne bi dalo napisati drugače. > ALJAŽ KRIVEC

BEI DAO

NISMO NEDOLŽNI

prevod: Katja Kolšek
Beletrina, zbirka Beletrina,
2019, t. v., 152 str., 24 €

Avtor je tako rekoč živeči klasik kitajske proze in poezije, čigar delo je mogoče brati skozi neko specifično literarno in politično situacijo. Uveljavil se je kot politični aktivist (s pomembno vlogo pri protestih na Trgu nebeškega miru), ki je zaradi okoliščin tudi prisilno zapustil Kitajsko in se tja redko vračal šele v zadnjih letih. Obenem pa podobno držo odraža že njegova poezija, ki se umešča v krog t. i. »meglenih« pesnikov. To je pisanje individualizma, seganja po svobodi, ograjevanje od kakršnekoli zapovedane norme, predvsem pa ne gre za pisanje, ki bi v sebi skušalo zajeti dokončnost spoznanja. Dvojezična izdaja (nepreveden del je zapisan v pismenkah, kar nam občasno razkrije tudi kakšno sicer neprevedljivo potezo) je pospremljena s preglednim spremnim besedilom, pred nas pa postavlja avtorjev lastni izbor, ki da jasno vedeti, da povsem preseže koordinate zamejenega literarnega in političnega prostora, s katerim sem začel besedilo. Bei Dao izstopi iz partikularij, a s tem paradoksalno še močneje razkrije, kaj je njegov umetniški stav. > ALJAŽ KRIVEC

ROMANA ERCEGOVIĆ

TOLMUNI NEŽNOSTI

ilustracije: Simona Čudovan
Chiara, 2019, t. v., 128 str., 23,90 €

Verzi v tej zbirki pesmi so nežno sugestivne pletenice besed, ki spominjajo na starodavna sveta besedila, na speve šamanke, s katerimi ustvarja subtilne miselne in zvočne vibracije. Nežni so kot voda in močni, kot je voda. Skrivnostni so kot tolmun. Pesnica, ki je tudi celostna uprizoritvena umetnica, z njimi podoživlja arhetipe, prisluškuje notranjim vzgibom in odpira davno izginule, toda nikoli pozabljene portale vstopa v vzporedne svetove. Z njimi se zahvaljuje vsemogočni naravi, ki ji je navdih, velika mati in davna prednica v enem, izvor duhovne moči in velec intuicije. V njenem duhovnem kozmosu plešejo svoj večni ples zemlja, ženskost, življenje, večnost, ljubezen, nežnost, resničnost, stvarstvo, prostori božanskosti, modrost, srčnost, tišina, svetloba ... Bralca vabi, da skupaj vstopita v novo resničnost, ki ju že čaka. > MAJA ČREPINŠEK

SERGEJ HARLAMOV

MNOGOBOJ MITOLOGIJI

Litera, zbirka Piramida,
2019, t. v., 108 str., 19,90 €, JAK

V resnici je bil moj prvi občutek ob branju novega pesnikovega dela, da sem soočen z nekakšnim paradoksom. Po eni strani z vsakim komentarjem streljaš mimo, po drugi pa je prav vsak komentar dovoljen. Dokaz slednjega je lahko odlična spremna beseda Vida Beštra, dokaz prvega pa uničevanje mitologije jezika/poezije v začetnih taktih zbirke. Pravzaprav niti ne vem, kako lahko o knjigi kaj napišem, ne da pristanem na to, kar sama sesuva. In seveda: kako lahko sama sesuva z mesta, na katerem na neki način sama stoji? Na to je najbolje odgovoriti skrajno materialistično: očitno lahko, ker je. Z malo pomiritve bi bilo morda bolje trditi, da se zbirka zavzema za lastno detronizacijo, da bi se končno enkrat vključila v »red stvari«, namesto da plava tam nekje z mističarkami (več: de Beauvoir). Seveda vse to zveni kot nekakšno šarjenje po lastnem statusu, kar pa je prav mogoče tudi osnovna poanta: da subjekt razlaga samega sebe s svojimi sredstvi in na svoj način. Seveda pa to ni vse, kar je mogoče o pričujočem delu povedati. Ali pa tudi. > ALJAŽ KRIVEC

www.bukla.si

UN FILO DI SETA

Antologija sodobne italijanske poezije

izbor in urejanje: Franco Buffoni

prevod: Veronika Simoniti et al

Društvo slovenskih pisateljev, zbirka Antologije Vilenice,
2019, m. v., 150 str., 20 €, JAK

Pričujoči izbor sodobne italijanske poezije zajema avtorice in avtorje, rojene med letoma 1935 in 1970, ter skuša zapolniti vrzel, ki je nastala ob (vsaj v zadnjem času) nepričakovano skromni pesniški medkulturni izmenjavi med državama. Izbor je opremljen z uvodno besedo Veronike Simoniti, ki razkrije naravo tega posredništva, ter Buffonijeve predstavitev šestih tendenc v sodobni italijanski liriki. Izbor skuša napraviti presek teh tendenc (z izjemo narečne poezije, ki je nevhvaležna za prevajanje) ter obenem predstaviti nekaj pomembnih

imen (zgolj s kakšno izjemo še povsem neprevedenih). Morda nekoliko presenetiti, da je poezija v knjigi neprimerno bolj enotna, kot bi morda pričakovali, in nas morda ne bi presenetila niti v obliki nekoliko bolj heterogene samostojne pesniške zbirke. Sledimo lahko predvsem nihanju med upesnjevanjem bolj in manj vsakodnevnih tematik ter bolj in manj (ne)dostopnim jezikom (denimo vpliv hermetizma), medtem ko je med pesmimi manj formalnih razlik. Knjiga zahteva pozorno sledenje besedi, šele tak pristop nam razkrije določeno vsebinsko raznolikost besedil, za katera pa se zdi, da v svoji srži ostajajo zavezana predvsem liriki. > ALJAŽ KRIVEC

SALLY ROONEY

POGOVORI S PRIJATELJI

prevod: Vesna Velkovrh Bukilica
Sanje, zbirka Sanje. Roman,
2019, m. v., 301 str., 15,95 €, JAK

Sally Rooney

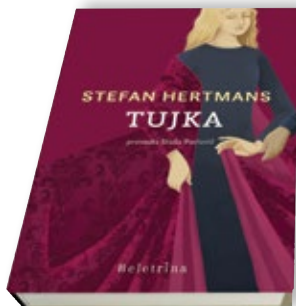
Samosvoj in večplasten prvenec mlade irske pisateljice (letnik 1991) tako kritiki kot bralska srenja postavljajo visoko na literarni piedestal. Glavni junakinji, bistra a zelo subtilna študentka Frances (tudi pripovedovalka zgodbe) in njena kompanjona, cve-

toča in pogumna Bobbi, predstavljata glas nove milenijske generacije. Zaupni prijateljici se sprva skupaj, sčasoma pa vsaka vedno bolj po svojih poteh soočata s prehodom v odraslost in enkrat poetično, spet drugič pa precej grobo raziskujeta svoja čustva in svet okoli sebe. Ob večerih nastopata na literarnih druženjih in ljudem bereta svojo poezijo, nekega dne pa tam spoznata uspešno novinarko Melisso, ki ju povabi v svoj eleganten dom in jima predstavi svojega moža Nicka, postavnega gledališkega igralca z neuresničenimi potenciali. Generacijsko različna četverica se kmalu spoprijatelji in se prostodušno smuka po kulturno-umetniški sceni, na videz neobvezno prijateljstvo pa se sčasoma zaplete v precej dramatične odnose in zgodbi dajejo prav poseben čar tisti drobni trenutki krhkosti in ranljivosti, ko kakšen od likov za trenutek spusti zaveso, za katero se skriva. Toplo priporočam! > RENATE RUGELJ

STEFAN HERTMANS

TUJKA

prevod: Staša Pavlovič
Beletrina, zbirka Beletrina,
2019, t. v., 342 str., 27 €, JAK

Stefan Hertmans (1951), priznani flamski pesnik, pisatelj in esejist, ki je napisal že več kot dvajset leposlovnih del, je zaslovel predvsem z leta 2013 izdano mednarodno uspešnico

Vojna in terpentin (pri nas je za prevod dve leti kasneje poskrbela založba Beletrina), v kateri je na podlagi spominov svojega dedka opisal kulturne, politične in družbene razmere v Belgiji na prehodu iz 19. stoletja v 20. stoletje in uničujoča grozodejstva 1. svetovne vojne. V *Tujki* je zajadral v stoletja staro zgodovino in se ustavil okoli leta 1100 v francoski Provansi. V času svetih vojn izpiše usodo Vigdis Adelais, mlade kristjanke iz dobro stoječe normanske družine, ki prekrši vsa pravila, ko se poroči s sinom glavnega rabina v Franciji. Ker je takšen zakon seveda vse prej kot zaželen in ker njen oče na mladoporočenca pošlje svoje viteze, jima ne preostane nič drugega kot beg. Najprej sama, nato z otrokom, bežita v neusmiljenem svetu sovraštva in pogromov. Njuna obsojenost na večno begunstvo pa ni edino, kar bralca prikljubi v sodobni čas; Hertmans je namreč mojster menjavanja perspektiv in rahljanja mej med posameznimi časovnimi obdobji in prostori. Če se nam en trenutek zdi, da prebiramo običajen zgodovinski roman, v naslednjem odstavku avtor opisuje, kako med sprehanjem v gozdu vidi nesrečna ljubimca, ju celo sliši ali prepozna njeno podobo v enem izmed kipov v katedrali v Bourgesu. Nihanje med preteklostjo in sedanostjo, domišljijo in resničnostjo v avtorjevi tipični maniri dodatno začinja že tako mojstrsko zasnovano zgodbo. > VANJA JAZBEC

MATHIAS ENARD

CONA

prevod: Suzana Koncut
Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2019, t. v., 517 str., 37,99 €

Mathias Enard

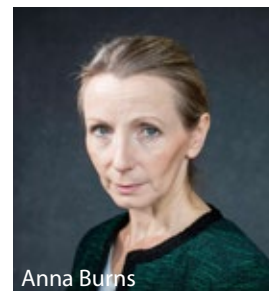
S kratko predstavitevijo romana *Cona* ima pisec teh vrstic majhen problem. Seveda, lahko razumljivo povzame kratek sinopsis vsebine: gre za popis misli in spominov tajnega agenta, pol Francoza, pol Hrvata, ki se z nočnim vlakom ter s kovčkom, napolnjenim z občutljivimi dokumenti, pelje iz Mi-

lana v Rim (poglavja v knjigi pa predstavljajo postaje na tej poti). A glede na to, da je roman napisal Mathias Enard (1972), eminentni francoski pisatelj, »Balzac današnjega časa«, ki je najvišjo francosko nagrado, goncourta, dobil za *Kompas*, svoj prejšnji, pri nas zelo dobro sprejeti prevod (avtor je takrat obiskal Slovenijo), je to zelo fiktografska predstavitev, s katero niti približno ne zajamemo tega, kar čaka bralca pri branju *Cone*, tega (tudi nagrajenega) romana iz leta 2008. Enard nas namreč popelje na res vrtoglavo, halucinantno, pretakajočo se pripoved, v kateri pripovedovalčev tok misli napoveduje, kot da se njegovi stavki ne bodo nikoli končali, saj se ena misel prelije v drugo, en spomin potegne na naslednjega, en dogodek iz zgodovine zbeza na površje naslednjega, pred nami pa se razvija, odvija, obenem pa spet tudi zavija klopčič pripovedi, ki osebno zgodovino protagonista spaja z zgodovino nasploh, s čimer Enard subtilno izpiše tudi historično kronologijo človekove nasilnosti ter s tem oblikuje prvovrstno in ambiciozno epopejo sodobnega časa. Za literarne sladokusce! > SAMO RUGELJ

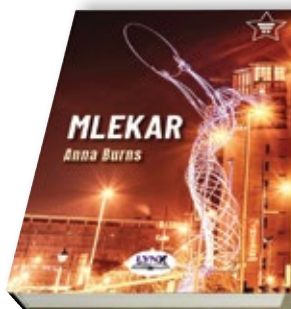
ANNA BURNS

MLEKAR

prevod: Matejka Križan
LYNX, 2019, m v., 414 str., 25 €

Anna Burns

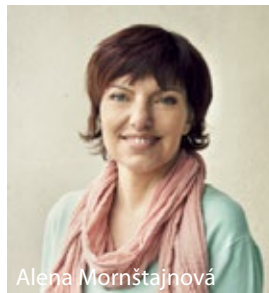
Anna Burns (1962) je severnoirska pisateljica, ki je v svojih prvih dveh romanih (*No Bones* in *Little Constructions*) obravnavala težavno življenje na Severnem Irskem ter utesnjene družine, v kateri morajo ženske včasih sobi-

vati tudi s kriminalci. Podoben milje je avtorica zastavila tudi v svojem tretjem romanu *Mlekar* iz leta 2018, za katerega je kot prva severnoirska pisateljica lani prejela tudi Bookerjevo nagrado. V gosto tkanem besedilu, za katero so značilni razpotegnjeni in sestavljeni stavki, pisani v maniri toka zavesti, je osrednji lik prvoosebna pripovedovalka, ki skuša (pre)živeti v tradicionalni severnoirski skupnosti ob koncu dvajsetega stoletja. Ta je po eni strani ujeta v okostenelo družinsko ureditev, po drugi strani pa jo pretresajo nasilje in družbeni nemiri. Osemnajstletna junakinja se mora tako soočiti z nasilnim starejšim moškim, mlekarjem, ki vdira v njen osebni prostor, njuna »srečanja« in njuno »razmerje« pa po sorodnikih pridejo na uho njeni družini, kar je seveda nemudoma razlog, da se mora zagovarjati pred njimi. S tem pa se vse skupaj šele začne. Pomenljivo! > SAMO RUGELJ

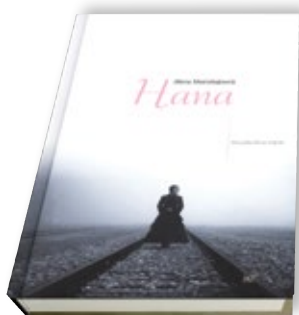
ALENA MORNŠTAJNOVÁ

HANA

prevod: Nives Vidrih
Celjska Mohorjeva družba,
2019, t. v., 295 str., 25 €

Alena Mornštajnová

Roman polagoma in z različnih perspektiv razkriva usodo češke judovske družine med letoma 1933 in 1963. V prvem delu zgodbo pripoveduje devetletna Mira, ki zaradi nabrite pustolovščine ostane brez sladice na praznovanju materinega rojstnega dne, kar pa se sprva zdi kot

nedolžna vzgojna kazen, se kasneje izkaže za družinsko tragedijo, zaradi katere Mira pristane v varstvu, kot sama pravi, čudaške tete Hane. Tudi Hana, vsa odeta v črno, shujšana in postarana ter predvsem brez volje do življenja, ni pričakovala, da bo morala skrbeti za sestrinega otroka, a vendar se obe v novi situaciji znajmeta, kot se najbolje znata. V drugem delu izvemo več o Mirini babici Elsi in njenem življenju kot vdovi z dvema majhnima otrokoma, sploh v času, ko je bil antisemitizem v porastu in nacizem vse bližje. V zadnjem delu, ki ga pripoveduje Hana, pa se razkrije njena življenjska pot, ki jo je hudo zaznamovala druga svetovna vojna. Odlično spisana zgodba, ki pogosto skače v času in večkrat menja pripovedovalca zgodbe, mojstrsko spleta usode posameznikov v zgodovinski okvir in daje misliti, kam pripelje sovraštvo do drugačnih, kako hitro se lahko ob političnem pritisku spremeni družba, kako hitro prijazen sosed postane ovaduh in kakšne posledice pustijo leta trpljenja. Predvsem pa, kako hitro se lahko v gosto trpkost neslišno prikrade tudi veselje življenja. Veliko zgodb smo že brali o holokavstu, mnoge izmed njih so bile tudi ekranizirane, a *Hana* je zagotovo ena izmed boljših. Tako inteligentno zasnovana in kvalitetno spisana zgodba je seveda požela kritiško hvalo in v letu 2018 prejela nagrado *češka knjiga* za najboljše prozno delo preteklega leta. > VANJA JAZBEC

J. G. BALLARD

POTOPLJENI SVET

prevod: Petra Meterc
KUD Police Dubove, zbirka Solaris,
2019, m. v., 210 str., 24,90 €

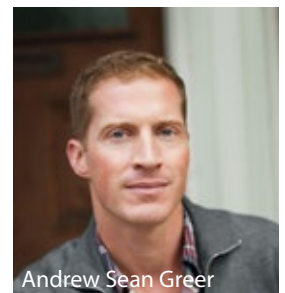

Angleški pisatelj J. G. Ballard (1930–2009) je eden zanimivejših britanskih avtorjev 20. stoletja, ki je bralstvu postregel z zelo raznolikimi literarnimi deli, ki se gibljejo od avtobiografskega *Imperija sonca* do ekscentričnega *Trka* (ki sta bila oba tudi filmsko adaptirana). Na začetku svoje kariere v šestdesetih letih prejšnjega stoletja pa je ustvaril tudi trilogijo takrat distopičnih, pol stoletja kasneje pa vse bolj aktualnih romanov, med katere spada tudi njegov kronološko drugi roman *Potopljeni svet* iz leta 1962 (ki skupaj s *Sušo* in *Kristalnim svetom* tvori nekakšno trilogijo). *Potopljeni svet* se dogaja v postapokaliptični prihodnosti, v kateri so se zaradi globalnega segrevanja stali ledeniki, svet pa je preplavila voda, ki je ustvarila svet lepih, vendar za življenje neprimernih močvirnih lagun. Kot v kakem laboratoriju tako spremljamo, kako spremenjeno okolje preobraža tudi junake romana, saj Ballard raziskuje tudi vplive okoljske katastrofe in ekstremnih življenjskih razmer na človeško duševnost in medčloveške odnose. Aktualno! > SAMO RUGELJ

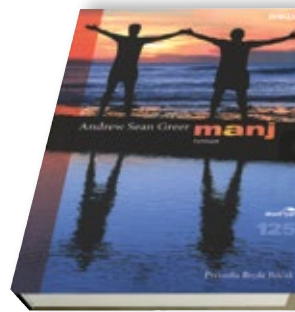
ANDREW SEAN GREER

MANJ

prevod: Breda Biščak
Modrijan, zbirka Bralec,
2019, m. v., 293 str., 19,90 €, JAK

Andrew Sean Greer

... lani prejel
prestizno
Pulitzerjevo
nagrado ...

Dinamičen, komičen, jezikovno bogat in premišljeno zasnovan roman z malce enigmatičnim naslovom *Manj* (glavni lik v romanu se piše Less, kar v slovenščini pomeni Manj, zaradi razumljivih razlogov pa so se odločili za njegovo slovenjenje) je lani prejel prestižno Pulitzerjevo nagrado, saj spretno tematizira tako homoseksualnost kot sodobno književnost in milje založniške industrije, do sedaj pa je bil prodan v več kot milijon izvodih, kar je velik uspeh za tovrstno knjigo. Arthur Manj je namreč relativno (ne)uspešen pisatelj na pragu svojega petdesetega leta in z (literarnim) svetovnim potovanjem pred seboj, na katerem ima dovolj časa, da razmisli o svojem dosedanjem življenju, obenem preboli poroko svojega dolgoletnega ljubimca, povrh vsega pa izboljša svoj zadnji roman, ki že nekaj časa vedri pri založniku. *Manj* je tako po eni strani roman, ki se lahko bere kot kak literarni potopis, obenem pa Greer (avtobiografske poteze so v delu nedvomno razvidne) pod površino občutljivo preigrava teme ljubezni, staranja in književnega ustvarjanja. > SAMO RUGELJ

1857

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

Caroline Pigozzi,
Giovanni Maria Vian
**SKRIVNE VATIKANSKE
FOTOGRAFIJE**

Prvič na ogled izjemne fotografije iz zakulisja, ki s pripisi izrisujejo zgodovino Rimske cerkve in Petrovih naslednikov. Več kot 300 fotografij.

210 mm x 280 mm; trda vezava
324 strani; 45 EUR

Milan Škrabec

ROMARSKI POZDRAV

Dragoceni uvid v preteklost slovenskih božjepotnih krajev, zrcalo našega izročila.

Prvič objavljena najstarejša slovenska razglednica! 515 razglednic, 205 slovenskih božjepotnih krajev.

230 mm x 330 mm; trda vezava
428 strani; 45 EUR

www.mohorjeva.org · info@celjska-mohorjeva.si

Tel.: 03 490 14 20 ali 01 244 36 50

Jeseni bo Društvo slovenskih književnih prevajalcev kot vsako leto podelilo **Sovretovo nagrado**, priznanje za posebno uspele prevode leposlovnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino. Kandidati se izbirajo med besedili prevajalcev, ki Sovretove nagrade doslej še niso prejeli. Letos je bilo več prevodov približno enakovrednih, tako da društvena komisija za nagrade

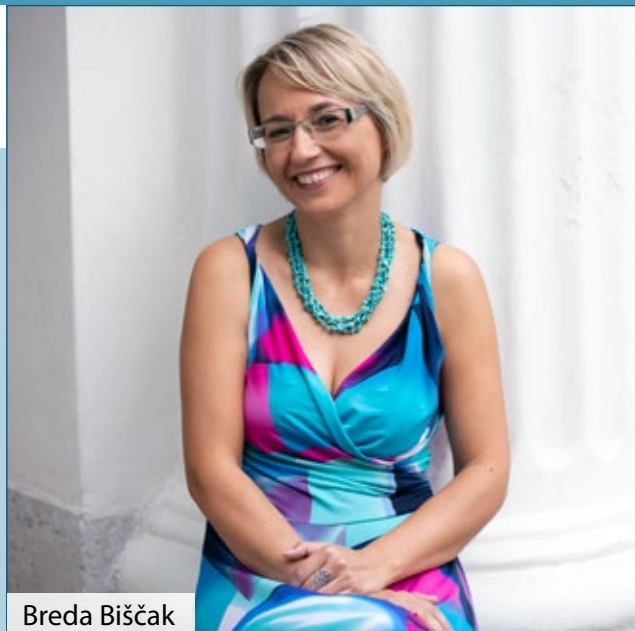

BREDA BIŠČAK s prevodom dela: John Williams, *Avgust*

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2018, t. v., 413 str., 32,99 €, JAK

Bredo Biščak poznamo kot plodovito prevajalko leposlovnih in družboslovnih del, spisanih v angleškem jeziku. Med »njene« avtorje sodijo imena, kot so Virginia Woolf, Vladimir Nabokov ali Hanif Kureishi, v zadnjih letih pa se jim je pridružil še ameriški pisatelj John Williams (1922–1994): leta 2015 z odmevnim romanom *Stoner* in leta 2018 s svojim najuspešnejšim romanom *Avgust* (*Augustus*, izvirnik je izšel leta 1971).

Naslovni junak je Gaj Julij Cezar Oktavijan, prvi rimski cesar ali bolje princeps, »pravak«, ki ga poznamo predvsem s častnim vzdevkom Augustus, »Vzvišeni«. Knjiga je roman v pismih, ki so kronološko pomešana; iz njih se izriše življenjska pot tega pomembnega rimskega vladarja, podpisujejo pa jih Avgust sam in njegovi sodobniki, med njimi Gaj Julij Cezar, ki je bodočega Avgusta posinovil in mu dal svoje ime, Avgustova hči Julija, ki jo je ta zaradi domnevne nemorale izgnal na otok Pandaterija, pa Mark Antonij, govornik Mark Tulij Cicero, Gaj Cilnij Mecenat (po katerem se podpornik umetnosti v slovenščini imenuje »mecen«) in drugi. Slovenski prevod verodostojno odslika rahlo starinsko patino na sicer povsem sodobni angleščini in s tem prispeva k potujitvenemu učinku, ki se izvrstno ujema z izvirnikom. Poleg tega, da se je prevajalka poglobila v rimsko zgodovino in realije ter v večni problem slovenjenja antičnih imen, si je tako na ravni skladnje kot na ravni besedišča prizadevala dodobra preleteti informacijo, ki jo besedilo podaja, in jo izraziti čim bolj idiomatično. Še več, v prevodu so nekateri podatki točnejši kakor v izvirniku. Rezultat je knjiga, ki je po vsebinski plati zahtevno branje za sladokusce (zahtevno med drugim zaradi nekronološkega pristopa), jezikovno pa v splošnem gladka in lahko tekoča, tako da brez primerjave z izvirnikom niti ne zaslutimo, kakšne miselne akrobacije vse se skrivajo v slovenskih stavkih. (*Nada Grošelj*)

Breda Biščak

Foto: Borut Krajnc

Bukla: Kaj je bil odločilni trenutek, da ste stopili na prevajalsko pot, in ali bi to storili še enkrat?

Biščak: Svojo književnopravajalsko pot vidim kot proces. Spomini na zapoljenost v branje in obiske piranske knjižnice so med mojimi najljubšimi otroškimi spomini. Na koncu gimnazije sem razmišljala o študiju angleščine in primerjalne književnosti, novinarstva in psihologije. Nazadnje sem se odločila za prvo kombinacijo in ni mi žal, s preostalima dejavnostma pa sem ostala oziroma ostajam v stiku. Preden sem dobila priložnost prevesti prvo knjigo, sem se preživljala tudi z dejavnostmi, ki niso imele prav nobene zveze s književnim prevajanjem, a se je pozneje izkazalo, da sem z njimi dobila uporabne življenjske izkušnje.

Kljub vsej finančni negotovosti, s katero se učim živeti kot samozaposlena v kulturi, bi se za to pot odločila še enkrat. Trenutno na to gledam jungovsko: literarno prevajanje je del tega, čemur Jung pravi »individuacija«; je tista poklicanost, ki se je skozi mene želela uresničiti. Če se izrazim metaforično, želja po literarnem prevajanju je bila v meni kot seme, ki je hotelo vzkliti. Skupaj z njegovo rastjo in razvojem se kalim tudi sama.

Bukla: Obstajajo kakšne razlike za profesionalne prevajalce danes in desetletje ali dve nazaj?

Biščak: Leta 2005 sem prevajala svojo prvo knjigo in bila prvič samozaposlena, potem sem bila slabi dve leti v redni službi, zdaj sem samozaposlena od decembra 2007. Vseh teh petnajst let imam občutek, da je slovensko založništvo v permanentni krizi. Medtem je JAK resda dosegel najnižji dopustni honorar za subvencionirane prevode, toda na izplačila honorarjev včasih čakam tudi več mesecev po že opravljenem delu ne glede na določbe v pogodbi in ne glede na sicer korektno sodelovanje z založbami. Poleg tega me vsakič znova skrbi, ali mi bo uspelo najti nov književnopravajalski projekt, ki bo subvencioniran in se mi bo ga zdelo vredno prevajati – najbrž le prevajalci vemo, da je (književno) prevajanje, če ga želiš korektno opraviti, zelo zamuden in naporen proces, ki ni dobičkonosen. Kot samozaposlena »ne smem« zboleti, saj samozaposlenim in s. p.-jem plačani bolniški dopust priznajo šele po 30 dneh. Noro, ne?

Letos je začela likvidacijo založba Modrijan in po več kot desetih letih plodnega in lepega sodelovanja to občutim kot veliko poslovno in osebno izgubo. Pred nedavnim je konkretne in uresničljive predloge o tem, kaj vse bi se dalo storiti za izboljšanje stanja v slovenskem založništvu, objavil Samo Rugelj v *Sodobnosti* in sprašujem se, komu je v interesu, da se ne začnejo uresničevati.

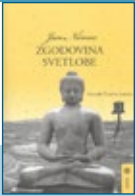
Bukla: Kateri prevod/-i so vam do sedaj predstavljali največji izziv in/ali kateri največje zadovoljstvo?

Biščak: Morda se sliši sentimentalno, toda za vsako prevedeno knjigo pravim, da je moj otrok, in me nanjo vežejo posebni spomini. Prevajanje prvenca *Hiša na Ulici oblakov* Tima Wintona povežem s čudenjem avtorjevi človeški toplini ter lepoti in večplastnosti njegovega jezika. Avtobiografijo Vladimirja Nabokova *Govori, spomin* imam za svoj najzahtevnejši prevod; spravil me je na kolena. Do prevajanja gojim odnos, ki niha med ljubeznijo in sovraštvom, in običajno rečem, da se med prevajanjem bojujem z jezikom, toda prevajanje *Stonerja* in njegove blage podtalne melanholije mi je zelo ležalo. In uživala sem tudi pri zadnjem projektu, prevodu kratkih zgodb *Imena, ki so jih pustila za seboj* odlične malteške avtorice Clare Azzopardi, ki bo izšel jeseni. Da je treba prevesti *Avgusta*, mojstrovino z neverjetno kompleksno pripovedno strukturo in vpogledom v človeško naravo, sem verjela že med prvim branjem, in sem hvaležna uredniku Andreju Ilcu, da ga je sprejel v program.

Bukla: Kaj bi radi prevedli oziroma za katero knjigo se vam zdi nujno, da bi jo prevedli za slovenski knjižni trg, in kaj prevajate sedaj ...?

Biščak: Kmalu bom začela prevajati še en roman Johna Williama, in sicer *Butcher's Crossing*. Vzporedno pričakujem, da bova z zgodovinarjem dr. Egonom Pelikanom izpilila moj angleški prevod njegove predelane in razširjene monografije o Tonetu Kralju, ki bo izšel pri ugledni znanstveni založbi Peter Lang v Oxfordu. Na predlog ene od založb sem pozimi prebrala pretresljivo in odlično napisano avtobiografijo Tare Westover *Educated*, ki bi jo z veseljem prevedla. Iz osebnih razlogov pa bi si želela, da bi se našla prevajalec in založnik za priročnik svojcem oseb z demenco *The Emotional Journey of the Alzheimer's Family*.

in priznanja (v sestavi Aleš Berger, Lijana Dejak, Matej Hriberšek, Majda Kne in Nada Grošelj kot predsednica) ni imela lahkega dela. V ožji izbor so se z večino glasov uvrstile naslednje kandidatke, predstavljene po abecednem vrstnem redu.

TATJANA JAMNIK s prevodom dela: Jan Němec, *Zgodovina svetlobe*

KUD Police Dubove, zbirka Eho, 2017, m. v., 504 str., 24,90 €

Tatjana Jamnik je ustvarila že prav obsežen prevajalski opus iz poljske in predvsem iz češke književnosti. Pred desetimi leti je za prevod *Sežigalca trupel* Ladislava Fuksa prejela nagrado Radojke Vrančič za mladega prevajalca in odtlej v svojih prevodih ustvarila prepoznavno in jasno poetiko. Ta se je izrazila tudi v njenem prevodu romana *Zgodovina svetlobe* (*Dějiny světla*, 2013) češkega pisatelja Jana Němca.

Gre za širokim zamahom izpisano biografsko fresko o češkem fotografu Františku Drtikolu, ki ga pripovedovalec spremlja – v obliki drugoosebnega nagovarjanja – od deških let v rudarskem mestu Příbram ob koncu 19. stoletja prek študija v secesijskem Monakovem do zrelih, vsestransko turbulentnih let. Jezikovne plasti pripovedi so mnogotere in njihov razpon velikanski: od stilizirane »pogovorščine« in dialektov do uporabe arhaično obarvanega besedišča (utemeljenega z izhodiščnim besedilom) kot dela sodobnega jezikovnega repertoarja, od jezikovnih obrazcev do jezikovnih invencij.

Tatjana Jamnik je suvereno sledila različnim ravnem in dinamikam izvirnika, uporabljala knapovsko besedišče idrijskih rudarjev ter poustvarjala emocionalno napetost razglednic z bojišč prve svetovne vojne, kot tudi esencialno in razredčeno govorico romanesknega lika, ki doživlja duhovno preobrazbo. V tem pogledu je mojstrsko posnela jezik same »svetlobe«, ki proseva iz romanesknih strani, prevod pa odlikuje tudi izredno bogat besedni zaklad, zaradi katerega ob branju še bolj uživamo, saj izpričuje izjemne izrazne možnosti slovenščine.

Pri oblikovanju slovenske podobe *Zgodovine svetlobe* Jana Němca je prevajalka vnesla razsežnosti, za katere sta potrebna premišljena strategija in tudi pogum. Rezultat je visokokakovosten in zasluži, da se uvrsti v najožji izbor kandidatov za letošnje Sovretovo nagrado. (Aleš Berger)

Tatjana Jamnik

Foto: Borut Krajnc

Bukla: Kaj je bil odločilni trenutek, da ste stopili na prevajalsko pot in ali bi to storili še enkrat?

Jamnik: Prevajanje me je pritegnilo med študijem slavistike. O prevajalski obrti in etiki sem se učila pri dr. Heleni Polákovi, lektorici češčine, ki je vodila obštudijski prevajalski krožek, prevajalskih projektov pa smo se lotevali tudi na poljskem lektoratu pri prof. Niku Ježu. Iz tistih časov so moje prve revijalne objave. Priznam, da si dolgo nisem znala predstavljati, da bi se preživljala s prevajanjem, zato sem se izurila še za vrsto drugih poklicev, povezanih z jezikom in knjigo. Da bi lahko postala poklicna prevajalka, sem se zavedela šele po objavi prvega knjižnega prevoda.

Hvaležna sem, da sem se šolala v časih, ko izobraževanje še ni bilo tako zelo usmerjeno kot danes in ni bilo treba že v osnovni šoli vedeti, s čim se boš preživljal vse življenje. Če si zgrešil srednjo šolo, si to lahko popravil z vpisom na pravo fakulteto. Če si izbral preozko poklicno usmeritev, si si lahko širil obzorje z obiskovanjem obveznih in neobveznih lektoratov.

Po izobrazbi sem ekonomski tehnik in profesorica slovenščine. Imam srečo, da lahko opravljam poklic, za katerega se čutim resnično poklicana: prevajanje dobrih knjig me neizmerno veseli. Temu najbrž ne bi mogla ubežati, tudi če bi hotela.

Bukla: Obstajajo kakšne razlike za profesionalne prevajalce danes in desetletje ali dve nazaj?

Jamnik: Prevajalska obrt se v zadnjih dveh desetletjih ni kaj dosti spremenila. Prevodoslovje je dandanes tako razvito, da vemo, kakšen prevod je ustrezen. (Čeprav je začuda še zaslediti zmotno prepričanje, da mora biti prevod predvsem »lep« in da je treba izvirnik »popravljati«. Toda tako je bilo v vsej zgodovini prevajanja: nekateri so tekst prevajali skladno z originalom, nekateri pa so mu vsiljevali svoj glas ali ga na silo podomačevali.)

Spremenile so se predvsem okoliščine. Slovenski knjižni trg se čedalje bolj monopolizira. Zaradi nelojalne konkurence je v zadnjem desetletju moralo zapreti vrata kar nekaj odličnih založb s kvalitetnim knjižnim programom, npr. KUD France Prešeren, Društvo 2000, eBesede, Modrijan.

Zakaj? Ker je v nacionalnem programu za kulturo zapisan cilj znižati število izdanih knjižnih naslovov. Država to regulira tako, da izbrano peščico založb podpira več kot izdatno, nekaj jih za kamuflažo podpira z zneski, ki omogočajo životarjenje, nekaterih pa sploh ne pripusti več v sistem sofinanciranja. Na miniaturnem slovenskem knjižnem trgu se stroški produkcije nikakor ne pokrijejo iz prodaje.

Monopolizacija knjižnega trga je skrajno škodljiva: zatiranje večglasja založb pomeni omejevanje bralcev. Ne gre le za odrekanje znanja, gre za cenzuro. V odgovorni družbi bi morali spodbujati raznolikost in ustvarjalnost. Iztrebljanje založb ima tudi socialne posledice: ni več dovolj dela za kvalitetne prevajalce, mladi talenti pa niti sanjati ne morejo o tem, da bi se lahko kdaj uveljavili.

Bukla: kateri prevod/-i so vam do sedaj predstavljali največji izziv in/ali kateri največje zadovoljstvo?

Jamnik: Najraje se lotevam prevajanja zahtevnih knjig, pri katerih je treba dosti raziskovati in brati. Predvsem pa uživam ob dobri, večplastni literaturi, ki zahteva iskanje ustvarjalnih prevajalskih rešitev.

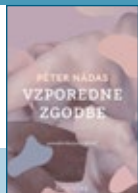
Pri srcu so mi prav vse prevedene knjige, saj so bile vsaka po svoje pustolovščina. Posebej ponosna sem na prevode knjig Stanisława Lema, Radke Denemarkove, Alexandre Berkove, Jerzyja Franczaka, Jana Němca, Egona Bondyja, Ivane Myškove ...

Bukla: Kaj bi radi prevedli oziroma za katero knjigo se vam zdi nujno, da bi jo prevedli za slovenski knjižni trg, in kaj prevajate sedaj ...?

Jamnik: Čehi in Poljaki imajo zelo bogato literarno tradicijo, iz katere rastejo tudi sodobni avtorji. Treba bi bilo torej sistematično zapolnjevati bele liste s prevodi klasike, pa tudi sproti odbirati bisere sodobne knjižne produkcije. To s kolegicami počnemo že lep čas, a morda tega ni opaziti, ker nas je premalo.

Trenutno prevajam knjigo Radke Denemarkove o gledališčniku Petru Léblu, skozi katero med drugim spoznavam bogastvo češke prevodne literature. Npr. na podlagi češkega prevoda sem iz nemščine prevedla nekaj pesmi dadaista Christiana Morgensterna. Tudi nadrealizem je bil na Češkem precej bolj prisoten kot pri nas ...

Sovretova nagrada je najstarejša prevodna nagrada, ki jo podeljuje DSKP, in je priznanje za posebno uspešne prevode leposlovnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino. Poimenovana je po slovenskem klasičnem filologu in prevajalcu Antonu Sovretu, med drugim avtorju prvega integralnega prevoda *Iliade* in *Odiseje*. Prvič je bila podeljena leta 1963.

MARJANCA MIHELICH s prevodom dela: Péter Nádas, *Vzporedne zgodbe*

Beletrina, zbirka Beletrina, 2018, t. v., 2400 str., 49 €, JAK

Marjanca Mihelič nas že tri desetletja seznanja z madžarsko književnostjo najprej dvajsetega, zdaj tudi enaindvajsetega stoletja (László Darvasi, Erzsébet Galgóczi, Dezső Kosztolányi, Géza Ottlik, Péter Zilahy ...), z najpomembnejšimi imeni v evropskem in svetovnem merilu (Péter Nádas, László Krasznahorkai, Péter Esterházy) ter z uveljavljajočimi se mlajšimi peresi (Edina Szvoren). Očitno je, da ima najraje skrajne prevajalske izzive, jezikovno, slogovno in tematsko najzahtevnejša dela. To so zaznale tudi ustrezne madžarske institucije in jo nekajkrat nagradile, tudi z odlikovanjem viteški križ Republike Madžarske (2012). Za prevod Krasznahorkaijevega romana *Vojna in vojna* je bila leta 2016 v ožjem izboru za Sovretovo nagrado.

Po besedah Jutke Rudaš, avtorice spremene besede, se *Vzporedne zgodbe* (izvirnik *Párhuzamos történetek* je izšel leta 2005), opus magnum, roman izjemnega obsega (2000 strani!) in kakovosti, odlikujejo po refleksiji o nezavednem delovanju telesa, po osredinjanju na dotike, po bolečih užitkih, spuščanju v globine človeške duše, v njena skrajna doživetja, in vse to z jezikom telesa, s katerim drzno odpira tabuizirane teme s področja telesnosti in spolnosti v madžarski in tudi evropski književnosti. Nádasovo pisanje ima izrazito avtobiografsko osnovo, ni pa avtobiografski roman. Avtor je bil vojni otrok, čigar družina je izrazito težko preživljala družbenopolitične razmere v petdesetih in šestdesetih letih (po očetovem samomoru je bil tudi sam bolj kot ne ves čas pripravljen nanj). Tridelni roman (*Nemi predeli*, *V brezdanji noči*, *Dih svobode*) v 39 poglavjih sestavljajo vzporedne zgodbe junakov, ki jim je skupen občutek osamljenosti, krhkosti, tesnobe in dvoma o vseh bivanjskih parametrih, vzporedno nanizanim zgodbam pa dajejo dodatno moč zgodovinski akti, usoda evropskega judovstva, holokavst, rasna biologija. Nádas artikulira umetniško sporočilo z ustvarjanjem takšnega doživljajskega sveta, v katerem je mogoče pod določenim kotom razbrati kulturnozgodovinske, filozofske in psihološke pojave polpretekle madžarske zgodovine skozi osebno izkušnjo: od tabuizirane teme homoseksualnosti in erotike do poskusa poboja evropskega judovstva. Vse to v obsegu, slogu in jeziku, ki je izziv že za domače bralce, kaj šele za prevajalce. Slovenski prevod je v največji meri ustrezen, strašljiv v obsegu, natančen v jeziku, užitekarski v slogu. (*Majda Kne*)

Marjanca Mihelič

Foto: Borut Krajnc

Bukla: Kaj je bil odločilni trenutek, da ste stopili na prevajalsko pot in ali bi to storili še enkrat?

Mihelič: Ne spomnim se, kar začela sem. Prevajanje, pardon, prevajanje leposlovja, se mi je vedno zdelo (in se mi zdi še danes) imenitno početje. Začetki mojega prevajanja so padli v zlato dobo madžarsko-slovenskega prevajanja, v začetek 90-ih let – obdobje odkrivanja t. i. »terre incognite«. Slovenske izobrazence je zanimalo, kaj se dogaja za železno zaveso, madžarske pa, kaj se »pripravljajo« na »sončni strani Alp«. V srednji Evropi je žuborelo od dogajanja, zrak je dišal po spremembah. V madžarskem tisku sem našla zanimiva eseja, esej Petra Kendeja o združevanju prekdanavskih držav v konfederacijo in esej slavnega disidenta Györgya Konráda *S sredine*, ter ju prevedla. Prvega sem nesla na Novo revijo, drugega k Razgledom – pa je bilo! Lepe spomine imam na ta čas, predvsem pa na občutek, da se stvari odpirajo in da vse gre. Čez dober mesec je prišlo že prvo naročilo za roman – *Hrabalovo knjigo* Pétra Esterházyja – česar sem bila zelo, zelo vesela.

Bukla: Obstajajo kakšne razlike za profesionalne prevajalce danes in desetletje ali dve nazaj?

Mihelič: Kot prevajalka sem bila samostojna kulturna delavka samo nekaj časa, pa še takrat sem počela poleg prevajanja kup drugih stvari ... Pri kreditu za stanovanje se »svobodnjaštvo« ni več izšlo in sem šla v službo, tako da težko ocenjujem profesionalno prevajalstvo danes in desetletje ali dve nazaj. Mogoče so se zadeve na neki način profesionalizirale, obstajajo ustanove in sredstva za podporo izdajanja in prevajanja knjig, pogrešam pa živahnost in vzajemno radovednost iz desetletij prej. Pa še to: po statističnih kazalcih plače v Sloveniji stalno rastejo, honorarji za prevajalce pa že dolgo ne, kar pomeni, da vsaj tozadevno pogoji za prevajalce danes niso boljši.

Bukla: Kateri prevod/-i so vam do sedaj predstavljali največji izziv in/ali kateri največje zadovoljstvo?

Mihelič: Že moj prvi prevod, to je *Hrabalove knjige*, je bil izziv v pravem pomenu besede, in sicer zato, saj je Péter Esterházy že takrat veljal za enega največjih virtuozov madžarskega jezika, povrh pa še v postmodernistični maniri. Z besedami se je igral tako večše, kot izvaja akrobatski plesalec obrate po parketu, no, jaz pa sem se takrat učila madžarščine komaj štiri leta. Ker pisatelj prevoda ni želel prepustiti naključju, sva se seveda dobila. Medtem ko sva česala besedilo, me je kar »povprašal« po (včasih malce skritih) figurah. Zalogaj je bil tudi roman *Vojna in vojna* Lászla Krasznahorkaija, znanega po dolgih povedih, nizih priredij in podredij, ki se zlivajo z vseh strani kot lava, tako da se lahko ena sama poved raztegne tudi čez nekaj strani. Madžarščina je tudi znana po svoji neverjetni gibkosti, slogovno neobremenjeni rabi deležij in deležnikov, tako da ja ... se ti »kravžljajo« možgani. Zadnji tovrstni izziv je bil prevod trilogije Pétra Nádas *Vzporedne zgodbe*, ki s svojim obsegom – v slovenskem prevodu obsega 2024 strani –, pisateljevo jezikovno raznoterostjo in slogovno izpiljenostjo, izobiljem odtokov in podrobnosti terja precej prevajalčeve discipline, spretnosti in znanja. In seveda, kar velja tudi za prevode del prej omenjenih pisateljev, tudi predanosti in ljubezni do prevajanja. Najbrž mi zato prav ti prevodi prinesejo največ zadovoljstva.

Bukla: Kaj bi radi prevedli oziroma za katero knjigo se vam zdi nujno, da bi jo prevedli za slovenski knjižni trg, in kaj prevajate sedaj ...?

Mihelič: Res imam srečo, ker lahko prevajam prav dela avtorjev, ki me zanimajo in jih želim prevajati. Za to sem tudi resnično hvaležna založbam, ki zagrižejo v trd oreh pridobivanja finančnih sredstev iz slovenskih, evropskih in madžarskih skladov za izdajanje del, ki so bila na evropskem in tudi svetovnem literarnem nebu pospremljena z veliko pozornostjo in večkrat nagrajena – niso pa namenjena hitri potrošnji in večinoma (vsaj pri nas ne) niso prodajne uspešnice. Moj naslednji prevajalski projekt je prozno delo *Svet gre naprej* Bookerjevega nagrajenca Lászla Krasznahorkaija.

YASMINA REZA

BABILON

prevod: Janina Kos

Mladinska knjiga, zbirka Roman,
2019, t. v., 224 str., 27,99 €

Yasmina Reza (1959) je francoska dramatičarka in pisateljica (njene drame uprizarjajo tudi pri nas), ki je za svoj roman *Babilon* iz leta 2016 prejela literarno nagrado prix renaudot. Premišljeno oblikovan in natančno izpisan je *Babilon* strukturiran okoli tipične francoske sosedske zabave, s katero nas seznanja prvoosebna pripovedovalka, na tej zabavi nastopa tudi kot gostiteljica, ki okoli gostov in njihovih življenjskih poti splete svojstveno atmosfero ter nas obenem seznanja s sodobnim stanjem francoskega duha. Roman se pospeši v nadaljevanju, ko se izkaže, da se je droben konflikt med sosedskim parom na zabavi kasneje stopnjeval v hud prepir in zaključil z umorom, kar spremeni perspektivo pripovedovalke ter ji obenem podeli tudi aktivnejšo vlogo v tem kriminalnem primeru. Z učinkovito pripovedjo, v katero niza asociativne prebliske o preteklosti pripovedovalke in njenih bližnjih, in dramaturško spretnostjo, ki spominja na njene drame, nam Yasmina Reza postreže z romanom, ki po napetosti sem ter tja zadiši tudi po kriminalki. Izvirno! > SAMO RUGELJ

GIOVANNINO GUARESCHI

**DON CAMILLO
IN PEPPONE 7**

prevod: Dean Rajčič

Celjska Mohorjeva družba,
2019, m. v., 504 str., 28,50 €, JAK

Med slovenske bralce prihaja 45 novih zgodb o don Camillu in Pepponeju, ki sta za mnoge bralce že stara znanca.

»Cesta je ista, le da don Camillo vozi po desni, Peppone pa po levi ... In svojo pot bosta nadaljevala skupaj ... Naj ju Bog spremlja ...« Dva nasprotna svetova, duhovnik don Camillo in trdno prepričani komunist Peppone, vsak na svojem bregu, a nikoli tako daleč, da ne bi zmogla srečanja v človečnosti. V zgodbah o povojnih letih v obdobju Stalinove smrti in obdobju Nikite Hruščova spoznavamo italijansko stvarnost skozi dogodivščine naših dveh junakov. Raznovrstne zgodbe, vedno polne vedrine, humorja in človeške toplote, mestoma pa tudi tragike (npr. zgodba *Motorizirajte dekana*) sprožajo v bralcu premislek o človečnosti, o posameznikih, izbirah in kancu zdrave pameti, ki uravnoveša stvari. Tokrat nas junaka, poleg vseh zgodb, ki se dogajajo na italijanskih tleh, popeljeta celo na potovanje po Rusiji, ki je hkrati smešno, ganljivo in tudi zelo resno – naj se bralec zraven še tako hihita ob prigodah naših dveh junakov, se zaveda tudi resnosti situacij in okoliščin, v katerih sta se znašla. > SABINA BURKELJCA

ITALO SVEVO

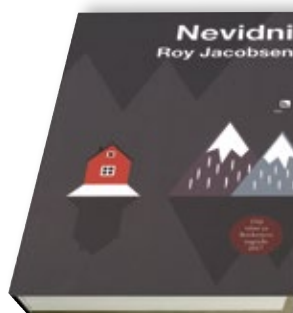
ZENOVA ZAVEST

prevod: Gašper Malej

Studia humanitatis, Zelena zbirka,
2019, m. v., 441 str., 32 €, JAK

Naj vas klasična naslovnica založbe Studia humanitatis ne zavede; pri tej knjigi ne pričakujte kake humanistike ali družboslovja – gre za roman italijanskega klasika Itala Steva

(1861–1928), ki ga po kar nekaj prevodih (denimo *Življenje in Senilnost*) kar dobro poznamo tudi pri nas. *Zenova zavest* je njegov roman iz leta 1923, njegov izid je avtor financiral kar sam, gre pa za fiktivno avtobiografijo Zena Cosinija, ki svoje spomine napiše na zahtevo svojega psihoanalitika. V njih sistematično obdela različna poglavja svojega življenja, od svojega kajenja in posledično nenehnega vprašanja »zadnje cigarete«, prek kronologije njegovega zakona, torej tudi dileme glede žene, s katero je poročen, in žensk, ki si jih je pozelel ne glede na to, pa vse do njegove evolucije odnosa z očetom ter njegovim spreminjanjem, ko oče ostari in postaja vse bolj betežen. Roman se zaključi v medvojnem Trstu v času prve svetovne vojne, ko junaku piše doktor S. iz Švice in ga prosi, naj mu pošlje, kar je napisal. Kronika nekega izmišljenega življenja, ki pa ni povsem brez vzporednic z avtorjevim življenjepisom. > SAMO RUGELJ

ROY JACOBSEN

NEVIDNI

prevod: Darko Čuden

V. B. Z., zbirka Tridvaena,
2019, m. v., 202 str., 27,90 €

Sodobni norveški roman iz leta 2013, ki je bil leta 2017 tudi v ožjem izboru za mednarodno Bookerjevo nagrado (v angleščino je bil preveden leta 2016), je naturalistično spisana večgeneracijska družinska zgodba, ki se odvija na samotnem norveškem otoku Barroy (kakor se piše tudi družina), kjer gospodujejo narava, zakoreninjen in preprost način življenja v surovem okolju ter nenehna izpostavljenost takim in drugačnim obiskom in vdorom, ki jih obeta prisotnost morja. Izpisan v surovem ter arhaičnem, obenem pa tudi poetskem jeziku je *Nevidni* nekakšen norveški »boj na požiralniku«, roman reka, ki se pretaka iz enega letnega časa v drugega, iz ene življenjske preizkušnje v drugo ter iz ene generacije v naslednjo, z njim pa je Jacobsen (1954), eden od najvidnejših norveških literatov zadnjega obdobja in prejemnik mnogih nagrad, spisal morda svoje najprepričljivejše delo doslej. > SAMO RUGELJ

OYINKAN BRAITHWAITE

MOJA SESTRA, SERIJSKA MORILKA

prevod: Ljubica Karim Rodošek

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2019, m. v., 240 str., 13,99 €

Kdaj lahko nekoga razglasimo za serijskega morilca? Svetovni splet, kot ugotovi Korede, glavna junakinja tega romana, navaja, da takrat, ko je storilec spraval s sveta (vsaj) tri ljudi. Torej je njena sicer ljubka sestra Ayoola nič drugega kot serijska morilka! Ta svoje žrtve pokonča brez pretiranih vnaprejšnjih načrtov, po navadi v navalu jeze med ljubezenskim preprirom. Da bi se ob tem kaj prida živcirala in bi jo skrbelo, da bi končala za zapahi? Ah, kje pa! Saj ima vendar ob sebi svojo zlato sestro Korede, ki zna tako odlično odstraniti vse dokaze o umoru in predvsem

molčati kot grob. A Korede, ki je po poklicu medicinska sestra, sestri umori spravljajo ob živce in notranji mir, zato začne o svoji stiski pripovedovati Muhtarju, pacientu v njeni bolnišnici, ki že več tednov leži v popolni komi. Toda potem se Muhtar nekega dne zave in kaže, da si je zapomnil precej podrobnosti, ki mu jih je v času njegove kome v obupu izpovedala Korede ... Napeti prvenec nigerijske avtorice, prepreden z obilico izvrstnega črnega humorja, zabava in navdušuje s svojo zgodbo in kot magnet vleče k branju. > VESNA SIVEC POLJANŠEK

34. Mednarodni literarni festival Vilenica v organizaciji Društva slovenskih pisateljev in Kulturnega društva Vilenica iz Sežane letos poteka med 10. in 15. septembrom. Festivalni teden pod geslom *Ego in fabula* v ospredje postavlja aktualno, komunikativno tematiko avtobiografskega pisanja. Na okrogli mizi SEP 34. Vilenice, ki jo bo vodil prevajalec in kulturni posrednik Andrej Pleterski, avtor letošnjega festivalnega koncepta, bo sodelovalo kar 22 avtorjev iz 16 držav. Odlična priložnost, da obiskovalci – bralci, vsi, ki jih zanimajo kulture sveta – prisluhnejo tako širokemu forumu, odprtemu tako široki javnosti. Letos v Ljubljani, v Klubu Cankarjevega doma.

34. MEDNARODNI LITERARNI FESTIVAL VILENICA HRASTNIK – KOČEVJE – KOPER – LJUBLJANA – SEŽANA – ŠTANJEL – TRST in JAMA VILENICA

Živimo v dobi virtualnosti, lažnih novic, pre-rokov, sebkov sredi karnevalske družbe. Ali današnjega pisatelja in bralca namišljenih zgodb prerašča zunajliterarna sfera z množico zgodb iz marketinških, volilnih kampanj, resničnostnih oddaj, zapisov na družabnih omrežjih in zato na polju fiktivnosti izgubljata boj? Je avtobiografsko pisanje poskus zajetja spomina, iskanja avtorske istovetnosti ali eden prehodnih simptomov novodobnega narcisizma, ekshibicionizma, voajerizma? Spomin ali pozaba?

»V dobrih treh desetletjih se je na Vilenici srečalo, se slišalo in pogovarjalo, sklepalo prijateljstva kakih tisoč, morda še veliko več pesnic in pesnikov, pisateljic in pisateljev, ne le iz srednje Evrope – z vsega sveta, od Casimira de Brita s Portugalske, če z njim zamajimo »konec evropskega sveta«, do Vanga Čjašina, pesnika z daljnega kitajskega konca sveta,« zapiše pesnik Venio Taufer, ustanovni predsednik festivala.

Ilija Trojanow, lanski prejemnik nagrade vilenica, izreče: »Nagrada festivala Vilenica mi pomeni veliko, saj je mednarodna in seznam nagrajencev je neverjeten, kot bi šlo za alternativno Nobelovo nagrado. Tu je toliko pisateljev, ki jih občudujem, na primer Dževad Karahasan in David Albahari.« In res je. Fulvio Tomizza, Peter Handke, Péter Esterházy, Milan Kundera, Erica Pedretti, Ilma Rakusa, Goran Stefanovski, Claudio Magris, Mircea Cărtărescu ...

In srbski pisatelj Dragan Velikić. Prejemnik uglednih mednarodnih nagrad in letošnji nagrajavec vilenice o sebi pravi, da je »pesnik, ki piše prozo«. V kompleksno grajenih delih mojstrsko prehaja med (avto)biografskim in fiktivnim, med intimnim in družbenim, med preteklostjo in sedanjostjo, dokler iz drobcev ne zgradi celote, ki kljub mejam pripoveduje o enem samem duhovnem prostoru. Dragan Velikić je neuklonljiv glas razuma, strpnosti, trdnih etičnih prepričanj.

»Junaki Dragana Velikića se gibljejo po Pulju, Beogradu, Dunaju, Berlinu, Budimpešti ... Njihov *modus vivendi* je nenehna odprava, večno vlečenje prtljage za sabo; otroštvo, odnos, država – vse, kar hoče definirati in pred čimer ni moč ubežati.«

– Dijana Matković

Na 34. Vilenici se mu pridružuje 22 avtorjev. Festival postavlja v središče tudi slovenskega pesnika, pisatelja Esada Babačića, ki bo s pesmimi in v pogovorih očrtal svojo skoraj štiridesetletno avtorsko zgodovino, vse od prvih objav leta 1982.

»Moja poezija je bila od nekdaj povezana z mojo izkušnjo. Pravzaprav mi je bila usojena, če sem čisto iskren. Nisem je načrtoval, nikoli nisem v njej videl svojega posebnega poslanstva, preprosto zgodila se je, tako kot se je zgodila ta železniška postaja, tako kot se je zgodil pank, tako kot se je zgodila tovarna, tako kot se je zgodilo prekarstvo, tako kot se je zgodila Slovenija, demokracija – in zdaj stojim tukaj in poezija preprosto tudi še ostaja in na neki način ona vodi mene, če sem čisto iskren.«

Esad Babačić,
izjava v kratkem filmu 34. Vilenice
v režiji Janija Severja

Na literarnih branjih, pogovorih in srečevanjih se bodo predstavili še trije slovenski pisatelji – Jasmin B. Frelih, Nataša Kramberger in Ace Mermolja – ter Petar Andonovski (Severna Makedonija), Ayesha Chatterjee (Kanada), Maria Paula Erizanu (Moldavija), Zvonko Karanović (Srbija), Enes Karić (BiH), Jonas Lüscher (Švica), Amanda Mihalopulu (Grčija), Mohamad Abdul Al Munem (Palestina/Sirija/Slovenija), Manjola Nasi (Albanija), Sverrir Norland (Islandija), Carolina Pihelgas (Estonija), Elizabeth M. Reapy (Irska), Ivana Šojat (Hrvaška) in Ivan Šopov (Severna Makedonija), prejemnik nagrade SEP za leto 2019.

Posebna pozornost je z izidom antologije in gostovanjem avtorjev namenjena književnosti Italije. Ob izidu *Antologije sodobne italijanske poezije Un filo di seta* festival gosti Silvio Brè, Mario Grazio Calandrone, Claudia Damianija ter Giana Maria Villalto.

www.vilenica.si

JASON LUTES

BERLIN

prevod: Jakob Rotar

ZRC SAZU, 2019, t. v., 618 str., 49 €

Založba ZRC SAZU ima, tudi po zaslugi njenega direktorja Ota Lutharja, že nekaj časa razvito tradicijo izdajanja striporomanov, ki se vije vse od Spiegelmanovega *Mausa* (najprej je izšel v dveh delih, potem kot integral), nadalje prek družbeno angažiranih stripov Joa Sacca (*Goražde* in *Posrednik*) in na koncu še v podobi *Italijanske zime* (Totffolo) ter *Vojne v jarkih* (Tardi). Tokrat so se odločili za izjemen izid integrala tridelne stripovske epopeje *Berlin*, ki jo je zrisal Jason Lutes, izšla pa je v obdobju od 2001 do 2018. Okvir zgodbe je povezan preko glavne junakinje študentke Marthe Müller, ki se leta 1928 preseli v Berlin, kamor se prav po filmsko pipeleže z vlakom, na katerem spozna še enega od protagonistov, do družbenih razmer vedno kritičnega novinarja Kurta Severinga. S tem nas pripelje neposredno v zaton weimarske republike ob koncu dvajsetih let prejšnjega stoletja in medvojno obdobje, ko Nemčija sope v socialnem krču, iz katerega svojo moč črpa poudarjeni konservativni nacionalizem, ki je bil dobra podlaga za kasnejši vzpon nacionalsocializma in Hitlerja. Lutes se risanja te natančne zgodovinske freske ni lotil na pamet, temveč s temeljitim študijem takratnega obdobja tako v grafičnem kot zgodovinskem smislu (kar ilustrira priloženi material na koncu knjige), zato branje *Berlina* zahteva nekaj zgodovinskega predznanja, saj bodo bralcu drugače mnogi detajli ostali neodkriti. Vloženi trud pa bo poplačan, saj nas avtor inteligentno popelje v življenja navadnih ljudi, med katera pa spretno vriva informacije o porajanju nacistov ter vzniku njihovih privržencev, kar vse je napovedovalo prelomne volitve 1932/33, ki so samo petletko kasneje zanele najgrozovitejši vojni spopad vseh časov. Najambicioznejši stripovski projekt te založbe doslej je zadetek v polno, ki ga bodo cenili tako poznavalci kot tisti, ki običajno raje posegajo po klasičnih zgodovinskih knjigah! > SAMO RUGELJ

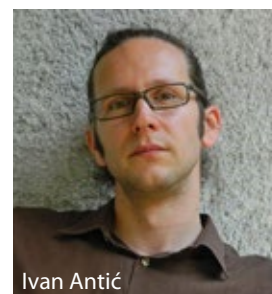

IVAN ANTIĆ

MEMBRANE, MEMBRANE

prevod: Sonja Polanc

Cankarjeva založba, 2019, t. v., 175 str., 24,99 €, JAK

Ivan Antić

Kdor je dobro spremljal literarno dogajanje zadnjih let, je morda naletel na avtorjev prvenec *Tonus* (2009, še nepreveden), morda tudi na pričujočo knjigo (izvirna izdaja: 2016), še najbolj verjetno pa vsaj na katero od prevedenih besedil, ki so se pojavila

v različnih slovenskih literarnih revijah. *Membrane, membrane* so kratkoprozna zbirka, ki zahteva precej potrpežljivo in pozorno branje. Ne gre zgolj za dovršen in bogat jezik, ki nenehno odkriva nove pomene, temveč tudi za skoraj sinestetičen pogled na predmet preučevanja, za pretanjen pozornost do sveta okoli sebe, ki ga odkriva na različnih nivojih. Gre za pisavo, ki jo je mogoče skušati razumeti s pomočjo tradicije modernizma in meščanstva (in intelektualne sfere?), kot v odlični spremni besedi ugotavlja tudi Marjan Čakarevič. Čeprav bi iz navedenega morda kdo pričakoval, da imamo opravka z nekakšnim hiperliterarnim delom, ki realije pušča daleč pod seboj, pa niti približno ni tako. Prav iz sinteze prej navedenega ter tematik nasilja, nacionalizma, migracij, spolnosti ipd. izhaja kvaliteta te knjige. Zdi se, da zaznava zelo podobne tesnobe kot vsakdo od nas, a jih uspe ubesediti in nasloviti na njej lasten način, postavljen v neke povsem nove koordinate. > ALJAŽ KRIVEC

PABLO AULADELL

**IZGUBLJENI RAJ
JOHNA MILTONA**

prevod: Andrej Tomše - Ceco

VigeVageKnjige, 2019, t. v., 316 str., 30 €, JAK

Miltonov *Izgubljeni raj* je epska pesnitev, ki je stara že tri stoletja in pol in velja za eno ključnih angleških literarnih umetnin, pred nekaj leti pa jo je v prav tako epski risoroman adaptiral Španec Pablo Auladell (1972). Gre za unikaten stripovski projekt, pravi umetniški presežek, s katerim je Auladell skušal kar se da verno poustvariti atmosfero in vsebino tega silovitega epa, v katerem se med seboj bojujejo dobro in zlo, Satan in Bog, življenje in smrt, Adam in Eva ter posvetno življenje. Vsaka Auladellova slika je svet zase, bogata z detajli ter spretno vpeta v širšo zgodbo, virtuosno niansirana v prepletu barv ter svetlobe in sence, s čimer je ta striporisec ustvaril mojstrovino, ki prehaja meje žanra ter postane tudi prvovrstna poslastica za odrasle ljubitelje klasične literature. Knjiga, v kateri je striporisec ob njenem zaključku zapisal, da se mu šele zdaj, ko je dokončal *Izgubljeni raj*, zdi, da je resnično pripravljen, da ga začne risati. > SAMO RUGELJ

ALAN FORD

teče častni krog

Razstava originalnih risb
ob 50. obletnici prvega izida stripa

Narodna galerija, 23. 5. – 13. 10. 2019

© Copyright 2019 by Alex Bunier. Used by permission.

Napovednik abonmajev

- **50 knjig, ki so nas napisale**
... skozi oči knjižnih urednikov
torek, 8. oktobra, ob 18. uri
- **Enajsta šola v knjigarni**
Ob 110. obletnici rojstva Mare Kralj;
Spoznavimo svoje mesto in domovino
torek, 5. novembra, ob 11. uri
- **Hospickafe**
Življenje tu in zdaj
torek, 22. oktobra, ob 18. uri
- **Izbrano z Mirelo**
Z Melito Kuhar o partnerskih odnosih
torek, 15. oktobra, ob 18. uri
Eva Simončič, Umetnik, ki se je igral z luno
torek, 19. novembra, ob 18. uri
- **Knjiga spreminja življenje. Na bolje.**
Čuječnost
sreda, 9. oktobra, ob 18. uri
Umirimo življenje (skandinavski in
vzhodnjaški način življenja)
sreda, 6. novembra, ob 18. uri
- **Od prve do zadnje strani**
Miklavž Komelj in Jernej Terseglav
petek, 25. oktobra, ob 18. uri
- **Potepanja s knjigo in Kompasom**
Bali in Lombok
četrtek, 10. oktobra, ob 18. uri
Zelenortske otoki
četrtek, 21. novembra, ob 18. uri

Ostali dogodki v knjigarni Konzorcij

- **Vilenica:**
Enes Karič (BiH) in Zvonko Kranovič
(Srbija) v pogovoru z Aljošo Harlamovom
torek, 10. septembra, ob 17. uri
- **Mutizem in avtizem pri otrocih**
sreda, 18. september, ob 18. uri
- **Obisk avtorja otroške knjige Mahko,
Davida Ciricija**
četrtek, 19. septembra, ob 17.30
- **Zoran Zavor, 2,5 tone odnosa**
sreda, 25. septembra, ob 18. uri

• Znanost med knjigami

Voda – izjemna tekočina; predavanje
britanskega znanstvenega novinarja
Aloka Jhaja, avtorja knjige *Water book*
torek, 17. septembra, ob 18. uri
dvorana Toneta Pavčka, Slovenska 29,
dostop iz knjigarne ali skozi službeni
vhod v MK.

Kako se čimbolj varno kopati;
prof. dr. Polonca Trebše
četrtek, 26. septembra, ob 18. uri

Optimizem in dobra volja v ekonomskih
odločitvah
četrtek, 7. novembra, ob 18. uri

• Knjiga in spol

O spolu in institucijah
Knjiga v fokusu: Bakhita, Veronique Olmi
sreda, 23. oktobra, ob 18. uri

Skrbstveno delo
Knjiga v fokusu: Uspavanka, Leila Slimani
sreda, 20. novembra, ob 18. uri

• Otroški abonma

Z Mačkom Murijem na sobotni abonma
sobota, 5. oktobra, ob 11. uri
sobota, 9. novembra, ob 11. uri

• Frankfurt po Frankfurtu

od 11. do 15. novembra
v središču: OBLIKOVANJE
dogodki bodo v dvorani Toneta Pavčka,
(Slovenska 29, dostop iz knjigarne ali
skozi službeni vhod v MK)

• Evforija, 233 kilometrov Pirenejev ob poti do morja

Z avtorico Petro Vladimirov se bo
pogovarjal Boštjan Videmšek.
četrtek, 19. septembra, ob 19. uri

• Kam z mulcem?

Pogovor z avtoricami knjige in
priljubljenega bloga bo povezovala
novinarka Marjana Grčman
torek, 24. septembra, ob 19. uri

• Kako si – čajanka ob dnevu duševnega zdravja

ponedeljek, 7. oktobra, ob 18.30

IGOR OSTACHOWICZ

NOČ ŽIVIH ŽIDOV

prevod: Jana Unuk

Cankarjeva založba, 2019, t. v., 264 str., 29,99 €, JAK

Obstajajo ro-
mani, ki se jih
človek pre-
prosto ne bi
smel lotiti brez
primerne splo-
šne izobrazbe,
zgodovinske-
ga spomina in
reflektirane
rahločitnosti.

Izrazito takšen primer je *Noč živih Židov*, ro-
man poljskega avtorja Igorja Ostachowitza,
ki pripada srednji generaciji briljantnih pisa-
teljic in pisateljev – to med drugim tvorita
tudi Olga Tokarczuk in Joanna Bator, obe že
večkrat prevedeni v slovenščino.

Značilnost vseh treh naštetih poljskih av-
torjev je, da se v izredno občutljivem zgo-
dovinskem trenutku, ki ga pretresajo nevarno
glasni odmevi iz 30-ih let prejšnjega stoletja,
izjemno pogumno spopadajo z aktualnimi
problemi (ne le) poljske družbe – totalitarni-
mi vzgibi oblasti, turboklerikalizmom, vsepri-
sotnim nazadnjaštvom, rasizmom, uličnim
nasiljem (predvsem desničarskih navijaških
skupin), iz dneva v dan bolj izrazitim antise-
mitizmom, islamofobiji, teorijami zarot, krče-
njem medijske svobode, širjenjem sovraštva,
spletnimi (kolektivnimi) patologijami ...

Noč živih Židov – ne glede na to, da je ro-
man na Poljskem izšel že leta 2012 – je tukaj
in zdaj še tolikanj bolj aktualna knjiga, saj
smo 1. septembra obeležili osemdesetletnico
začetka druge svetovne vojne, ki se je začela
z nemško okupacijo Poljske.

Ostachowicz z mešanico magičnega re-
alizma in znanstvene fantastike, ki ju meša
s skoraj dokumentaristično-realističnimi
podrobnostmi, predstavi zgodbo poljskega
obrtnika, ki živi solidno, skoraj dolgočasno
življenje srednjega razreda – brez velikih
etičnih dilem, brez velikih vprašanj. Ko po
naključju odkrije magično srebrno srce, ne-
kakšen portal v zgodovini in časovni stroj, ki
nemudoma jasno in glasno – seveda preko
metafore – pove, da se *zgodovina ponavlja*,
se njegovo življenje postavi na glavo.

Iz (simboličnih) kleti – okostnjakov iz
omar vseh nas – tako začnejo množično lesti
mrtvi Judje, žrtve holokavsta, pri katerem je
pomembno in v zgodovini večkrat spre-
gledano umazano vlogo odigrala tudi Poljska.
Preteklost se nemudoma preplete s sedanjo-
stjo: tudi mrtvim hitro postane jasno, da se v
času njihovega skrivanja v kletih tam zunaj
ni veliko spremenilo. Le črno-belo je postalo
barvno in iluzije so (še) močnejše.

Pomembna knjiga. Bolj zaradi svojega ak-
tualnega sporočila kot zaradi literarne vred-
nosti. > BOŠTJAN VIDEMŠEK

več o dogajanju v KNJIGARNI KONZORCIJ:
www.mladinska.si in www.konzorcij.si

Dogodki so del kulturnega programa knjigarne, ki ga sofinancira JAK RS.

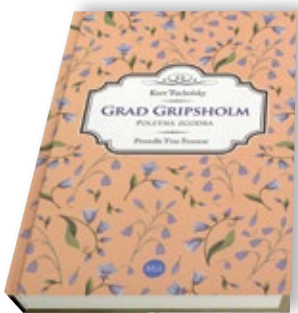
KURT TUCHOLSKY

GRAD GRIPSHOLM

Poletna zgodba

prevod: Tina Štrancar

Miš, 2019, t. v., 151 str., 28,95 €, JAK

... prvi prevod
tega nemškega
pisatelja ...

To je prvo v slovenščino prevedeno delo nemškega pisatelja Kurta Tucholskyja. Zgodba je postavljena nekam na začetek tridesetih let prejšnjega stoletja, ko je v zraku že čutiti, da se pripravlja nekaj velikega na političnem parketu. V uvodu knjige založnik piše pisatelju, da si ljudje poleg politike in aktualnega dogajanja želijo brati še kaj drugega, ljubezensko zgodbo na primer. Pisatelj mu odgovori, da je že z eno nogo na vlaku in da med dopustom nikakor ne namerava delati, temveč da bi se rad končno pošteno spočil in gledal drevesa. No, ampak tu je vseeno tudi ljubezenska zgodba. Z Lydio, ki jo kliče princesa, se vkrcata na vlak za Švedsko, tam se naselita v prizidek gradu Gripsholm in začne se nekaj brezskrbnih tednov počitnic. Najprej ju za en teden obišče njegov prijatelj Karlchen, nato pa njena prijateljica Billie. V zraku sta brezskrbno poletje in ljubezen, na mizah sta dobra hrana in vino. Prijatelji ležijo na travniku in bingljajo z dušo, kot zapiše pisatelj. Tucholskyjevo pisanje je sveže in prav nič zastarelo, čeprav je od izida knjige minilo že 90 let. Ljubezenski posteljni trojček seveda ni opisan tako nazorno, kot to znajo novodobni pisci, ampak ravno prav sočno, da v bralcu razvije fantazijo. Poletno idilo sicer nekega dne med sprehodom zmoti jokajoča deklica iz nekakšnega zavoda za otroke gospe Adriani, ampak prijatelji rešijo tudi to. > ZA PORTAL DOBREKNJIGE.SI:

VIKTORIJA KANTE, LAVRIČEVA KNJIŽNICA AJDOVŠČINA

LAURENT SEKSIK

POSLUŠNI SIN

Roman

prevod: Mateja Petan

Celjska Mohorjeva družba, 2019, m. v., 180 str., 23 €

Laurent Seksik

Francoskega pisatelja Laurenta Seksika (1962) v slovenščini že dobro poznamo po dveh prevodih njegovih romanov, ki se vsak po svoje navezuje na resnične osebe (*Zadnji dnevi Stefana Zweiga* in *Primer Eduard Einstein*). Povezanost svojega ustvarjanja z realnimi ljudmi na eni strani

ni ter intrigantnost odnosa med očetom in sinom je Seksik poleg romana o Einsteinu izpisoval tudi v svojem delu o francoskem romanopiscu in režiserju Romainu Garyju (ter še kje), vse skupaj pa je bila (kot kaže) le priprava na njegov roman *Poslušni sin*, njegovo najnovejše delo iz leta 2018, v katerem tematizira odnos z lastnim očetom približno leto dni po njegovi smrti. To počne na domišljen in raznovrsten način: ko piše o svojih spominih na očeta, obenem piše o sebi, o tem, kako se je lotil študija medicine in kako je na to gledal oče, kako je začel pisati in ga je oče bodril, naj si ne vzame preveč k srcu prvih založniških zavrnitev, kako je postal hišni pianist, ki je igral očetu in mami, ki sta ob njegovih taktih plesala, kot bi bila stara dvajset let, s čimer obenem izpiše ne samo portret svojega očeta, temveč obenem tudi samega sebe, svoje odraščanje ter osebnostno formiranje. > SAMO RUGELJ

21. evropsko konferenco o pismenosti je na začetku avgusta 2019 gostila Danska (Kopenhagen), kjer se je pred 70 leti vse skupaj začelo. Konferenco sta organizirala Danska bralna organizacija (Danish Reading Association) in FELA (Federation of European Literacy Associations); v njenem izvršnem komiteju je (2019–2020) tudi dr. Veronika Rot Gabrovec.

Učenje iz preteklosti za prihodnost: PISMENOST ZA VSE

21. evropska konferenca o pismenosti in 18. nordijska konferenca o pismenosti

Konference se je udeležilo več kot 500 slušateljev s celega sveta, prisluhnili smo trem glavnim govorcem (Carsten Elbro – Univerza v Kopenhagnu, Byeong-Young Cho – Univerza v Pittsburgu in Kate Nation – Univerza Oxford) in mnogim primerom dobrih praks ter raziskavam iz Evrope, ZDA, Južne Amerike, Avstralije, Azije na področju bralne in drugih pismenosti, tako teoretičnim raziskovalcem kot knjižničarjem, učiteljem, predavateljem in preostalim. Konferenca je bila razdeljena na sedem tematskih področij: Zgodnje intervencije, Usposobljenost za poučevanje, Digitalne kompetence, Okolja, ki razvijajo pismenost, Študentje s posebnimi potrebami, Vseživljenjsko razvijanje večšin pismenosti in zadnja, rezervirana za predstavitve v nordijskih jezikih.

Na začetku konference smo poleg uvodnih govorcev (med njimi Ann-Sofie Selin, glavne na čelu FELA) sodelovali prav vsi udeleženci in se tako povezali v eno veliko literarno družino. Kajti, danski hygge, poleg prisotnosti v trenutku, ustavljanju in poenostavljanju življenja, pomeni predvsem povezanost in deljenje v skupnosti. Moram reči, da sem duh hyggeja ujela povsod na Danskem: na obisku v Odenseju pri H. C. Andersenu, v utripu samega Kobenhavna, zlitega s kolesarji, za katere je res odlično poskrbljeno, v stikih z ljudmi. Menda veljajo Danci za najsrečnejši narod na svetu.

Večinski del konference je potekal v paralelnih sekcijah in vsak si je po svojih željah in pričakovanjih izbral svoje teme ter vsebine. Sama sem bila na predstavitvah o branju v Singapurju, o pismenosti pri dvojezičnih starših v primerjavi z enojezičnimi, vplivu in pomenu ilustracij/slik na otrokovo pismenost, poslušala pa sem tudi o bralnih praksah v portugalskih šolskih knjižnicah. Disleksijo in radost branja nam je predstavil dislektik v svoji osebni zgodbi. Izredno zanimiv je bil tudi večletni estonski projekt »Mladi raziskovalci družinske zgodovine«, ki ga je predstavila učiteljica iz Estonije. Poslušala sem še predstavitve poljske kolegice o poljskih javnih knjižnicah, ki podpirajo zgodnjo in družinsko pismenost, predstavitev Danskega nacionalnega centra za branje ter njihovih dejavnosti, povezanih predvsem z dejavnostmi v predšolskem obdobju (gradnja besedišča ...), učiteljice razrednega pouka iz Estonije, ki mlade navdušuje za pisanje na prav poseben način ... Slovenske prakse (bralne) pismenosti pa smo predstavile: Veronika Rot Gabrovec (Filozofska fakulteta), Petra Potočnik (Bralna značka Slovenije), Draga Jeretina Anžin ter Sabina Burkeljca (OŠ Rodica).

Različne prakse in raziskave pismenosti, metode dela z učenci, dijaki ter študenti in odraslimi, izmenjave izkušenj in spoznanj, deljenje idej ter mreženje in sodelovanje so nam dali nov zalet in motivacijo za delo doma, v šolah, knjižnicah in drugih ustanovah, kjer se ukvarjamo s pismenostjo, ki je v 21. stoletju nikoli dokončana zgodba. To je bilo tudi, po mojih vtisih sodeč, glavno spoznanje konference – učenje pismenosti bo v poplavi informacij in tehnologije vedno bolj potrebno in pomembno – predvsem na odnosni ravni.

Več o konferenci si lahko preberete na: <http://cph2019.dk/>.

Slavko Pregl (kot lahko izveste v njegovi avtobiografiji *Srajca srečnega človeka*, tudi Pregelj in celo Preglau) je že veteran slovenske literarne scene, nosilec mnogih funkcij in nagrad ter avtor mnogih knjig. Avtobiografsko se je do sedaj že predstavil z založniško obarvanim delom *S knjigo po svetu*, sedaj pa je izpisal svojo pravo avtobiografijo, v kateri se je v zanj značilnem humorno sproščenem stilu sprehodil skozi svoje življenje. Ob izidu smo z njim opravili kratek pogovor, ki se je še najbolj sukal prav okoli knjig.

»V mojih mladih letih je bila knjiga na lestvici vrednot ljudi precej više, kot je danes.«

SLAVKO PREGL

SRAJCA SREČNEGA ČLOVEKA

Moje popotovanje skozi sedem desetletij in še malo

Beletrina, zbirka Posebne izdaje,
2019, t. v., 406 str., 27 €

Bukla: V zadnjih letih je izšlo nekaj vaših knjig za odrasle, nazadnje sedaj še vaša avtobiografija. Kakšne so vaše izkušnje s pisanjem za starejše, glede na to, da ste večino svojega pisanja posvetili mlajšim bralcem?

Pregl: Mogoče bo kdo rekel, da sem se končno začel obnašati letom primerno. Tudi pisanje za starejše – tako ali tako pišem samo za otroke od 9. do 99. leta – mi je v veselje. Vse, kar sem doslej napisal, vsaj deloma temelji na osebni izkušnji, »odrasle zgodbe« tudi. Iz kritičnih razmer se vedno iz vlečem s humorjem. Na nekem seminarju so teoretiki in bralci ugotovili, da je moj humor tak, da bralec šele čez tri minute bruhne v smeh. Tudi pri *Srajci srečnega človeka*, pisano o sebi – h knjigi me je nagovoril Mitja Čander –, mi humor ni bil odveč.

Bukla: Leta 2009 ste nastopili kot prvi direktor JAK. Kje v zadnjem desetletju vidite največje spremembe v slovenski knjižni pokrajini? Katero potezo bi, če bi lahko začeli še enkrat, tokrat naredili drugače?

Pregl: Največja sprememba je zagotovo skrčenje založništva na polovico in s tem je povezanih preveč stvari, da bi jih lahko naštel: od državne brezbriznosti do področja in prodora novih tehnologij ter angleščine, od sesutja slovenske grafične industrije do upada nakupovanja in branja knjig. Če bi lahko začel še enkrat, bi počel še enkrat to, kar smo na JAK počeli. Po začetnih težavah smo dobro zastavili delo, ustvarili obetavne rezultate, bili smo polni načrtov, potlej pa je država z ZUJF (Zakon o uravnoteženju javnih financ) in popolno odsotnostjo zdrave pameti poškodovala celotni lok

od avtorjev do bralcev. Zgrešena doktrina varčevanja v javnem sektorju in pohlevno sluzenje navodilom iz tujine o privatizaciji sta celo državo, in tudi slovensko knjigo, pohabili za vrsto let.

Bukla: Kako bi orisali evolucijo slovenske knjižne pokrajine v zadnjih desetletjih s pozicije mladinskega pisatelja? Kakšna sta bila pomen in vrednost slovenske knjige takrat, ko ste začeli pisati, in kakšna sta danes?

Pregl: Razvoj tega področja mi je v veselje. Za mlade bralce je knjižno otroštvo pri nas srečno, knjižna ponudba je ogromna. Priporočilni seznam dobrih knjig, ki ga že dolgo vrsto let pogumno objavlja Pionirska v KOŽ, med tisoč naslovi sicer pove, da jih je 500 zanič, a še vedno jih 500 ostane. Bralna značka, ki šteje 140.000 prostovoljnih bralk in bralcev, vsako leto pokloni vrhunsko slikanico (povabilo k branju) vsakemu prvošolčku v Sloveniji in zamejstvu (doslej skupaj že blizu pol milijona!), pa izvirno mladinsko literarno delo za nagrado dekletom in fantom, ki so v prostem času brali ves čas šolanja. Pri Društvu slovenskih pisateljev deluje mladinska sekcija; v Murski Soboti se na »Očesu besede« vsako leto srečujejo ustvarjalke in ustvarjalci za otroke in mladino; imamo strokovno revijo *Otrok in knjiga*; pojavila se je vrsta sijajnih mladih avtoric in avtorjev. To nas vseeno ne bi smelo uspavati. Šolske knjižnice žal nimajo (dovolj) denarja za nakup sodobne mladinske literature, na kakšni šoli gre več denarja za selotejp (za lepljenje obrabljjenih knjig) kot za knjige.

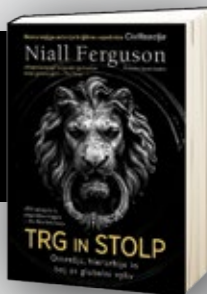
V mojih mladih letih je bila knjiga na lestvici vrednot ljudi precej više, kot je danes. Tudi medijski odziv na mladinsko literaturo je bil večji.

Bukla: Kako so se, če so se, v tem času spremenili mladi bralci?

Pregl: Sam sem že dodobra prekržaril vso Slovenijo in prelagam to prijetno dolžnost na mlajše. Srečanja z mladimi bralci so mi bila vedno v veselje, saj sem jih videl od blizu, razbiral njihove radosti in žalosti, hrepenenja in razočaranja, soočal sem se z njihovo neobremenjeno odkritostjo. Seveda, v vseh teh letih so mnoge šole postale lepše in bolj opremljene, šolske malice boljše, šolske torbe pisane in težje, pa oblačila duhovitejša, ampak jaz ves čas videvam predvsem vesele obraze, iskrive poglede, kako izpod veselo skuštranih las letijo duhovita vprašanja, s katerimi se skušam spoprijemati ... Z mojega zornega kota vsa leta srečujem enako vesele, bistre otroke!

Niall Ferguson:
Trg in stolp
Omrežja, hierarhije in boj za globalni vpliv

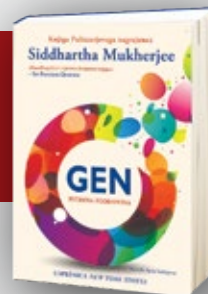
»Najbriljantnejši angleški zgodovinar svoje generacije!«
– The Times

Knjiga avtorja uspešnice
CIVILIZACIJA

»Nobene svetovne zarote ni.
So pa vplivna omrežja.«

Siddhartha Mukherjee:
Gen
Intimna zgodovina

Knjiga priznanega raziskovalnega zdravnika in prejemnika Pulitzerjeve nagrade

Večkrat nagrajena knjiga, ki zgodovino raziskovanja gena in genskega zapisa ter genetike nasploh predstavlja najbolj celovito doslej.

Velika uspešnica
New York Timesa!

Slavko Pregl

Srečanja z mladimi bralci so mi in mi tudi danes polnijo baterije; če sem se vračal zelo od daleč (koliko v Sloveniji – razen zaradi cest – sploh je zelo daleč?), nikoli nisem bil utrujen.

Bukla: Na katero svojo knjigo ste najbolj ponosni? Katera pa se vam zdi, da je najboljše preživela zob časa?

Pregl: Na vprašanje, ki sem ga na šolah dobil nešteto krat, sem izpraševalcu/-ki odgovoril, da je to tako, kot če bom jaz njega/njo, ko bo oče/mati kupa otrok vprašal, kateri mu/ji je najljubši. Vsaka po svoje: najprej prva knjiga, pa največkrat ponatisnjena knjiga, pa največkrat prevedena knjiga, pa nagrajena knjiga, pa knjiga z najvišjo naklado ... Po cobissu se jih kar nekaj dobro drži, ne glede na leto nastanka; pet mojih knjig je doseglo skupno naklado več kot 20.000 izvodov (*Geniji v kratkih hlačah* in *Odprava zelenega zmaja* po sedem izdaj, *Sprečevalo*, *Srebro iz modre špilje* in *Geniji brez hlač* po dve), *Geniji brez hlač* so bili prevedeni v pet jezikov. Z zobom časa sam ne morem tekovati; kako bo z zobmi mojih bralcev, pa si ne upam napovedovati.

Bukla: V svoji knjižni karieri ste delali tako v Mladinski knjigi kot v lastni založbi, ki je morala po nekaj letih zapreti svoja vrata. Kako vidite prihodnost slovenskega knjižnega polja v kontekstu sedanjih razmerij na trgu?

Pregl: V kontekstu sedanjih razmerij na trgu oziroma v slovenskem bralskem prostoru dobre prihodnosti slovenskega knjižnega polja ne vidim. Za (ponovni) razcvet slovenske knjige so potrebne temeljite spremembe tako na področju javnega kot tudi zasebnega odnosa do knjige.

Bukla: Kako bi mlademu knjižnemu zagnancu sedaj svetovali, da se loti ustanavljanja založbe? Kaj naj izdaja, da bo lahko preživel na trgu?

Pregl: Najprej mora seveda usvojiti potrebna znanja; za začetek ne bi bilo slabo nekaj časa delati v kakšni založbi. In temeljno: vedeti mora, kaj želi, kaj je njegov cilj. Narediti in prodati (ja)ti eno knjigo je ena zgodba, založba (s knjižnim programom) je druga zgodba. Prva je zabavna, druga je težja, a lepša.

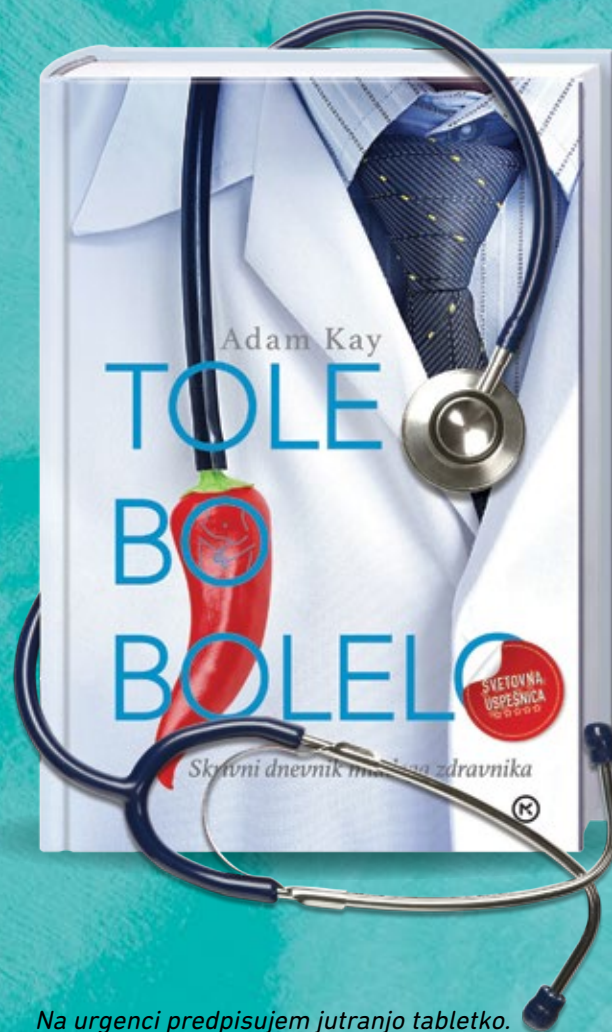
Bukla: Kakšno je po vsem tem času vaše spoznanje o temeljnem odnosu Slovencev (tudi politike) o našem odnosu do kulture in knjige?

Pregl: Odgovoril bom z obrabljenim stavkom: knjigo in kulturo imamo ves čas na jeziku, a ta jezik pogosto ni v službi ne pameti ne žepa.

Bukla: Lahko poveste kaj o svojih morebitnih novih knjižnih projektih?

Pregl: Orlandu Uršiču v mariborsko Litero sem oddal rokopis zabavnega romana *Prodajalci vode, megle in Velazquez*, v Mladinsko knjigo pa besedilo za slikanico. Računam torej, da bo leto 2020 dobro leto.

BOLELO BO DO SOLZ. VEČINOMA OD SMEHA.

Na urgenci predpisujem jutranjo tabletko. Bolnica pripomni: »Sinoči sem sicer spala s tremi tipi. Bo ena tabletko dovolj?«

Zabavni zapiski nekdanjega zdravnika ginekologa Adama Kaya brez dlake na jeziku opisujejo delovni vsakdanjik v javnem zdravstvu: odločanje o življenju in smrti, neprespane noči, bitke z birokracijo, nenavadne primere, a tudi neizogibno žalost. In zadenejo v živo!

Knjiga, ki bi jo morali predpisovati na recept!

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si ☎ 080 12 05

Projekt, obsojen na uspeh! Tako je projekt »Vključujemo in aktiviramo!« Javne agencije za knjigo RS opisal eden izmed vanj vključenih udeležencev. ViA, kakor smo projekt v štirih letih uspešnega in odmevnega delovanja poimenovali na kratko, se letos zaključuje. Poleg oprijemljivih rezultatov je njegov učinek dejansko presegel začetna pričakovanja vseh, ki smo pri njem sodelovali.

Projekt, obsojen na uspeh

**vključujemo
in aktiviramo!**

Mentorica ilustriranja v projektu ViA Andreja Peklar z udeleženci usposabljanja, Društvo Vezi Postojna

Delavnica ilustriranja v Prevzgojnem domu Radeče 2018, mentor David Krančan

Slovenski pesniki, pisatelji in ilustratorji so v različnih skupinah po vsej Sloveniji s pomočjo kakovostne slovenske literature udeležence iz ciljnih ranljivih družbenih skupin usposabljali, da bi se lažje in učinkoviteje socialno aktivirali in (ponovno) vključili v družbo. Skušali so jim približati širše področje kulture ter jih ob tem spodbujali v njihovi lastni ustvarjalnosti, sposobnosti kreativnega pisanja in izražanja, veččinah javnega nastopanja in vzpostavljanja medosebnih odnosov. Ob tem so mentorji pridobili dragoceno izkušnjo dela s posamezniki z obrobja družbe, v katerih se je skrivalo dotlej prikrito zanimanje za kulturne vsebine, v nekaj izjemno dragocenih primerih pa pravi literarni in/ali likovni talenti. Vsi udeleženci programa pa so se z boljšo samopodobo in večjo samozavestjo podali preko svojih dotedanjih miselnih obzorij.

V projekt so bile vključene osebe s težavami v duševnem zdravju, osebe z motnjo v duševnem razvoju, odvisniki od prepovedanih drog in zaporniki. V štirih letih je v usposabljanjih sodelovalo skoraj 300

udeležencev iz 41 skupin, v katerih je mentorsko delo opravljalo 82 priznanih slovenskih ustvarjalcev. Sodelujočih, ki so uspešno opravili usposabljanje, je bilo veliko. Prav vsi so se javnosti predstavili s svojimi literarnimi in likovnimi deli, objavljenimi v vsakoletnih zbornikih, nekaterim pa je uspel celo preboj na literarno sceno. Izpostaviti velja Feliksa Plohla (*Vsi moji grehi*, Beletrina, 2019) venenko Lekan (*Brazgotine*, Salve, 2017; *Nisi sam*, Nisi sam, 2018), Borisa Karlovška (*Stoja na krogih*, Litera, 2018) in Brigito Krek (*Uročena hiša*, Grafični atelje Zenit, 2018). Nekaj leposlovnih del pa je še v nastajanju in bodo preseгла časovni okvir projekta.

Projekt ViA se je izkazal za zelo dober način alternativnega spodbujanja socialne aktivacije. Izjemen interes vključenih inštitucij, pogosto medijsko poročanje o vsebinah projekta in zanimanje širše javnosti zanj ter druge uspešne ViA zgodbe so le dodatna potrditev, da tovrstnih vsebin v naši družbi primanjkuje. In dokaz, da kultura ruši stereotipe in premika meje.

Usposabljanje ViA v CIRIUS Kamnik 2018, mentorica Neli Filipič in gostja Simona Semenič

Usposabljanje ViA v ZPKZ Maribor 2017, mentor Tone Partljič

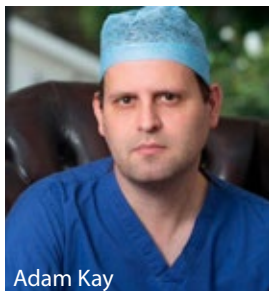
ADAM KAY

TOLE BO BOLELO

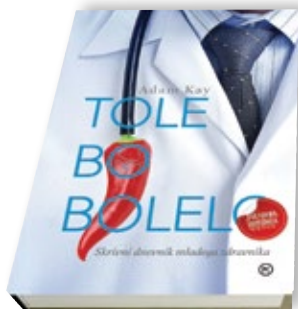
Skrivni dnevnik mladega zdravnika

prevod: Barbara Krevel

Mladinska knjiga, 2019, t. v., 272 str., 24,99 €

Adam Kay

Redkokdaj se zgodi, da kaka knjiga stvarne literature v sebi združuje toliko humorja na eni strani in toliko napetosti na drugi, obenem pa je s konceptom svoje vsebine tako prilagojena sedanjemu bralcu. Morda so knjige, ki so jih napisali zdravniki in ki v zadnjem času pridobivajo pomen

(v slovenščini smo v zadnjih letih dobili avtorje, kot so Oliver Sacks, Henry Marsh in Gavin Francis), najboljši zgled za to. Adam Kay je angleški komik in scenarist, ki se je že kot najstnik odločil, da se bo zapisal medicini, kar je potem tudi naredil, dokončal študij, potem pa v dolgotrajnem procesu mladega zdravnika prišel do specialista ginekologije. *Tole bo bolelo* so njegovi dnevniški zapiski iz približno šestih let njegove boleče prakse, v njej pa se vseskozi na izviran način prepletajo pikantne in pogosto tudi šokantne podrobnosti njegovega poklica, od vseh zapletov, ki pridejo ob porodih vseh vrst, včasih tudi s tragičnim zaključkom, do mestoma bizarnih dogodkov, kot so denimo odkritja, kaj vse delajo ljudje s svojimi spolnimi organi (in kaj tlačijo vanje). Knjigo je zavzeto in duhovito prevedla zdravnica Barbara Krevel, s tem pa tej sodobni zgodbi o tegobah in neumornosti sicer navduhujočega zdravniškega poklica vdihnili tudi slovenski jezikovni pečat. > SAMO RUGELJ

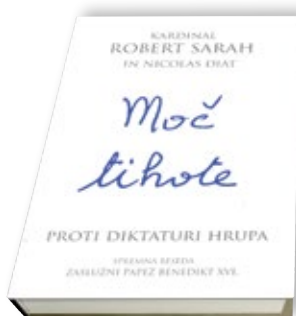
ROBERT SARAH, NICOLAS DIAT

MOČ TIHOTE

Proti diktaturi hrupa

prevod: Janez Ferkolj

Družina, 2019, t. v., 316 str., 27,90 €

... dragocenost
tišine, v kateri
prepoznamo
sebe ...

Knjigi intervjujev, ki jih je s kardinalom Robertom Sarahom opravil Nicolas Diat in je podnaslovljena s pomembnim pojasnilom *Proti diktaturi hrupa*, je spremno besedo prispeval zaslužni papež Benedikt XVI. Slišati Jezusovo tihoto in ga spoznati s svojim molčanjem: kardinal Sarah je duhovni učitelj, ki govori iz globine molčanja z Gospodom ter notranje edinosti z njim in zato ima vsakemu od nas kaj povedati. »Tihota, skrivnost in sve-to« je naslov enega od poglavij v knjigi, ki pojasnjuje dragocenost tišine, v kateri prepoznamo sebe in najdemo odgovore na mnoga vprašanja. V sodobni nadvladi hrupa in hitenja, ki nas dušita na vsakem koraku in nam jemljeta zmožnost zbranosti ter notranje kontemplacije, je prepoznavanje načina umika v tišino in mir neprecenljivo. Božja tihota nas varuje pred pobesnelostjo zla, ki mu nenehni hrup daje potuho in črna krila. Zatočišče pred neizmerljivim egoizmom in pohlepom lahko z Gospodovo pomočjo najdemo v sebi. Vse to nam daje moč in razum, da se znamo umakniti iz uničevalskega tempa življenja v svet dobrega, ne da bi nehali živeti v resničnem svetu. Z modrostmi in nasveti kardinala Roberta Saraha lahko pomagamo tudi drugim, ki takšnega umika ne zmorejo sami. > SONJA JUVAN

Konec septembra 2019 bo v Mariboru potekal tradicionalni tri-dnevni kongres Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, ki bo tako kot doslej poskrbel za veliko priložnosti izmenjave strokovnega znanja in mnenj o trendih na področju bibliotekarstva v Sloveniji. Letošnja izvedba ima rdečo nit v podatkih.

KONGRES**Zveze bibliotekarskih društev Slovenije****Knjižnice – obvladovalke podatkov?**

(Maribor, IZUM, 25.–27. september 2019)

Knjižnice so varuhi znanja in organizatorji informacij, ki se zavedajo, da so podatki ne le v srcu informacijske družbe, v kateri živimo, temveč tudi v jedru sodobne knjižnice. Te se pogosto ukvarjajo tudi s problemi bibliografskih podatkov, trajnega hranjenja digitalnih podatkov, avtorskega prava, ponovne uporabe vsebin in z aktualnimi usmeritvami glede pravice do zasebnosti. O vsem tem in tudi drugem bo moč brati tudi v Zborniku prispevkov Kongresa ZBDS 2019, ki nosi naslov *Knjižnice – obvladovalke podatkov?*. Večina prispevkov, ki bodo predstavljeni na kongresu, bo na voljo tudi v pisni obliki.

V prispevku *Obvladovanje UDK* lahko berete o nedavnem razvoju univerzalne decimalne klasifikacije kot enem osnovnih orodij vsebinske obdelave gradiva v knjižnicah. Prispevek *Podatki in začetek strukturne spremembe* prinaša razpravo o raziskavah in zbiranju podatkov v knjižnicah kot temelju razvoja učinkovitih storitev. Kar nekaj prispevkov se ukvarja s strokovno obdelavo gradiva, med njimi tudi raziskava miselnih procesov obdelovalcev gradiva, zagotavljanja kakovosti zapisov v katalogu in o novih trendih na področju. Prispevek *Slovenska bibliografija člankov za obdobje 1797–1945* predstavlja delo na pomembnem področju retrospektivne nacionalne bibliografije, *Opisovanje knjig za potrebe knjižnega trga* pa prinaša tudi primerjave različnih načinov dela z domačimi in tujimi sistemi za vpis/opis knjig. Prispevek *Zajem, ohranjanje in dostop do spletnih publikacij med načelom celovitosti in stvarnimi možnostmi* razpravlja o možnostih dela s spletnimi publikacijami; o možnostih za nadaljnji razvoj zapisov, ki opisujejo gradivo, ki je z eno nogo v tiskanem in drugo v spletnem okolju, pa prispevek *Hibridni zapisi*.

Beremo tudi o razumevanju *odprte znanosti v visokem šolstvu in upravljanju s podatki v osnovnošolski knjižnici*; pod naslovom *SUSHI, COUNTER in statistika uporabe elektronskih virov* boste našli tudi primer dobre prakse zbiranja statistike uporabe elektronskih virov v NUK-u. Ne manjka pa niti prispevek, ki se je lotil problematike osebnih podatkov uporabnikov knjižnic. Zbornik je pomemben doprinos k razvoju bibliotekarstva in skupaj s Kongresom ZBDS 2019 ponuja poti k odgovoru na vprašanje, kako dobro obvladujemo podatke.

• Izposoja e-knjig v slovenskem in tujih jezikih • Slike in zgodbe vaših sokrajanov • Sveže časopisje z vsega sveta • Največja zbirka poslovnih informacij • Kulturni zakladi Slovenije • Strokovni članki na enem mestu • Knjižnični katalogi • Nasveti za dobre knjige • Vse v zvezi s pravom • Najboljše enciklopedije in slovarji ...

Brezplačno, zanesljivo in preprosto v svet e-informacij slovenskih splošnih knjižnic!

Z uporabo kvalitetnih elektronskih podatkovnih zbirk, ki jih ponujamo v slovenskih splošnih knjižnicah, lahko hitro, brezplačno in enostavno dostopate do zelenih, uporabnih, aktualnih informacij.

► E-SPECIALIST

EBSCOHOST – DOPOLNITE SVOJE SEMINARSKO/DIPLOMSKO DELO S TUJIMI STROKOVNIMI ČLANKI

Večdisciplinarna zbirka omogoča dostop do baz podatkov s celotnimi besedili v angleščini. Ponuja e-knjige, strokovne revije ter članke s področij kulture, medicine, izobraževanja ...

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

FIND-INFO – FINANCE, DAVKI, RAČUNOVODSTVO

Portal povezuje zbirke obsežnih strokovnih vsebin s področij financ, davkov in računovodstva. Ponuja tudi spletne seminarje.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

IUS-INFO – VSE V ZVEZI S PRAVOM

Portal sestavljajo trije vsebinski sklopi: zakonodaja, sodna praksa, pravna literatura. Ponuja tudi pravni terminološki slovar, seznam pravnikov in notarjev ter pravne revije.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

IUS-INFO.HR – VSE V ZVEZI S PRAVOM NA HRVAŠKEM

Portal v hrvaškem jeziku omogoča dostop do hrvaške zakonodaje, sodnih odločb, strokovnih članov in drugih, za poslovanje na Hrvaškem koristnih informacij.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

GVIN.COM – CELOVIT VPOGLED V PODJETJA NA SLOVENSLEM TRGU

Portal ponuja vpogled v položaj podjetij na slovenskem trgu in pomaga odkriti poslovne povezave, kot so lastništvo, vodstvo in nadzorni sveti v podjetjih.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

TAX-FIN-LEX – DAVKI, FINANCE IN PRAVO

Portal je razdeljen na tri področja: Tax, ki prinaša članke in druge informacije s področja davkov, Fin z izbranimi finančno-računovodskimi informacijami in Lex s pravnimi informacijami.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

► E-KNJIŽNIČAR

COBISS+ – NAVIGACIJA PO POLICAH SLOVENSkih KNJIŽNIC

Portal povezuje slovenske knjižnice v knjižnični informacijski sistem. S tega mesta je mogoč dostop do informacij v več kot 400 knjižnicah. S pomočjo storitve Moja knjižnica pa lahko podaljšate rok izposoje ali rezervirate gradivo.

Dostop: prosti dostop

DLib – KULTURNI ZAKLADI SLOVENIJE, ZDRUŽENI IN DOSEGLJIVI NA VSAKEM KORAKU

Portal vam omogoča dostop do digitaliziranega gradiva (časopisi, knjige, razglednice ...). Vanj prispevajo knjižnice, muzeji, društva in drugi.

Dostop: prosti dostop

► E-RAZISKOVALEC

ENCYCLOPEDIA BRITANNICA – DOBRO IZHODIŠČE ZA SEMINARSKO NALOGE IN RAZISKOVANJE

Splošna enciklopedija v angleškem jeziku, v kateri najdemo vse – od začetkov vesolja do aktualnih dogodkov. Podajanje vsebine je prilagojeno otrokom, učencem in odraslim.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

PRESSREADER – 5.500 NASLOVOV SVEŽEGA ČASOPISJA V 60 JEZIKIH

Zbirka vključuje tekoče izdaje časopisov in revij z vsega sveta (tudi slovenskih). Nabor revij pokriva modo, ročna dela, računalništvo, avtomobilizem, kulturo, šport idr.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

VEČER – SPLETNI ARHIV – ZBIRKA ČLANKOV ČASOPISA VEČER

V elektronski obliki dostopni članki, objavljeni vse od prve številke iz leta 1945.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

► E-KNJIGE

BIBLOS – IZPOSOJA E-KNJIG V SLOVENŠČINI

Biblos ponuja izposajo in prodajo e-knjig v slovenščini, portal je povezan tudi s katalogom COBISS+. Zbirka e-knjig se redno dopolnjuje z novimi naslovi.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

EBSCOHOST eBook PUBLIC LIBRARY COLLECTION – IZPOSOJA E-KNJIG V ANGLEŠČINI

V zbirki lahko izbirate med 30.000 izbranimi e-knjigami v angleščini.

Dostop: s spletnih strani izbranih slovenskih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

MLOL – LA BIBLIOTECA DIGITALE ITALIANA IN ISTRIA – IZPOSOJA E-KNJIG V ITALIJANŠČINI

Na portalu lahko izbirate med izbranimi zvočnimi in e-knjigami v italijanskem jeziku.

Dostop: s spletnih strani izbranih splošnih knjižnic (z uporabo članske številke in COBISS+ gesla)

► E-ZNANJE IN SPOMINI

DOBREKNJIGE.SI – IŠČETE DOBRO KNJIGO? POGLEJTE, KAJ PREDLAGAJO SLOVENSki KNJIŽNIČARJI.

Njegovo zanesljivost in ažurnost zagotavlja splošne knjižnice. Vabljeni k ocenjevanju in komentiranju priporočenih knjig!

Dostop: prosti dostop

KAMRA – LOKALNA ZGODOVINA V ZGODBAH

Portal združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva. Vsebine so predstavljene kot zgodbe, značilne za neko območje. Vabljeni k prispevanju!

Dostop: prosti dostop

ALBUM SLOVENIJE – OSEBNE ZGODBE V SLIKAH IZ NAŠE BLIŽNJE PRETEKLOSTI

Album (na portalu Kamra) zbira digitalne kopije naših fotografij, pisem in drugih osebnih spominov. Objavljamo le gradivo, ki je nastalo pred letom 2000. Vabljeni k prispevanju!

Dostop: prosti dostop

BIOGRAFSKI LEKSIKONI SLOVENSkih SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Gorenjci.si, Koroški biografski leksikon, Celjskozasavski.si, Dolenjski biografski leksikon, Notranjci.si, Obrabi srca Slovenije, Pomurci.si, Šaleški biografski leksikon, Primorci.si, Kamniško-komendski biografski leksikon, Spodnjepodravci.si in Štajerci.si vključujejo življenjepise pomembne osebnosti, ki bivajo na določenem območju in s svojim delovanjem soustvarjajo njegovo podobo.

Dostop: prosti dostop

DRAGO KOLENC

GRAJSKA GOSPODA IZ RAJA NA KRASU

Pivški graščini Ravne
in Šilentabor

Občina Pivka,
2019, t. v., 159 str., 15 €

Občina Pivka je spomladi izdala knjigo Draga Kolenca *Grajska gospoda iz raja na krasu: pivški graščini Ravne in Šilentabor*. Ravne je ime za posestvo z graščino, gospodarskim objektom in štiriraktnim hlevom v Košanski dolini, Šilentabor pa je bil grad z največjim protiturškim zavetiščem na Kranjskem. Greben Šilentabora ločuje zgornjo Pivko od Košanske doline, na njem pa danes stoji le še cerkva sv. Martina, v kateri je pokopan Andrej Danijel Raunach, škof nekdanje istrske škofije Pičen.

Ravne, danes na pol speče, so zanimiva renesančna stavbna dediščina, ki je, tako kot tudi Šilentabor, s knjigo Draga Kolenca tako rekoč kot v filmu zaživela v zelo zanimivih zgodbah o njenih znamenitih prebivalcih, zgodovinskih osebnostih. Za ilustracijo: prvotni lastniki dvorca Ravne so bili Raunachi, ena najstarejših rodbin avstrijske dežele Kranjske; njen član Martin Raunach je spremljal Friderika III. Habsburškega na njegovo kronanje za nemškega kralja v Aachen, njegov brat Jakob pa je istega kralja deset let pozneje spremljal na poti v Rim na kronanje za rimsko-nemškega cesarja.

Najslavnejši Raunach je bil vitez Bernardin, eden štirih poveljnikov, imenovanih za obrambo vzhodnih meja cesarstva, zadolžen za Istro in Kras.

Bil je osebni prijatelj cesarja Maksimilijana I. in med izbranci, ki so prisostvovali njegovi smrti. Za Raunachi so Ravne prešle v last tržaških patricijev De Leo, za katerimi je v ulici Sv. Sebastjana v Trstu ostala družinska palača, nato pa so Ravne prešle v last grofov Hohenwartov. Med temi lastniki je bil tudi eden najuglednejših kranjskih naravoslovcev, Franc Jožef Hanibal Hohenwart, med drugim ustanovitelj Kranjskega deželne muzeja, sedanjega Narodnega muzeja v Ljubljani.

Drago Kolenc, po poklicu psiholog, ljubiteljsko pa pisec strokovnih in domoznanstvenih besedil, je opravil temeljito raziskovalno delo, zato da je Pivčanom in ljubiteljem manj znanih zgodb iz zgodovine našega prostora podaril izčrpno in zelo slikovito zgodbo o graščini in njenih nekdanjih prebivalcih, o katerih je še živo tudi ljudsko izročilo. Postojnčan Drago Kolenc, rojen v Novem mestu, je napisal tri knjige, med katerimi je najbolj znana *Dober dan, Krpanova dežela*, ki je izšla tudi v angleškem jeziku. > DRAGICA JAKSETIČ

MILAN ŠKRABEC

ROMARSKI POZDRAV

Slovenski božjepotni kraji na starih razglednicah

Celjska Mohorjeva družba, 2019, t. v., 428 str., 45 €, JAK

Milan Škrabec je lastnik ene največjih slovenskih zbirk starih razglednic, ki jih je med seboj bistroumno zložil že v nekaj odmevnih monografij, kot denimo *Slovenski pozdrav s Koroške*, *Slovenstvo na razglednicah* in *Pozdrav s Sv. Višarij*. V *Romarskem pozdravu* se je tokrat posvetil razglednicam s slovenskih božjepotnih krajev, ki so ponujali več kot primeren izbor za izdelavo in pošiljanje razglednic, zato je njihovo pošiljanje – zalagal jih je marsikdo, od gostilničarjev naprej – postalo zelo privlačno od konca devetnajstega stoletja naprej. Pošiljanje razglednic je od nekdanj opravljal dvojno funkcijo: božjepotnik je s tem svojim bližnjim sporočil, kod se je mudil in kaj je tam počel, obenem pa je bila razglednica – omeniti velja, da so mnoge od teh razglednic zelo estetsko posnete in dovršeno

KATARINA ŠMID

ORFEJEV SPOMENIK NA PTUJU

ZRC SAZU, zbirka Umetnine v žepu,
2019, m. v., 60 str., 10 €

Zbirka *Umetnost v žepu*, ki jo izdaja Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, se je po lanski žepni monografiji o preteklosti mogočnega dominikanskega samostana v 16. zvezku še enkrat ustavila na Ptuj. Ob še veliko starejšem pomniku davno minulih časov, skoraj pet metrov visoki monolitni marmorni steli, rimskem nagrobniku, ki se ga je po vklesanih reliefnih podobah oprijelo ime Orfejev spomenik. Avtorica opozarja, da gre za največji tovrstni spomenik na tleh nekdanje Panonije in Norika, ki je najbrž že v rimskem času stal na mestu (ali v neposredni bližini), kjer stoji, na Slovenskem trgu, še danes. Razlaga tudi pomen posameznih likov in jih primerja s sorodnimi upodobitvami ter sledi prizadevanjem, da bi razložili zabrisan napis, ki so ga poškodovali v srednjem veku, ko so stelo prevrtali in spremenili v sramotilni steber. > IZTOK ILICH

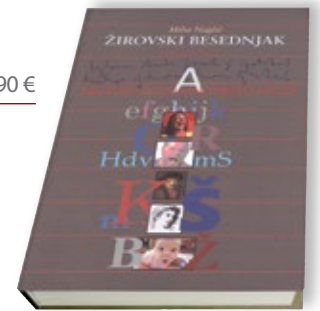
MIHA NAGLIČ

ŽIROVSKI BESEDNJAK

Pegaz International, 2019, m. v., 599 str., 24,90 €

Avtor, Miha Naglič (1952), sicer filozof in esejist, ki se preživlja s pisanjem, je pravi kleni Žirovec in je izredno dejaven na področju kulture. Piše eseje, spremne besede in članke za Gorenjski glas, bralcem knjig pa je posebej ljuba njegova rubrika *Knjige in knjigoljubi*.

Vsem, ki ga bolje poznajo, je povsem razumljivo, da je v počastitev 50-letnice Muzejskega društva Žiri in 40-letnice Žirovskega občasnika (obe slovesnosti se imata zgoditi v letu 2020) pripravil geslovnik petstotih besed, kakor jih v njihovem žirovskem kontekstu razume sam. V obliki kratkih esejev, zgledno urejenih po abecednem redu, se je včasih humorno, spet drugič kritično razpisal na posamezno besedo in v svojem prepoznavnem slogu obdelal vse črke od A (Ablak) do Ž (Župnik), pri čemer se vse besede tako ali drugače dotikajo Žirovcev, še posebej pri zadnji črki pa je prav podrobno popisal vse, kar ima bližnjo ali daljno povezavo z občino Žiri (Žirovska zgodba, Žirovske stopinje, Žirovski moto, Žirovski občasnik, Žirovski svet ...). Čaka vas zanimivo branje, ki se ga seveda ni treba lotiti po abecednem redu, ampak kar po navdihu. > RENATE RUGELJ

oblikovane – tudi dober nagovor in povabilo, da bi se na ta romarski cilj odpravil še kdo. *Romarski pozdrav* je bogata ilustrirana in zgledno opremljena knjiga: slovenski kraji so razvrščeni po abecedi, pri vsakem od njih pa je toliko različnih razglednic, kot jih je Škrabcu le uspelo najti. Ponemog je to le ena ali dve (recimo pri Bovcu ali Dvoru pri Polhovem Gradcu), spet drugod jih je za nekaj strani (denimo Brezje in Blejski otok), kjer se vidi, da so morali fotografi in oblikovalci kar tekrovati, če so želeli biti izvirni in dovolj konkurenčni s svojo podobo na razglednici. Knjiga, ki je obenem sprehod skozi zgodovino, brskanje po preteklosti vsakega od zabeleženih in ilustriranih krajev, hkrati pa tudi prvovrstno estetsko doživetje, ki kaže, da so imeli prednamci še kako dobro razvit čut za lepoto tako cerkva kot krajine okoli njih! > SAMO RUGELJ

Bedenice so sklepna knjiga trilogije o Koprivi na Krasu ter o materialni, družbeni in duhovni kulturi kraških ljudi, ki se je začela z monografijo *Kraški kruh* in nadaljevala s *Slavnim županstvom v Koprivi*. Posvečena je pred sto leti rojenemu etnologu in slovstvenemu folkloristu Milku Matičetovemu. Premrl je življenjsko zgodbo tega znamenitega Koprivca predstavil z njegovimi spominskimi in dnevniškimi zapiski, mladostnimi leposlovnimi in drugimi spisi, pismi in intervjuji. Za objavo je prepisal in komentiral njegove zelo obsežne neobjavljene rokopisne domoznanske, etnografske in folkloristične zapiske iz Koprive in kraške okolice. Številne je dopolnil s svojimi dognanji ter sorodnimi zapisi in spisi njegovega mentorja Virgila Ščeka in Karla Štreklja. Dodal je še prepise tonskih posnetkov pripovedovalcev in pevcev iz Koprive itn. Knjiga prinaša poleg nekaterih pomembnejših dopolnitev in popravkov k prvima dvema knjigama še dva obsežna slovarja narečnih in drugih manj znanih besed in je prav tako bogato ilustrirana.

S šopkom zaokrožena trilogija o Koprivi in njenih ljudeh

BOŽIDAR PREMRL

BEDENICE

Kraški šopek Milka Matičetovega
iz Koprive

ZRC SAZU, 2019, t. v., 468 str., 39 €

Bukla: V sistemu COBISS je med 65 knjižnimi enotami z vašim imenom večina avtorskih raziskovalnih del – od drobnih brošur do monografije z več kot 530 stranmi. Skoraj vsa govorijo o kamnu, natančneje o mojstrih na Primorskem, ki so temu plemenitemu gradivu dajali obliko ter z njim zidali in okraševali božje hrame in kmečke domačije. Kako, da ste kot diplomirani literarni komparativist tako preusmerili svoje zanimanje in se povsem posvetili raziskovanju kamnarstva in stavbne dediščine?

Premrl: To zanimanje je tlelo v meni že od malih nog. Postopoma se je od otroškega zanimanja za Stari grad nad rodno Vipavo, mladeniškega zanimanja za likovno umetnost (maturitetno nalogo sem napisal o Leonardu da Vinciju) v zrelejši življenjski dobi, ki so jo močno zaznamovale tudi adaptacija domače hiše v Vipavi in stare, od vrha do tal kamnite domačije v hrvaški Istri in zidanje lastne hiše na Barju pri Ljubljani, prevesilo v etnološko raziskovanje podeželskega stavbarstva na Primorskem in dejavnosti v zvezi z njim. Najbolj so me zanimali kamnarji, od kamnolomcev, kamnosekov in zidarjev do zidarskih in kamnoseških mojstrov, zanemaril pa nisem niti postranskih dejavnosti s kamnom, kot sta apneničarstvo, brusarstvo ipd. Hkrati me je raziskovalna strast vodila na raznovrstna področja kulture kamna, če omenim samo kamnite križe v kulturni krajini, popisovanje napisov v kamnu (epigrafiko) in kamnoseških znakov.

Bukla: To tematiko ste zajeli v svojih brošurah in knjigah, ki govorijo o posameznih cerkvah in zvonikih na Krasu in v okolici, o pomembnih, a pozabljenih rodbinah kamnoseških in zidarskih mojstrov, o kamnitih križih na Pivki itd. Spotoma ste gotovo zbirali tudi že gradivo o izjemni kamnarski tradiciji Koprive z okolico. Ste si mislili, da se bodo sadovi tega dela razrasli v 1436 strani obsegajočo trilogijo?

Premrl: Kje pa! Na vabilo iz Koprive in tudi na spodbudo prejšnjega dutovskega župnika, ki je upravljal tudi Koprivo, sem leta 2016 napisal knjigo *Kraški kruh: Vas Kopriva – njeni kamnolomi in kamnarji*, v kateri sem namerala izčrpno obdelati tamkajšnje kamnarje in njihova dela. Še preden sem jo v Koprivi predstavil, sem ugotovil, da sem spregledal pomemben vir podatkov – arhiv občine Kopriva za leta 1850–1914. Ker rad grem stvarjem do konca, sem nenačrtovano napisal še obsežnejše *Slavno županstvo v Koprivi*. In ker se je pri izdajatelju, Inštitutu za slovensko narodopisje, sočasno nabral kupček rokopisnih zvezkov iz zapuščine Matičetovega, ki bi letos praznoval stoletnico življenja, sem čutil moralno dolžnost, da obdelam in

objavim še to njegovo kraško zapuščino, čeprav sem moral za nekaj let dati na stran velik kup gradiva za že napovedano knjigo o kamnarjih z gornjega Vipavskega, moje ožje domovine.

Bukla: K nekaterim mojstrom in njihovim delom ste se tudi vračali. Kje je prvotnim odkritjem sledilo največ novih?

Premrl: Res je: zame tudi objavljena knjiga ni nikoli dokončana. Večkrat, celo že pred prvo predstavitvijo svoje knjige, sem odkrival dodatne podatke ali ugotavljal pomanjkljivosti in napake, zato ima kar nekaj mojih del dodatke, post festume in popravke. O meni zelo ljubem kamnoseku Pavlu Puppisu iz Tomaja in njegovih potomcih kamnosekih v Kazljah sem sčasoma zvedel toliko novega, da sem jim posvetil še dve samostojni knjižici. Pri nenačrtovani koprivski trilogiji pa sem imel srečo, da sem prvo knjigo lahko dopolnjeval z drugo, s tretjo pa kar obe prejšnji.

Bukla: Pri raziskovanju kamnarstva in stavbne dediščine ter srečevanjih z njenimi ustvarjalci in pričevalci o njej ste gotovo doživeli in občutili tudi dosti več kot zgolj zadovoljstvo zaradi novih odkritij. Katera raziskovalna avantura vas je najbolj prevzela?

Premrl: Teško je iz več kot tridesetletnega rajžanja in prijetnih srečanj s primorskimi ljudmi izbrati eno samo. Najprej mi pride na misel zbiranje in raziskovanje še močno živega ustnega izročila bogate kamnoseške zapuščine Matevža Guština - Celana iz Griž na Vrheh, ki so mi prirasle k srcu in kjer že dolgo pogrešam nekdanja »zlata«¹ pripovedovalca, vodnika in gostitelja Jožka Maščevega in Alfréda Švaglja - Regurjevega; pred leti sem s strastno vneto »hodil veseli križev pot po Pivki in Brkinih«, kakor sem rekel svojemu raziskovanju kamnitih križev, ki jih je tam največ.

Bukla: Vaše delo je brskanje po arhivih, predvsem pa terensko. Ker sami ne vozite, se odpravljate na raziskovalne poti z avtobusom, vlakom, včasih kot sopotnik prijateljev in znancev, pogosto tudi štopate ali vzamete pot pod noge. Katere od popotnih dogodivščin se posebej spominjate?

Premrl: Bil jih je toliko, da bi lahko samo o tem napisal knjigo. Na primer, ko sem se nekega večera s Krasa skušal vrniti v Ljubljano, sem v kasnih urah obtičal v spodnjem Štanjelu, potem ko sem prej štopal sredi križišča v Kobdilju. Ko sem že mislil iti prenočit k prijateljem v gornji Štanjel, se prikaže policijski avtomobil iz sežanske smeri – takoj sem vedel, da me je moral tja prijaviti kdo, ki me je videl štopati v Kobdilju. Policista sta me legitimirala, in ko sem jima pojasnil svojo stisko, sta me odpeljala v Sežano, kjer sem še ujel polnočni vlak za Ljubljano.

Božidar Premrl

Foto: Olga Križ

FABIO SCALETTI

LEONARDO

Genij; 500 let

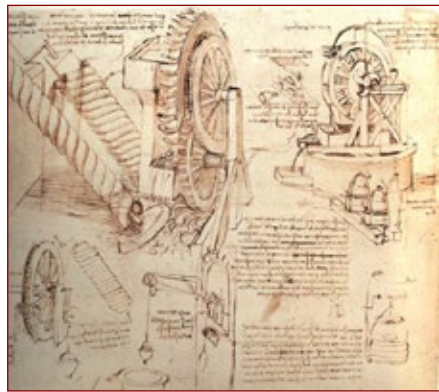
dodatno besedilo: Martin Kemp

prevod: Irena Trenc Frelih

Mladinska knjiga, 2019, t. v., 304 str., 129,90 €

V zadnjem času smo že dobili dve biografiji o Leonardu Da Vinciju, saj je bila letošnja 500-letnica njegove smrti velik magnet za nove knjižne objave o tem renesančnem geniju. Ne glede na to, koliko knjig je bilo do sedaj že posvečenih temu vsestranskemu ustvarjalcu in izumitelju, za katerega se zdi, da je bil kar bruhajoči vulkan idej in predlogov, kaj vse bi se še dalo odkriti na tem svetu, pa naj si bo to letalna naprava ali pa raziskava človekove anatomije in poskus odgovora na vprašanje, kakšen je položaj dojenčka, preden se rodi. Knjiga *Leonardo: genij* je presežek tako v vsebinskem kot oblikovnem smislu, hkrati pa poseže na področje, ki pri nas do sedaj še ni bilo obdelano v taki obliki. Zanj sta moči in znanje prvič združila strokovnjaka svetovnega ugleda. Prvi je Fabio Scaletti, specialist za slikarje italijanske renesanse, ki je glavni avtor besedila v knjigi, dodatno študijo pa je prispeval še Martin Kemp, eden največjih specialistov za Leonarda in profesor na univerzi v Oxfordu. Zadalja sta si izziv, da bosta bralcem predstavila zgodbe najpomembnejših Da Vincijevih del – od prve datirane slike pa do zadnjih, velikemu geniju pripisanih slik in risb. Ob vsakem delu so opisane še okoliščine nastanka, razložene Leonardove mojstrske tehnike in predstavljene pred kratkim odkrite podrobnosti.

Po zaslugi galerij, muzejev in zasebnih zbirk z vsega sveta so mnoga umetniška dela predstavljena z najnovejšimi in zelo podrobnimi posnetki, ki so bili posneti po končanih restavratorskih delih. Rezultat je knjiga velikega formata, ki navdušuje s karseda avtentičnim vpogledom v nianse, detajle ter seveda posvetno življenje vsake od predstavljene umetnin (ta so bila kolikor mogoče raznolika, včasih tako živopisna, da bi prav lahko bila podlaga za kak film), s čimer avtorja pokažeta, da zgodba Da Vincijeve ustvarjalnosti tudi pol tisočletja po njegovi smrti še ni povsem dokončana. Knjiga, ki je več kot primerno darilo ob posebnih priložnostih za posebne ljudi! > SAMO RUGELJ

CAROLINE PIGOZZI, GIOVANNI MARIA VIAN

SKRIVNE VATIKANSKE FOTOGRAFIJE

izbor fotografij: Marc Brincourt

prevod: Jasmina Rihar

Celjska Mohorjeva družba, 2019, t. v., 324 str., 45 €, JAK

Slika pove vsaj toliko kot tisoč besed – tudi v Vatikanu. Oziroma: še posebej v Vatikanu. Izdane fotografije so spretno izbrane in dobro dokumentirajo različne podobe Vatikana, uredila pa sta jih Caroline Pigozzi, osrednja poročevalka pri reviji *Paris Match*, in Giovanni Maria Vian, univerzitetni profesor, ki je kot laik dolgo časa vodil tudi papeški dnevnik *L'Osservatore Romano*, ki ga spremljajo po vsem svetu: tu je panoramska fotografija vaticanskih vrhov s cerkvijo sv. Petra in Rima na robu, kar je pogled, ki ga ne boste deležni iz nobenega helikopterskega pregleda, pa fotografije zasebnih bivalnih prostorov aktualnega papeža sv. Frančiška, redke fotografije vseh 13 papežev, ki so bili kadarkoli fotografirani, fascinantne fotografije drugega vesoljnega vaticanskega cerkvenega zbora leta 1962, fotografija žimnic, na katerih spijo kardinali med konklavami, fotografije jutranjega rituala papeža, ko pride po svoje časopise, telefonistk v centrali, ki sprejemajo klice v Vatikan, gardistov, ki so pripravljene za papeža v vsakem trenutku zastaviti svoje življenje (in ga tudi izgubiti, kot lahko izvemo iz zgodovine), fotografije papežev pri vsakodnevnih opravilih in njihovim upogibanjem pod težo odgovornosti in pa tudi časa itn. S tem smo dobili knjigo, ki nam – tudi tistim, ki smo bili nedavno v Vatikanu – razkriva poglede, za katere bi bili za vedno prikrajšani, obenem pa Vatikan s to knjigo dobiva bolj jasno podobo in značaj mesta ter države, v kateri se vsaj na neki ravni – upošteva seveda vso specifičnost, ki jo ima kot sveti sedež – živi tudi podobno kot drugje po Italiji in širše v Evropi. Monografija za vse tiste, ki bi radi obogatili svoje srečanje z Vatikanom oziroma še dodatno osvetlili pogled nanj. > SAMO RUGELJ

Martin Ramoveš: Rob

Ned / 15. 9. / 20.00

Kino Šiška

Predstavitve novega stripovsko-glasbenega albuma

Javne knjižnice pred javnimi knjižnicami

Pon / 23. 9. / 18.00

Knjižnica Otona Župančiča

Predstavitve razvoja knjižnic v predmoderni, mag. Izidor Janžekovič

Knjižnica barona Žige Zoisa

Tor / 24. 9. / 19.00

Slovenska knjižnica

Predavanje dr. Luke Vidmarja

Dušan Kastelic: V kaj je zrasel deček z žužki v glavi?

Pon / 30. 9. / 19.30

Knjižnica Otona Župančiča

Predavanje o zgodovini stripa ter ogled nagrajenih animiranih filmov

Blodnik po Istri, predstavitev z avtoricami

Čet / 3. 10. / 19.00

Vodnikova domačija, Šiška

Vodič, predstavljen v obliki kviza, vodi Boštjan Napotnik

Umetnost kritike

Pet / 4. 10.

Trubarjeva hiša literature

Mednarodni kritiški simpozij

Spomin na Luizo Pesjakovo

Pon / 7. 10. / 19.30

Štihova dvorana Cankarjevega doma

Literarni večer in podelitev nagrade mira

Festival stripa Tinta

10.-13. 10.

Številne lokacije / tinta.si

Razstave, pogovori, delavnice, sejem stripov

Eva Mahkovic: na tak dan najbolj trpi mastercard

Čet / 10. 10. / 19.00

Narodna galerija

Pogovor z avtorico ob izidu prvenca

vodi Manca G. Renko

Jernej Županič: Behemot

Čet / 17. 10. / 18.00

Trubarjeva hiša literature

Pogovor ob izidu novega romana

Marsikateri pisci pogosto nimajo ustreznega prostora za ustvarjanje ali pa si želijo, da bi jih pri njihovem delu nekdo spodbujal in usmerjal z ustreznimi mentorskimi nasveti in se z njimi posvetoval o različnih temah. (Tudi) kot odgovor na tovrstne potrebe ustvarjalcev, predvsem pa kot oblika oživljanja življenja v stavbah zgodovinskega pomena je v Vodnikovi domačiji v ljubljanski Šiški pred slabim letom dni zaživela *Soba za pisanje*.

Gre za prav poseben pilotni projekt, ki ni navdušil zgolj (mladih) uporabnikov, ampak tudi širšo javnost in je bil letos nominiran za prestižno nagrado *Emerging Europe Awards 2019*, ki nagrajuje primere dobre prakse. *Soba za pisanje* se je namreč uvrstila med 10 finalistov v kategoriji najboljših prenov – *Renewal Project of the Year*.

ŽLAHTNI PRIMER DOBRE PRAKSE

Soba za pisanje vabi k navdihujočemu ustvarjanju

RRA LUR
regionalna razvojna agencija
Ljubljanske urbane regije

Soba za pisanje je pilotni projekt, ki je nastal v okviru širšega evropskega projekta *Forget Heritage*, iz katerega je bila *Soba za pisanje* tudi v večji meri financirana. Del sredstev za njen zagon in upravljanje so prispevale še Mestna občina Ljubljana (MOL) kot lastnica Vodnikove domačije, zavod Divja misel kot upravljavec Vodnikove domačije in pripravljavec programa Sobe za pisanje ter Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije (RRA LUR), ki je v okviru projekta *Forget Heritage* pridobila sredstva za delno prenovu *Sobe za pisanje*, njeno opremo in izvajanje enoletnega programa v njej.

OBUDITEV POMENA STAVB KULTURNE DEDIŠČINE

Ideja za ustanovitev projekta *Forget Heritage* se je porodila na osnovi prispevka raziskovalca kulturnega menedžmenta Rodneya Harrisona, ki je v svojem delu izpostavil »krizo« kopicenja preteklosti v srednji Evropi. Ta ima po njegovem ogromno zgodovinskih stavb, krajev in območij, katerih zgodovinsko-kulturna vrednost vse bolj tone v pozabo ali pa se zanemarija. Prav zato se, kot ocenjujejo strokovnjaki, tovrstna mesta spreminjajo v »urbane praznine«, ki bi lahko ponovno oživele in zacvetele, če bi jih ustrezno prenovili in dobro upravljali, s čimer bi se okrepil občutek pripadnosti skupnosti, izboljšal bi se življenjski prostor, povečali bi se turistični tokovi, kar bi vplivalo tudi na gospodarsko rast in ustanovitev novih delovnih mest.

Vse omenjeno je spodbudilo deset partnerjev iz sedmih srednjeevropskih držav, da so se odločili pripraviti projekt *Forget Heritage*, ki se je začel odvijati junija 2016 in se bo zaključil letošnjega novembra.

»Pri projektu sta združila moči javni in zasebni sektor, prvi kot lastniki stavb kulturne dediščine in drugi kot upravljavci teh stavb, ki so z vsebinami s področij kulturne in kreativne industrije oživele stavbe in v dveh primerih (od osmih pilotnih projektov) tudi površine pred stavbami

kulturne dediščine ter testirali predhodno razvita orodja za upravljanje stavb kulturne dediščine. V celoten proces smo povabili in vključevali tudi prebivalce mest,« pojasnjuje zasnovano in namen projekta Nataša Mršol, vodja projektov pri RRA LUR.

In kaj vse se je v okviru projekta *Forget Heritage* dogajalo na slovenskih tleh? Izvedli so strokovna usposabljanja za predstavnike javne uprave in upravljavce stavb s področij kulturne in kreativne industrije (obstoječe in bodoče), pripravili so obilo koristnega kakovostnega gradiva, med njimi tudi *Priročnik za upravljanje stavb kulturne dediščine*, prav zdaj pa zaključujejo tudi pripravo slovenske različice spletne aplikacije *OffSpaces*, ki bo predstavljala register tistih javnih stavb, pri katerih lastniki iščejo nove vsebine za njihovo oživitev in popestritev življenja v njih ter morda tudi programskega upravljavca.

OD IDEJE DO IZVEDBE

Po opisanem je torej več kot razumljivo, kako je projekt *Soba za pisanje* našel svoje mesto v okviru projekta *Forget Heritage*.

Soba za pisanje je namreč po besedah Nataše Mršol odgovor na vedno večje povpraševanje ustvarjalcev po tovrstnih prostorih. Obenem pa po njenem predstavlja primer zelo dobrega sodelovanja treh akterjev, Mestne občine Ljubljana, zavoda Divja misel in Regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije.

In kako se je sploh začel razvijati omenjeni pilotni projekt? Ideja za ustanovitev prostora za pisanje se je porodila Tini Popovič, direktorici zavoda Divja misel, že spomladi leta 2015, med sestavljanjem programa za prenovu Vodnikove domačije v urbano literarno središče. »Vsebine je – poleg določitve razpisa, poznavanja potreb in razmišljanja o vsem, čemur bi bilo v Ljubljani smiselno dati prostor – pravzaprav pogojeval tudi prostor sam. Vodnikova domačija je več kot 300 let stara stavba, ki ima

na podstrehi lepo prostorno dvorano, ob njej pa predvsem veliko majhnih sob. Sobo v prvem nadstropju z ohranjenimi originalnimi tlemi sem takoj videla kot lep prostor za pisanje,« pripoveduje Popovičeva. Sama sicer ne piše, a se zaveda, da marsikateri avtor nima osnovnih pogojev za pisanje. Prav zato je pomen *Sobe za pisanje* še toliko večji!

Ko je Tina Popovič z ekipo prevzela Vodnikovo domačijo v upravljanje, se je lotila preverjanja zastavljenega koncepta tudi v praksi. »Prva uporabnika prostora za pisanje sta bila Jedrt Maležič

Soba za pisanje – Delo z mladimi
(foto: Jošt Franko)

Soba za pisanje – Pisanje potopisov
(foto: Jošt Franko)

in Esad Babačić, kar je bila krasna iniciacija,« se spominja. Ob tem je spoznala, da tudi uveljavljeni ustvarjalci dostikrat nimajo zagotovljenih osnovnih pogojev za delo, kar jo je še bolj gnalo naprej. Tudi k temu, da so ob podpori projekta *Forget Heritage* prostor za pisanje lani poleti obnovili, saj se je izkazalo, da je bila soba pozimi hladna, včasih celo tako zelo, da je bilo v njej nemogoče pisati.

Soba za pisanje je lani oktobra uradno odprla svoja vrata in ob podpori vseh že prej omenjenih zaživela v vsej svoji polnosti.

Njeni uporabniki so bili do sedaj (večinoma) stari med 20 do 30 let in so najpogosteje povpraševali po tako imenovani *Lastni sobi*. Kot pove že njeno ime, gre za prostor, kjer ima ustvarjalec popoln mir, saj v njej ustvarja sam in jo ima na razpolago tri mesece, in to povsem brezplačno. Ob omenjeni sobi je ustvarjalcem na voljo še skupni prostor; zanj v Vodnikovi domačiji sprejemajo rezervacije za krajši čas, v njem pa so do sedaj našli mesto tako uveljavljeni avtorji, novinarji in prevajalci kot tisti na začetku literarnega ustvarjanja. Za krajše obdobje sta menda tam dvakrat gostovala tudi tuja obiskovalca mesta.

USTVARJANJE V PROSTORIH, POLNIH POZITIVNE ENERGIJE IN PODPORE

In kako si uporabnik zagotovi prostor v *Sobi za pisanje* v Vodnikovi domačiji? Opiše svoje potrebe (zakaj in za koliko časa potrebuje prostor ter kaj ustvarja) in vse skupaj pošlje na elektronski naslov nabiralnik@divjamisel.org. Kasneje se dogovori za ogled prostora, kjer ga upravljavci Vodnikove domačije med drugim seznanijo s trenutno razpoložljivostjo prostora in pogoji za uporabo.

Soba za pisanje ponuja piscem svoje gostoljubje od torka do petka med 9. in 16. uro, ob koncu tedna pa ima vrata odprta med 10. in 14. uro. Tudi v prihodnje, po zdaj že skoraj letu dni uspešnega delovanja, bo uporabnikom na voljo brezplačno, prav tako je brezplačna tudi uporaba treh računalnikov (enega stacionarnega in dveh prenosnih), dolžina uporabe prostora pa je odvisna od njegove trenutne zasedenosti ter tudi od potrebe in teže projektov posameznih ustvarjalcev, pojasnjuje Tina Popovič.

Tovrstni prostor za ustvarjanje je za mnoge dragocen tudi zato, ker jim prvič v življenju omogoča obliko vsakdanjega delovnega oziroma službenega prostora in obenem zahteva osebno disciplino v smislu rednega odhajanja na pisanje v za to določen prostor ob za to določenih urah. To nekaterim ustreza, drugim ne, prav tako so nekateri navdušeni nad souporabo istega delovnega prostora, drugi pa se svojevrstni obliki (so)delu ne zmorejo prilagoditi.

V *Sobi za pisanje* ob popoldanskem času potekajo podporni programi s področja pisanja. Organizatorji so jih v prvem letu delovanja namenili mladim, ki so se med drugim lahko udeležili brezplačne novinarske delavnice s Kristino Božič, učenja pisanja potopisa z Agato Tomažič in kritiške delavnice z Majo Šučur. To jesen sta že zapolnjeni dve pesniški delavnici z Anjo Golob.

V prihodnje bodo programe s področja pisanja odprli tudi za druge starostne skupine. Starejši bodo skupaj z mentorji zapisovali svoje osebne spomine, pripravljajo tudi programe s področja pisanja za otroke in uveljavljene avtorje. Koliko jih bodo lahko na koncu v resnici realizirali, je odvisno (tudi) od zbranih sredstev, namenjenih za plačilo mentorjev.

Sredstva zanje iščejo in nabirajo na vseh straneh, zato Tina Popovič letos, ko obeležujemo 200-letnico Zoisove smrti, še toliko intenzivneje razmišlja o vlogi in pomenu mecenov. »Če tole slučajno bere kdo, ki bi lahko postal mecen tovrstnih programov, bom vesela, če se oglasi v Vodnikovi domačiji,« nagovarja.

In še namig tistim, ki se morda sprašujejo, ali ni razpoložljivih prostorov za pisanje v slovenski prestolnici ta hip vendarle premalo: v okviru programa Ljubljana, Unescovo mesto literature, so prostori za pisanje skupaj z drugimi oblikami podpiranja ustvarjalnosti mladih na področju literature predvideni tudi v Palači Cukrarna.

Z DOBRO VIZIJO V SVETLO (KULTURNO) PRIHODNOST

Projekt *Soba za pisanje* je primer dobre prakse združevanja javnega sektorja z zasebnim pri revitalizaciji stavb kulturne dediščine.

Lahko njegov uspeh pripišemo tudi vedno večjemu zavedanju o pomenu kulturne dediščine? Zagotovo, odgovarja Nataša Mršol iz RRA LUR in dodaja: »Tako pri nas kot v Evropi se vse bolj zavedamo, da je vsa kulturna dediščina (snovna in nesnovna) zelo pomembna. O tem pričča tudi razglasitev leta 2018 za evropsko leto kulturne dediščine. Lani se je zato v Sloveniji veliko govorilo, pisalo in bralo o kulturni dediščini in njeni vlogi. Zvrstila se je tudi cela paleta zanimivih dogodkov, katerih rdeča nit je bila kulturna dediščina – bodisi snovna bodisi nesnovna.«

Po njenem lahko uspeh *Sobe za pisanje* – poleg izvrstnega sodelovanja vseh vpletenih pripišemo tudi visoki kakovosti izobraževalnih programov pod okriljem odličnih mentorjev ter odprtosti in širini ekipe Vodnikove domačije, ki je pripravila in bdela nad izvedbo programa.

Omenjena ekipa se, kot je videti tudi po njenem entuziazmu in načrtih za prihodnost, ob vsem tem dobro zaveda dejstva, da so ustvarjalci, tudi na področju literature, izredno ranljiva skupina, za katero mora družba (bolje) skrbeti in jo podpirati.

»Koliko mladih ima to srečo, da na začetku svojega literarnega ustvarjanja naletijo na dobrega mentorja? Peščica. Preostalim lahko to omogočimo z delavnicami, ki jih vodijo najboljši literarni ustvarjalci in ustvarjalke. Njim pa ponudimo prostor za delo, jih podpremo s štipendijami in drugimi smiselnimi programi podpore,« opisuje Popovičeva vizijo zastavljenega projekta in nato za konec še doda: »Če želimo, da branje knjig postane vrednota, se mora udeležati na vsakem koraku. In del skrbi za to lahko prevzame vsakdo od nas. Literarnim nagradam npr. lahko dvignemo pomen s tem, da množično beremo in kupujemo dela nagrajenih avtorjev ter jih spoznavamo na literarnih prireditvah.«

KAI-FU LEE

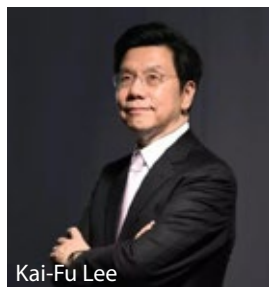
VELESILI UMETNE INTELIIGENCE

Kitajska, Silicijeva dolina in novi svetovni red

prevod: Samo Kuščer

UMco, zbirka Angažirano,

2019, m. v., 347 str., 26,90 €

Kai-Fu Lee

Nedavno sem prebral, da že več kot 40 odstotkov samskih za iskanje partnerja uporablja različne platforme za spletne zmenkarije. Seveda je jasno, kaj so te platforme: inteligentni in učeči se algoritmi, ki s kopičenjem informacij o (ne)uspešnih zmenkarijah poskušajo novim pristopnikom zagotoviti čim boljše ujemanje s potencialnim partnerjem. Tovrstne samoučeče platforme so samo eden od primerov sodobne umetne inteligence, ki vse

bolj stopa v naše življenje in vse bolj usmerja ter vpliva na našo ekonomsko potrošnjo (samo izračunajte si, kakšne ekonomske učinke ima lahko vzpostavitev novega para, od spoznavanja, skupnih potovanj do nakupa nepremičnine in podobno). Knjiga *Velesili umetne inteligence*, ki jo je napisal Kai-Fu Lee, ekspert za to področje, ki ga kot znanstvenik in poslovnež (delal je pri podjetjih, kot so Apple, Microsoft in Google) ter vlagatelj (njegov sklad ima približno dve milijardi dolarjev sredstev) spremlja že več kot trideset let, je eden najnovejših presekov stanja na tem področju, ki tudi slovenske bralce seznanja s povsem svežim vpogledom

v poslovno in vsakodnevno plat ter stanje umetne inteligence. Prav toliko, kot je to ultimativna poslovna knjiga o tehnologijah, ki že preobrazajo 21. stoletje, je to tudi knjiga za vsakega radovednega bralca, ki ga zanima vpliv tehnologije na razmerja v globalni politiki in gospodarstvu. Največja laboratorija in trga za umetno inteligenco sta že nekaj let hitro razvijajoča se Kitajska na eni strani ter izjemno inovativna Silicijeva dolina znotraj Združenih držav Amerike na drugi, ki vsaka po svoje kreirata vse bolj inteligentne platforme, s katerimi skušata nastopati po vsem svetu, obenem pa si pri tem tudi vse bolj konkurirata. Kai-Fu Lee v tej knjigi nazorno pokaže, da bo zaradi nezasišane razvoja in napredka umetne inteligence prišlo do dramatičnih sprememb veliko hitreje, ko smo si mnogi predstavljali do sedaj. Glede na to, da se je tekmovanje med Kitajsko in Združenimi državami na tem področju zelo okrepilo, Lee trdi, da morata tako Amerika kot Kitajska sprejeti in upoštevati tudi veliko odgovornost, ki prihaja s to ogromno tehnološko močjo in vplivom. Kar nekaj strokovnjakov je do sedaj že nakazalo, da bo imela umetna inteligenca uničujoč učinek na nekatera delovna mesta, predvsem tista v proizvodnji. Kai-Fu Lee pa v svoji knjigi stopi še korak naprej, saj napoveduje, da bosta imeli kitajska in ameriška umetna inteligenca močan učinek in vpliv tudi na kompleksnejša delovna mesta, za katera je do sedaj veljalo, da jih UI ne bo prizadela. Kaj je odgovor za prihod umetne inteligence (UI) v vsakdanje življenje? Morda univerzalni temeljni dohodek? Kai-Fu Lee meni, da to morda ni najboljša rešitev. Vendar pa v svoji knjigi ponudi jasen opis tistih del, ki jih bo kmalu prizadela UI in tudi delovnih mest, ki bodo z UI samo še pridobila. In, kar je najpomembnejše, Lee v svoji vizionarski knjigi ponudi tudi rešitve za ene najbolj korenitih sprememb v človeški zgodovini, ki so tik pred našim pragom. Knjiga, ki vam že danes opiše vaš jutri in pojutrišnjem. > SAMO RUGELJ

... ultimativna poslovna knjiga o tehnologijah, ki že preobrazajo 21. stoletje ...

... ultimativna poslovna knjiga o tehnologijah, ki že preobrazajo 21. stoletje ...

ADAM ALTER

SUŽNJI ZASLONA

Kako nas tehnologija zasvoji, industrija pa to izkoristi

prevod: Mojca Vodušek

Mladinska knjiga, zbirka Ogledalo,

2019, t. v., 404 str., 32,99 €

Izviran naslov te izvrstne knjige iz leta 2017 je *Irresistible*, kar v slovenskem prevodu pomeni neustavljivi ali neubranljivi, to pa je natančno to, kar nam v 21. stoletju povzročajo zaslone vseh vrst; neustavljivo in neobvladljivo potrebo, da kar naprej preverjamo in iščemo nekaj na spletu, pogosto takrat, ko bi v resnici morali delati nekaj drugega (kar sami pri sebi upravičujemo z besedami »samo še tole pogledam«). Adam Alter je strokovnjak za marketing in predavatelj na Sternovi poslovni šoli Univerze v New Yorku, obenem pa tudi aktivni uporabnik in preizkuševalec različnih tehnoloških naprav, s čimer skuša doumeti, kakšen vpliv imajo na naše življenje. Alter nas v *Sužnjih zaslona* pelje od dejstva, da mnogi tehnološki vizionarji, ki so z razvojem in ponudbo digitalnih platform in naprav za njihovo spremljanje nepovratno vplivali na naše vsakdanje življenje, svojim otrokom in bližnjim aktivno omejujejo dostop in krajšajo čas za njihovo uporabo, prek analize splošnega mehanizma človeške zasvojenosti, ko je za isti učinek potreben vse bolj intenziven dražljaj, do množice raznovrstnih raziskav in podatkov, ki kažejo kako (ne) samo mladi vse več časa v toku posameznega dneva preživljajo zatopljeni v raznovrstne zaslone, ki imajo vse večjo moč nad nami. To vse, trdi Alter, zmanjšuje našo sposobnost za daljšo osredotočenost na eno temo, hkrati pa kruši naše socialne veščine v resničnih odnosih z živimi ljudmi, kar vse so teme, ki jih lahko presežemo samo z načrtnim nadzorom lastne uporabe teh naprav ter preventivnim ravnanjem, da se (sicer kar precej težko ozdravljiva) digitalna zasvojenost sploh ne razvije. Knjiga, ki dobro dopolnjuje *Plitvine* Nicholasa Carra in *Digitalno demenco* Manfreda Spitzerja. > SAMO RUGELJ

TOMAŽ GOREC

KAKO DO PRVIH MEST NA GOOGLU

Z Googlovo pomočjo do prepoznavnosti, večje prodaje in dobička

Spletni partner, 2018, m. v., 281 str., 41 €

Če ste kdaj iskali informacije o spletnem marketingu, oglaševanju na družbenih omrežjih ali optimizaciji svoje spletne strani, potem ste gotovo naleteli na blogerske prispevke, predavanja in nasvete Tomaža Gorca, enega najbolj priznanih domačih strokovnjakov s tega področja. In res je bil zadnji čas, da je svoje znanje in dolgoletne izkušnje strnil tudi v knjižni obliki. Nastal je pregleden priročnik, namenjen vsem, ki se že ukvarjajo z digitalnim marketingom, vsem, ki skrbijo in urejajo kakršno koli spletno stran in bi želeli z Googlovo pomočjo doseči večjo prepoznavnost in boljšo prodajo, prav tako pa bodo knjige veseli vsi tisti, ki šele razmišljajo o vstopu v spletno veselje. Gorec namreč svoj pregled sistematično začne povsem pri osnovah, od izbire prave domene, iskalnikom prijaznih URL naslovov, do izdelave spletne strani in spletnega gostovanja, loti pa se tudi pravilno napisanih vsebin, slik, naslovov in ključnih besed za čim boljšo optimizacijo. Za tiste, ki nekaj že vedo o SEO (searching engine optimization) postopkih, se odpravi še dlje v drobovje tega spletnega konglomerata in svetuje različne nadgradnje in zunanje povezave, ponudi pa tudi številne konkretne uspešne primere iz prakse. In kot se za tako knjigo spodobi, se ta zaključuje s trženjem, najbolje kar na lastnem primeru. Veseli smo izvernih priročnikov! > RENATE RUGELJ

GREGORY BATESON

EKOLOGIJA IDEJ Zbrani eseji iz antropologije, psihiatrije,
evolucije in epistemologije

prevod: Gregor Pobežin, Jernej Stritih

Beletrina, zbirka Koda, 2019, t. v., 576 str., 34 €, JAK

... nov način
mišljenja in
novo znanstveno
področje ...

Anglež Gregory Bateson (1904–1980) je spadal med tiste znanstvenike in mislece, ki so se odlikovali z inovativnim povezovanjem različnih področij, v njegovem primeru od biologije do filozofije in od estetike do etologije. S tem je oblikoval nov način mišljenja in novo znanstveno področje – ekologijo idej, kar je več kot lepo razvidno iz *Ekologije idej*, njegovega prvega prevođa v slovenščino, ki kar bruha različne ideje, ki so bile v svojem času velikokrat slabo razumljene, z novimi (denimo) ekološkimi preobrati na našem planetu pa vse bolj pridobivajo pomen. Eden od tistih, ki si je prizadeval, da dobimo kak Batesonov prevod v slovenščino, je tudi psihiater in psihoterapevt Miran Možina s Fakultete za psihoterapevtsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani. Ta je o prevodu najbolj znanega Batesonovega dela iz leta 1972 zapisal: »Gre za zbirko 35 vzorčnih eseev, ki jih je Bateson napisal v letih od 1935 do 1970. V njih lahko kronološko spremljamo, kako je postopno začrtal novo znanstveno področje, 'epistemologijo', kot jo je sam poimenoval. S tem je izstopil iz običajnih delitev in miselnih vzorcev znanstvenih ved ter ponudil zametek nove znanstvene paradigme (Možina, 1991), ki je še kako relevantna tudi za psihoterapevtsko znanost in prakso. Prevod Batesona v slovenščino sem dolgo pričakoval. Odkar me je namreč leta 1985 z Batesonovimi idejami 'okužil' moj učitelj psihoterapije Graham Barnes, se je Batesonov virus v meni samo še množil. K sreči se je ta infekcija pokazala kot zdravilna tako v mojem profesionalnem kot tudi privatnem življenju. Prav z njeno pomočjo mi je namreč postajalo vse bolj jasno, kako moj način mišljenja in delovanja vodijo epistemološke predpostavke zahodne kulture, ki generirajo svojevrstno patologijo. Le-ta se žal od Batesonove smrti leta 1980 samo še stopnjuje ter v globaliziranih razsežnostih ogroža obstoj naše civilizacije in celotnega človeštva bolj kot kdajkoli v njegovi zgodovini. Kljub pesimizmu, s katerim me navdaja eksponentno stopnjevanje ekološke, populacijske, ekonomsko-politične, etične in druge problematike, mi Batesonov virus na paradoksalen način pomaga ohranjati upanje. Tako kot si je on, kljub vse bolj jasnemu uvidu v smrtonosno rušenje globalnega ekološkega ravnovesja, zadnja leta svojega življenja vse bolj prizadeval za širjenje svojih idej, za katere je vseeno upal, da bi lahko pomagale obrniti razvoj v drugo smer, tudi sam čutim vse bolj gorečo zavezanost populariziranju teh idej in delovanju, ki poskuša z njimi najti sozvočje.« O Gregoryju Batesonu, njegovih idejah in vplivu bo konec septembra v Ljubljani organiziran tudi mednarodni simpozij. > SAMO RUGELJ

SHULAMITH FIRESTONE

DIALEKTIKA SPOLA

Zagovor feministične revolucije

prevod: Katja Čičgoj

Založba /*cf., Lila zbirka, 2019, m. v., 344 str., 26 €, JAK

V govoru na pogrebu Shulamith Firestone (1945–2012) je njen brat Ezra obžaloval, da »Shulie« ni bila sposobna skleniti poroke in zaploditi otrok, ki bi zanjo skrbeli v starosti (v njenem stanovanju so jo našli mrtvo šele kak teden po smrti), najmlajša sestra Tirza, rabinka reformistične cerkve, pa mu je v svojem govoru odgovorila: »Shulie je bila vendar vzornica judovskim ženskam in dekletom vsepovsod. In imela je otroke – vplivala je na tisoče žensk, da so imele nove misli, da so živele nova življenja. Sem, kdor sem, in veliko žensk je, kdor so, zaradi Shulie.« Ključno delo Shulamith Firestone, klasiko feministične teorije in prakse, ki je imela v letih in desetletjih po izidu izjemen vpliv, v slovenščino dobivamo skoraj natanko pol stoletja po njenem izidu (izvirno je izšla leta 1970), zdi se, da v več kot pravem trenutku in v obdobju, ko se ženske vnovič prebujajo in premišlujejo svojo vlogo v družbi in svetu. *Dialektika spola* je bila seveda otrok svojega časa (biološko »odvisnost« ženskega spola od rojevanja otrok je revolucionirala iznajdba tabletke nekaj let prej), avtorica pa je v delu – sama ga je imela v smislu dialektičnega materializma za bolj radikalnega od Marxa in Engelsa – kritizirala Freudov spolni redukcionizem, se naslanjala na Williama Reicha ter seveda na Simone de Beauvoir (ki ji tudi posveča knjigo), s tem pa je izpisala delo, v slovenski izdaji zgledno prevedeno in urejeno, dopolnjeno z mnogimi opombami, ki širijo in pojasnjujejo kontekst; še danes se bere presenetljivo aktualno in sveže. > SAMO RUGELJ

knjige založbe UMco

za angažirane bralce

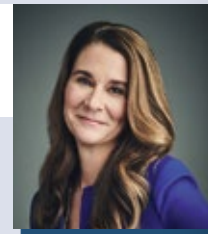

»Moja nova
najljubša knjiga.«
– Bill Gates

IZJEMNA KNJIGA ENEGA IZMED
VODILNIH SVETOVNIH MISLECEV!

Steven Pinker:
Razsvetljenstvo zdaj

Navdihujoča
uspešnica
New York Timesa

»ČE OMOGOČIMO ŽENSKAM, DA SE DVIGNEJO,
DVIGNEMO CELOTNO ČLOVEŠTVO.«

Melinda Gates:
Trenutek dviga

Prejemnik nagrade
Albert Londres
(najvišje francosko priznanje
na področju novinarstva za leto 2018)

OSUPLJIVA MEDNARODNA RAZISKAVA O
PARADIŽNIKU, KI KONČA NA VAŠEM KROŽNIKU

Jean-Baptiste Malet:
Gnilo rdeče

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39

• knjigarna@umco.si

• na spletni strani **www.bukla.si**

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše
založenih knjigarnah!

30. 9.–3. 10. 2019

**Ponedeljek, 30. 9. 2019, ob 18.00
STO LET, TISOČE SPOMINOV**

Ob izidu *Slavnostnega zbornika* se bomo ozrli na preteklih 100 let Filozofske fakultete, ene od petih ustanovnih članic Univerze v Ljubljani, ki ima eminentno izobraževalno in kulturno vlogo v družbi.

Sodelujejo: dr. Kajetan Gantar, ddr. Nataša Golob, dr. Ljubica Marjanovič Umek in dr. Tone Smolej

Povezuje: dr. Roman Kuhar

Torek, 1. 10. 2019, 18.00

**TERAPIJA SPREJEMANJA
IN PREDANOSTI**

Strokovnjaki s področja klinične psihologije in psihologije bodo diskusirali o uporabi terapije sprejemanja in predanosti, ki nas, namesto izogibanja in bega, vabi k sprejemanju duševne bolečine in življenju v skladu z vrednotami in smislom.

Sodelujejo: Aleksandra Pokorn Meško, mag. Drago Tacol, Rebeka Brčvak

Povezuje: dr. Gregor Žvelc

Sreda, 2. 10. 2019, 18.00

IZKUSTVENO UČENJE

Dobro zasnovano izkustveno učenje ima moč spreminjanja posameznika in družbe. Izkušnje so lahko naše najboljše učiteljice, če smo se pripravljene učiti iz njih in imamo ob tem ustrezno podporo.

Sodelujejo: ddr. Barica Marentič Požarnik, dr. Marjeta Šarič in dr. Barbara Šteh

Povezuje: dr. Cirila Peklaj

Četrtek, 3. 10. 2019, 18.00

**PREDVAJAL VAM JE POSLEDNJI
KINOOPERATER**

Pogovor o življenjskih zgodbah ljubljanskih kinooperaterjev in kinooperaterskem poklicu, kot je obstajal pred digitalizacijo filma.

Sodelujejo: Karmen Hrovat, Franc Milošič, Klemen Žun, Mitja Žura

Povezuje: dr. Miha Kozorog

ERVING GOFFMAN

**AZILI; Eseji o socialni situaciji duševnih bolnikov
in drugih zaprtih varovancev**

prevod: Aleksandra Rekar

Založba /*cf., Rdeča zbirka, 2019, m. v., 211 str., 28 €, JAK

Erving Goffman (1922–1982) velja za enega največjih ameriških sociologov dvajsetega stoletja, ki se je v svojem delu poudarjeno ukvarjal z naravo duševnih bolezni ter njihovim vplivom na posameznika in družbo, v slovenščino pa smo do sedaj že imeli prevedeni njegovi knjigi *Stigma* in *Predstavljanje sebe v vsakdanjem življenju*. Knjiga *Azili* iz leta 1961 prinaša štiri eseje, v katerih je Goffman (z obsesnim terenskim delom) podrobno analiziral psihiatrične ustanove (tovrstne institucije imenuje tudi »totalne ustanove«) in s tem izpisal eno prvih študij na temo institucionaliziranja bolnikov v psihiatričnih bolnicah, vplivu bolnišničnega režima nanje in na njihove socialne odnose ter posledično medikalizacijo duševnih bolezni, kar vse je bila izjemna osnova za kasnejše delo antipsihiatrov in drugih, ki še danes problematizirajo pretirano hospitalizacijo ljudi z duševnimi težavami ter njihovo medikalizacijo z nejasnimi stranskimi učinki ter končnim rezultatom. Pomemben prispevek k zgodovini raziskovanja družbenega upravljanja duševnih bolnikov in bolezni! > SAMO RUGELJ

PATRICK SCHREINER

PODREDITEV KOT SVOBODA

Življenje v neoliberalizmu

prevod: Marko Bratina

Krtina, zbirka Krt, 2019, m. v., 130 str., 17 €, JAK

Neoliberalizem je iz ekonomske teorije že davno prerasel ne samo v ideologijo, temveč tudi v politične programe in prizadevanja, saj denimo trgi niso nekaj danega, kot so bili nekoč (pri klasičnem liberalizmu), temveč nekaj ustvarjenega ter celo takšnega, k čemur si je treba prizadevati v okviru političnih ciljev posameznih držav. V to logiko se lepo prilega knjiga *Podreditev kot svoboda* nemškega politologa in publicista Patricka Schreinerja (1978) iz leta 2015, v kateri avtor bistroumno ugotavlja, da v sedanjem času človek velja za svobodnega že samo s tem, če je zaščiten njegovega osebna lastnina in mu je dodeljen legitimen manevrski prostor na trgu, ki je onkraj političnih posegov in prisil (in, nasprotno, svoboden ni bogataš, ki mu državne ustanove jemljejo denar, saj so v tem primeru na delu posegi od zunaj, ki spreminjajo tržno razdelitev dohodkov). S tem poudarjanjem individualizma kot ključnega elementa sodobne družbe pa Schreiner šele začne, saj potem na mnogih – tudi za Slovenijo zelo aktualnih – primerih pokaže, kako temu neoliberalnemu poudarjanju svobodne individualnosti na dušo pihajo tako sodobne tekmovalne in športno-rekreativne prakse, ki skušajo posameznikovo telo preobraziti v borilni stroj ali ultimativni erotični objekt, pa tudi industrija ezoterične ter svetovalne literature, ki stavi na to, da bo s svojimi nasveti okrepila posameznikovo identiteto in njegove kompetence – seveda zgolj v okviru jasno začrtanih zmožnosti znotraj neoliberalne ureditve. > SAMO RUGELJ

BEVERLY J. SILVER

DELAVSKA MOČ

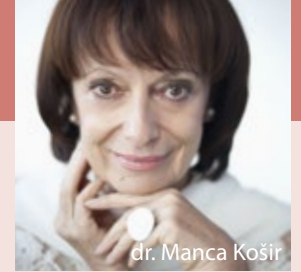
Delavska gibanja in globalizacija od leta 1870

prevod: Polona Petek

Založba /*cf., Rdeča zbirka, 2019, m. v., 388 str., 23 €, JAK

Beverly J. Silver (1957) je raziskovalka zgodovine ekonomskega razvoja in njegove povezave s človeškim delom ter delavci nasploh, pri čemer izhaja tudi iz osebnih izkušenj, saj je odrasla v Detroitu v času delavskih kriz in težkih obdobjih. Zato ni čudno, da si je za svoje (za sedaj ključno delo) izbrala analizo delavskih razmer in njihovih spreminjanj od začetka globalizacije ob koncu devetnajstega stoletja pa vse do začetka tretjega tisočletja, ki ga je pretresel 11. september in potem tudi obujeno delavsko gibanje. Avtorica tako na eni strani poskuša analizirati in mapirati ključne delavske proteste in njihovo uspešnost v tem stoletnem obdobju (v različnih državah ter ob različnih družbenih procesih ter prevratih), na drugi strani pa skuša potegniti lastno črto pod različne teorije, s katerimi želijo razni raziskovalci pojasniti upadanje (in občasno naraščanje) moči delavskih gibanj v tem času. Delo, ki razjasni mnoge dileme v zvezi s tem, zakaj je globalizacija delavce pripeljala do tu, kjer smo sedaj. > SAMO RUGELJ

dr. Manca Košir

TERAPIJA SPREJEMANJA IN PREDANOSTI

Čuječnost in psihološka
fleksibilnost v psihoterapiji
urejanje: Gregor Žvelc

Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2019, m. v., 256 str., 22,90 €

V pričujoči znanstveni monografiji je prvič celostno v slovenščini predstavljena terapija sprejemanja in predanosti (angl. Acceptance and Commitment Therapy – ACT), ki se umešča v tretji val vedenjskih terapevtskih pristopov. Ti poudarjajo pomen sprejemanja, čuječnosti in kontekstualnega razumevanja posameznikove situacije za njegovo obravnavo. Terapija prinaša svojevrstno svežino v psihoterapiji. Monografijo je uredil Gregor Žvelc, specialist klinične psihoterapije, psihoterapevt in supervizor ter izredni profesor za klinično psihologijo zaposlen na Univerzi v Ljubljani in Univerzi na Primorskem. Nastala je v sodelovanju z diplomiranimi psihologi, študenti zadnjega letnika magistrskega študija psihologije, in predstavlja pregled teoretičnih konceptov in tehnik terapije sprejemanja in predanosti. Sestavlja jo 14 preglednih prispevkov, razdeljenih na tri dele: temeljne teoretične koncepte terapije ACT, drugi del je usmerjen v terapevtski odnos v terapiji in načine konceptualizacije primerov, tretji del pa na tehnike in metode ACT. Monografija je namenjena vsem psihologom, psihoterapevtom in drugim strokovnim delavcem, ki želijo izvedeti več o tej terapiji. Lahko se uporablja tudi zunaj kliničnega konteksta – v organizacijah in pedagoški praksi; zanimiva pa bo tudi za posameznike, ki se soočajo z lastnimi težavami ali pa zgolj kot informiranje o tej zanimivi sodobni terapiji, ki odgovarja na univerzalna človekova vprašanja. Terapevti ACT večkrat citirajo znanega zen budista, ki pravi: »Uma ne moreš zdraviti z umom.« > SABINA BURKELJCA

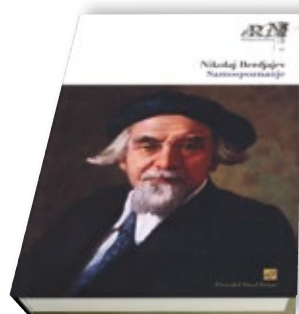
NIKOLAJ ALEKSANDROVIČ BERDJAJEV

SAMOSPOZNANJE

Esej filozofske avtobiografije

prevod: Pavel Požar

Celjska Mohorjeva družba,
2019, m. v., 444 str., 35 €, JAK

Istoimenska knjiga s podnaslovom *Esej filozofske avtobiografije* je bila prvič izdana v Parizu leta 1949. V tej izdaji so bili žal izpuščeni pomembni odlomki avtorjevega rokopisa, ki so jih v prihodnji pariški izdaji leta 1983 natisnili v obliki priloge k prvi knjigi. Pričujoča izdaja pa je popolna reprodukcija avtorskega besedila, pripravljena po rokopisu, ki se v skladu s piščevo oporoko hrani v njegovi domovini. Nikolaj Aleksandrovič Berdjajev (1874–1948) je v začetku 20. stoletja spremenil svoj marksistični in materialistični nazor, zaradi česar je bil izgnan iz komunistične Rusije. Usmeril se je v duhovnost in religioznost, kot ugleden glasnik filozofije osebnosti in svobode se je uveljavil na podlagi svojih izjemnih filozofskih razmišljanj, v katera sta ga silila kreativni nemir in iskanje smisla. Zreti v svojo dušo, poiskati smisel življenja, izmeriti čas in večnost, določiti meje samospoznanja: v tej obsežni filozofski avtobiografiji lahko sledimo avtorjevemu razmišljanju in si ob lastnem samoizpraševanju iščemo svoje poti. Čeprav je Berdjajev v svojih razmišljanjih izhajal predvsem iz sebe, ni zašel v narcistično zagledanost vase. V svojih globinah odkriva nekoga drugega ali vsaj njegove sledi, ki jih imenuje Bogopodobnost. *Samospoznanje* je svojevrsten povzetek Berdjajeve filozofske dediščine, to je namreč ena njegovih poslednjih stvaritev. Teme o osebnosti in času, njeni epohi in duhovni svobodi so večne. V svojem osebnem svetu se jim lahko posvečamo in iščemo odgovore samo takrat, ko spoznamo in prepoznamo sebe kot enkratno bitje zavesti. > SONJA JUVAN

GABI ČAČINOVIČ VOGRINČIČ, NINA MEŠI SOCIALNO DELO Z DRUŽINO

Soustvarjanje zelenih izidov in
družinske razvidnosti

Fakulteta za socialno delo,
2019, m. v., 218 str., 19 €

Potrebujemo novo družbeno pogodbo, drugačno politično in ekonomsko paradigmo. Ker premagovati isto z istim ni rešitev, samo še bolj cementira vzorec, ki očitno duši ljudi in celoten naš planet. Tako ne gre več! V svetu je vse več knjig, ki dokazujejo pogubnost pogoltnega neoliberalističnega modela. Veliko manj jih ponuja rešitve, tako da se zdi, kot da alternative res ni, kar peha ljudi v apatijo in brezup.

Poletje mi je podarilo knjigo, ki odgovarja na najbolj pereča družbena in človeška vprašanja današnjega dne. Ker govori o naši temeljni skupnosti – družini. »Družina ostaja pomembna skupnost v življenju ljudi, spremembe bolj pričajo o ustvarjanju novih oblik v njih kot o krizi in koncu družine,« zapišeta avtorici v sijajni znanstveni monografiji *Socialno delo z družino*. Knjige nisem le brala, knjigo sem študirala! Saj ne prinaša le znanj in vedenj za socialne delavke/-ce, temveč za vse odrasle ljudi, ne glede na to, kateri poklic opravljamo. Kajti vsi prihajamo iz družin, vsi smo otroci in večina nas je staršev in vsi smo socialna bitja. Kakor v malem, tako v velikem, učijo modri že tisočletja. Kakor v družini, tako na svetu, lahko poenostavimo zato, da bomo razumeli: odnosi so ključni za vsa ravnanja med ljudmi in z ljudmi. Odnosi nas ranijo in celijo, odnosi nas (ne) naučijo ljubezni: »Sposobnosti za ljubezen se moramo učiti. Ne zadostuje, da imamo radi. Ljubezen drugega potrebujemo zato, da jo sploh prepoznamo v intimni izkušnji, kako bomo z njo ravnali, kako jo z drugimi delili, kako ravnali spoštljivo, pomagali, sočustvovali – vsega tega se mora otrok, človek naučiti od sočloveka.«

Tako kot ljubezni se moramo učiti tudi vseh drugih odnosov, za katere je pomembno strokovno znanje, a je pomembno tudi človekovo srce. Zato avtorici poudarjata, kako nujno je v delovnih odnosih za pomoč družinam, otrokom v šoli, starostnikom biti najprej človek. Sočuten, empatičen človek, ki hoče in zna poslušati, ki v soustvarjalnem procesu upošteva vse vključene in slehernemu omogoči izreči stvari na glas. Še posebej opozarjata na dejstvo, da govorimo otrokom, govorimo o otroku, oni pa nimajo glasu (analogija s politikom: tudi državljani nimamo glasu!), čeprav so kot mi vsi eksperti iz izkušenj. Vabilo otroku (kot tudi pacientu, zaposlenemu, krajanu ...), da nam razloži, kako on vidi problem, povezano z vabilom, naj že razmišlja o tem, kaj bi on naredil, kaj bi bil njegov prispevek k rešitvi, prinaša upanje in nove možnosti.

Avtorici dokazujeta moč predstavljenih modelov tudi z uporabo drugačnega, novega jezika. Jezika, v katerem ni obsodb, ki jih kažejo etikete (ne govorita o problematičnih družinah, temveč o družinah z drugo kulturo), v katerem ni pokroviteljskega odnosa (saj gre za procese soustvarjanja, v katerih raziskujemo, kako priti do skupnih rešitev, ki niso vnaprej začrtane v duhu: jaz vem) ... Gre za premik od »česa ni in kaj bi moralo biti« h »kaj je in kaj bi lahko bilo«. Zato so njeni modeli vpeti v sedanost, v naš edini resnični čas: v zdaj in tukaj. In nikoli ne izgubita zavedanja, da so socialni delavci (pomeni tudi starši, šolniki, zdravniki, podjetniki, politiki ...) »spoštljivi in odgovorni zavezniki ljudi, ki so strokovnjaki na podlagi osebnih izkušenj. Izkušnja človekovega dostojanstva (sic!) mora biti del procesa pomoči.«

Če bi v šolah delali po njihovih modelih, ne bi bilo neuspešnih otrok. Če bi si vzeli v medicini čas za pogovor s pacienti, bi bilo manj bolnih, čakalne vrste bi izginile, zdravstvo pa bi se pocenilo. Če bi politiki hoteli poslušati ljudi in upoštevati njihove potrebe, ne pa lastnih interesov, bi lahko demokracija vstala od mrtvih. Če, če ... Ta veličastna knjiga o medčloveških odnosih prinaša upanje in pogum, da je mogoče živeti drugače. Kar je nujno, če želimo kot človeška vrsta preživeti. S srčnostjo, sočutjem in odgovornostjo slehernega za svoje ravnanje nam bo uspelo brez nasilja. Hvala, Gabi Čačinovič Vogrinčič, hvala, Nina Meši!

KNJIŽNI SEJEM, 26. 11.–1. 12. 2019, CANKARJEV DOM, LJUBLJANA

Knjižna jesen je dobila pospešek in nekaj korakov naprej nas že čaka najbolj živahen in najbolj množičen knjižni dogodek vsakega koledarskega leta: Slovenski knjižni sejem v Cankarjevem domu, ki bo letos potekal od 26. novembra do 1. decembra. Kaj vse se bo dogajalo na njem, kje so letos poudarki in kaj novosti, smo se pogovarjali z dolgoletnima članoma organizacijskega odbora in aktivnima kreatorjema slovenske knjižne pokrajine, Zdravkom Kafolom in Luko Novakom.

»30.000 obiskovalcev in 300 dogodkov!«

Slovenski knjižni sejem

Bukla: Kakšna je bila evolucija slovenskega knjižnega sejma? Letos bo že 35. po vrsti. Koliko časa že sodelujete pri sejmju in kako se bo letošnji razlikoval od tistega izpred desetih, dvajsetih let?

Kafol: Slovenski knjižni sejem je od leta 1972, ko je bil na GR prvi, prehodil tri razvojne faze. Od čisto razstavno-prodajne prireditve, preko komercialno-kulturne, do današnje, festivalsko-družabne. Dogodek, kjer se zbere 30.000 ljudi na več kot tristo spremljevalnih dogodkih, kjer se lahko srečate z desetimi domačih in tujih avtorjev, literarnih zvezdnikov in zvezdnic iz oči v oči, kjer vas nagovarja 20.000 knjižnih naslovov, koncerti, gledališke predstave, filmi, kjer se podeli več kot deset knjižnih nagrad ... je pač družabni dogodek, kjer moraš biti. Sicer ti je lahko žal. Ker s tem, ko bereš, ne kažeš samo, kdo si, ampak tudi, kdo hočeš postati.

Novak: Sam sem pri sejmju že dvajset let in v zgodnjih letih 2000 sem tudi vodil upravni odbor, v katerem zdaj skrbim za mednarodni program. Ko smo sejem takrat temeljito prenovili, mu dodali vsebine in dogodke, vzpostavili Debatno kavarno, Založniško akademijo in Forum za obiskovalce, smo imeli v mislih slovensko prireditev z močno univerzalno noto. Dogodek, ki je bil svojčas zgolj razstava tekoče slovenske knjižne produkcije, se je tako v 21. stoletju razvil v eno največjih kulturnih prireditev v Sloveniji, ki s številom prodanih knjig in izmenjanih mnenj lepo odraža posrečeno zmes duhovnosti in materialnosti, kakršno posebej založniška panoga.

Bukla: Slovenski založniki vsako leto za šest dni napolnijo ves razpoložljiv sejmski prostor v Cankarjevem domu. Kakšna pa se vama kot aktivnima organizatorjema knjižnega sejma na splošno zdi kondicija slovenskega knjižnega založništva med letom? In se je v vseh teh letih kaj spremenila?

Kafol: Slovensko založništvo je trdoživo. Slovenci si knjige mnogo raje izposojamo, kot kupujemo. Da bi preživel, je iskalo nove prodajne poti in jih tudi uvajalo na naš trg. Zastopniška, telefonska, kataloška, prednaročniška prodaja, klubski centri ... so se začeli razvijati pred 40 leti na področju

izraza pluralnost slovenskega založniškega trga, saj kljub močni stojnični prisotnosti velikih akterjev v živahnem sejmskem programu izstopijo tudi manjši, a zato kulturno izrazitejši založniki. Tudi prodajno sejem ponudi diverzifikacijo, saj ima vsaka založba svojo »knjigarno« in vsaj v tem tednu ni večina prodajnih poti skoncentrirana na največjo knjigotrško mrežo.

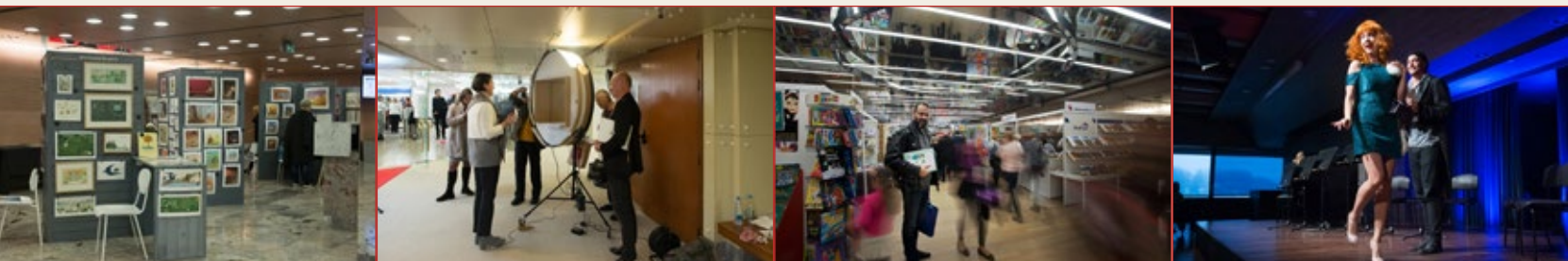
Bukla: Katere novosti nas obiskovalce in ljubitelje knjig čakajo letos novembra?

Kafol: Letošnji sejem je 35. po vrsti. Obletnice so priložnost, da zastanemo, se umirimo, zajamemo sapo in pogledamo na prehojeno pot in na prihodnost. V zadnjih letih smo sejmju dodali šest novih vsebinskih sklopov (država gostja, mesto gost, Cicifest, Kulinartfest, Ilustratorski kot, Fotocona), dve novi nagradi, za štirikrat povečali število spremljevalnih dogodkov, internacionalizirali sejem, ga postavili na zemljevid kulturnih dogodkov. Sejem postaja družbeno odgovoren ob še vedno brezplačnem vstopu. Cilji organizatorjev so zelo preprosti. Vsako leto mora biti sejem boljši kot prejšnji. Letos nadaljujemo s prostorskim združevanjem razstavljalcev s podobnimi vsebinami: verske založbe, akademska četrt, bazar malih založnikov, javni sektor, Štajerska so prostorsko zaokrožene celote, kar je prijazneje do obiskovalcev, ki se marsikdaj v treh nivojih Cankarjevega doma, ki pač ni tipično razstavišče, ne znajdejo najbolje.

Novak: Poleg množice programskih dogodkov, kjer bomo govorili o vseh aktualnih kulturnih tematikah, ne le knjižnih, bi predvsem opozoril na tekočo produkcijo, ki bo na ogled in na prodaj na stojnicah, obiskovalce pa spomnil, naj ne iščejo le znižanih knjig iz starih zalog, pač pa naj si ogledajo predvsem nove izdaje, ki so na sejmju tudi ugodnejše.

Bukla: Kaj bo v ospredju in kaj v žarišču na letošnjem knjižnem sejmju?

Kafol: Komaj se je izteklo leto, v katerem smo slavili Cankarja, že smo prestopili v novo, v katerem obhajamo 200-letnico smrti Valentina Vodnika. Pesnik, pisatelj, duhovnik, literarni kritik, jezikoslovec, prevajalec, učitelj, urednik, novinar, arheolog, turist ... Bil je eden najbolj znanih predstavnikov

knjige. Nekoč smo ugotovili, da je mogoče naročeno knjigo plačati na več kot 30 različnih načinov. Knjige so se kupovale na metre in glede na barvo hrbtišč. Danes je drugače. Da kupec odpre svojo denarnico, so potrebne inovativnost, vitalnost, trdoživost, predanost ... To so značilnosti, ki krasijo slovensko založništvo in knjigotrštvo. Je majhno, predstavlja le slabi dve tisočinki slovenskega BDP, pa zato zelo simbolno pomembno.

Novak: Če pogledamo živahne razmere na stojnicah in veliko zanimanje za organizacijo debat in promocijskih dogodkov, imamo občutek, da je založništvo silno dinamična branža, ki ni v krizi. Toda v resnici je kriza v založništvu že kar stalnica, tudi ko so splošne gospodarske razmere ugodne. Tako se je panoga v zadnjem desetletju skrčila skoraj za polovico, kar pomeni, da morajo biti njeni akterji marketinško in prodajno še toliko bolj domiselni, kar se odraža tudi v sejmskem dogajanju. Na sejmju pride tudi bolj do

razsvetljenstva na Slovenskem, ideje začetka in temelja modernega obdobja evropske kulture in zgodovine. Tudi zato letos na sejmju gostuje Evropa oz. osem evropskih držav, ki imajo pri nas kulturna predstavništva, združena v zvezo EUNIC. Iz vsake bomo gostili po enega avtorja, literarnega kritika in založnika. Letos praznujemo 100-letnico priključitve Prekmurja matični domovini. Mesto gost bo Murska Sobota, ki bo prinesla na sejem čarobnost s prekmurskih ravnih že na samo odprtje, z nepogrešljivim Vladom Kreslinom.

Novak: S tem da smo vpeljali državo gostjo, smo sejmju poleg osrednje vloge v slovenski književni kulturi dodali tudi močno mednarodno noto in tako so se s pomembnimi avtorji in zanimivim programom predstavile najprej Francija, zatem Italija, pa nemškogovoreče Nemčija, Avstrija in Švica in lani Madžarska. Ko je letos s strani zveze kulturnih inštitutov EUNIC

(European Union National Institutes for Culture) prišla pobuda, da bi ustvarili nekaj skupnega, ni bilo dileme: odločili smo se, da že utečeni bilateralni noti ob letošnji 35. obletnici sejma dodamo še multilateralno in v fokus postavimo naš kontinent, Evropo, pri čemer bo fokus potekal tudi s podporo predstavništva EU v Sloveniji.

Bukla: Kar nekaj prostora bo posvečeno tudi Valentinu Vodniku, saj je letos 200-letnica njegove smrti. Kaj pripravljate v zvezi z njim?

Novak: Naš prvi pesnik bo prisoten tako v duhu in besedi, saj bo interpretacija njegovega dela prežemala debate in stojnice. Je pa njegova vloga za letošnji sejem predvsem simbolna, saj je njegovo pionirsko delovanje tudi eden od stebrov slovenskega razsvetljenstva, to pa predstavlja temelj koncepta univerzalnosti, ki ga v sebi nosi združena Evropa. Odkar je Kant izpričal občost razsvetljenskega projekta skozi misel, da človeštvo doseže svojo »odraslost« tedaj, ko začne misliti avtonomno in svobodno, odtlej evropski projekt temelji na načelih svobode izražanja in z njo objavljanja, širjenja svobodne misli, ki je svoj vrhunec doživela v idealih francoske revolucije, svoje pravno varstvo pa v okviru utemeljitve avtorske pravice in koncepta intelektualne lastnine. In del te zlahtne tradicije je pri nas prav Valentin Vodnik.

Bukla: Kaj bodo tokrat prinesli splošni in kaj strokovni spremljevalni dogodki? Katere ustvarjalce in katere vsebine bi za naše bralce še posebej izpostavila?

Kafol: Dobra sejava ni brez spremljevalnih dogodkov. Na sejmu se jih v šestih dneh zvrsti več kot tristo, če bi jih spremljali enega za drugim, za dobrih dvanajst dni od jutra do večera. Med splošnimi bi izpostavil npr. predavanje patra Karla Gržana o ironiji in smeju ob spremljavi Adija Smolarja, med strokovnimi pa premierno predstavitev rezultatov raziskave o bralnih in nakupovalnih navadah Slovencev, *Knjiga in bralci VI*.

Novak: Sam bi vsekakor rad izpostavil pomen velike nagrade Slovenskega knjižnega sejma, ki je osrednja knjižna nagrada sejma in ki se podeljuje za knjigo kot celoto, torej tako v avtorskem, vsebinskem, uredniškem, oblikovnem in tehničnem smislu. Gre torej za nagrado, ki združuje vsebino in formo, obenem pa tudi strokovnost in priljubljenost, saj prvi izbor petih nominirank določi strokovna žirija, nagrajenko pa potem izberejo obiskovalci sejma z glasovanjem. Je pa to tudi edina nagrada, ki se poleg tiskanega založništva posveča tudi elektronskemu založništvu s posebnim priznanjem založnikom za delo na tem področju. Zato bi obiskovalce pozval, da množično glasujejo za svojo favoritto in se udeležijo podelitve, ki bo že tradicionalno na sejmsko nedeljo ob 12h v Debatni kavarni.

Bukla: Letos praznujemo 100-letnico priključitve Prekmurja matični domovini. Se bo to kaj odrazilo tudi na knjižnem sejmu, saj je Prekmurje tudi eno od slovenskih žarišč slovenske literature?

Luka Novak in Zdravko Kafol

Foto: SKS

Slovenijo, ki je knjižni jezik zgradila na združitvi osrednjega in vzhodnega, prekmurskega. Tako se bo Murska Sobota – po Tolminu, Radovljici in Postojni – letos predstavila kot mesto v gosteh, obeležujoč svojo močno književno naravnost in univerzalnost lokalnega, ki ga ne omejuje več varovana meja kot nekoč med Jugoslavijo in Madžarsko, pač pa zelena meja človekovih svoboščin, ki bivajo v samostojnih kulturnih in državnih entitetah, a v okviru skupne in enotne geopolitične celine. Univerzalnost nam Evropejcem v resnici namreč zagotavlja šele iskrena pripadnost lokalnemu.

Bukla: Česa se osebno najbolj veselite na letošnjem sejmu?

Kafol: Veselim se živahnosti, barvitosti, glasnosti sejmskega vzdušja, ko zrak trepeta od pogovorov o knjigah in branju. Sejem postane velik osvetljen oder, kjer se publika srečuje ob pogovorih, predstavitev, podpisovanih, podelitvah nagrad ... Takega vzdušja ne doživimo na nobeni drugo knjižni prireditvi pri nas, zato je toliko bolj dragoceno, saj večina obiskovalcev ne obiskuje tujih sejmov, velik del strokovne javnosti pa prav tako ne. Sejem postaja vse pomembnejši za male založnike, saj lahko v sejmskih dneh predstavijo svoj program na drugačen, celovit način. Mali postanejo na sejmu enaki velikim, saj imajo na sejmu vsi razstavljalci enake

Kafol: Že otvoritvena slovesnost bo prekmursko obarvana. Sejem bo otvoril eden od prekmurskih literatov, kulturni in gastronomski program bosta prav tako prekmurska. Na pisateljskem odru in v debatni kavarni se bodo predstavljali literarni ustvarjalci, na Kulinarifestu se bo kuhalo in pokušalo prekmurske dobrote, na bližnji stojnici pa boste izvedeli več tudi o naravnih, turističnih in gospodarskih posebnostih.

Novak: Vsekakor, razsvetljenskemu duhu Vodnika se bo pridružil tudi duh Štefana Küzmiča, saj le oba skupaj sestavljata temelj skupnega slovenstva. Letos je edinstvena priložnost, da ob univerzalni Evropi na sejmu predstavimo tudi bit slovenske okrogline, Prekmurja. Sto let je namreč, odkar je s Trianonsko pogodbo leta 1919 slovenski del Pomurja pripadel matični domovini in s tem omogočil, da se je panonski svet Štefana Küzmiča, ki je leta 1771 v prekmurski knjižni jezik prevedel Sveto pismo, spojil z osrednjo

možnosti za prodajo svojih knjig, za poziv obiskovalcu, naj se ustavi pred njegovo stojnico in odpre denarnico prav pri njem. Uspešna predpriprava in sam sejmski nastop lahko rezultirata tudi v do desetkratni povrnitvi finančnega vložka.

Novak: Vsako leto komaj čakam, da Ljubljana konec novembra s polnimi pljuči zadira s knjižno produkcijo, da se dvorane Cankarjevega doma napolnijo s truščem sejmskega dogajanja in kakofonijo intelektualnega vrvenja. Četudi je sejmsko dogajanje za marsikoga naporno, je pravzaprav čar sejmskega duha prav v tem njegovem kaotičnem značaju, ki ga skušamo ohraniti kljub nekaterim kritikam, da je vsega že preveč in da bi morali obseg dogajanja zmanjšati. Če smo se vsa ta desetletja trudili, da bi dogajanje na sejmu povečali, bi bilo zdaj najbrž kontraproduktivno, če bi ga skušali zmanjševati, mar ne?

Bukla: Kakšna je vizija slovenskega knjižnega sejma, glede na to, da bo Slovenija v prihodnjih letih častna gostja tako na sejmu v Bologni (2021) kot Frankfurtu (2022). Kako se bo to odražalo na letošnjem, pa tudi na prihodnjih domačih knjižnih sejmih?

Kafol: Vizija Slovenskega knjižnega sejma je, da se stabilno in dolgoročno razvija, da širi svojo poslovno strukturo na področje medijev in izobraževanja, da dobi poletnega brata, da priteguje medijsko pozornost, da postane glavni stimulator dogajanja v knjižni verigi, da uspešno širi bralni in nakupovalni virus med obiskovalci, da ima močno vzgojno vlogo med mladimi ... Knjižni sejem je celoletni proces, ne le pet-, šestdnevni dogodek. Čarobnega recepta za pripravo dobrega sejma ni. Treba se je odgovorno zavedati sprememb na vseh založniških frontah, se pravočasno odzvati in rahločutno raziskovati dogajanje v panogi in družbi kot celoti.

Novak: Priprave na slovenski nastop v Frankfurtu leta 2022 že intenzivno potekajo in pred kratkim nas je obiskal direktor Frankfurtskega sejma Jürgen Boos, s katerim smo imeli živahno izmenjavo, predstavili smo mu slovensko kulturo in intelektualno življenje, da si je lahko ustvaril konkretno sliko o živahni kulturni sceni pri nas, gotovo pa se bo naše gostovanje odražalo tudi na sejemskih dogodkih, bodisi v organizaciji JAK bodisi drugih producentov.

Bukla: Kaj je trenutno na vajini knjižni polici? Kaj v mesecih pred sejemom berejo organizatorji knjižnega sejma?

Kafol: Zadnji romani iz zbirke *Moderni klasiki. Priročnik za čistilke, Živalsko kraljestvo, Intima*. Ja, pa Lukovo *Polje gastronomije*, ki mi jo je prijazno podaril pred odhodom na dopust. Osupljivo pronicljivo razmišljanje o hrani in družbi. Uživam tudi v slikanicah, ki jih berem vnukinjama. Brati slikanice otrokom, vnukom je po moje pomembnejše kot shraniti njihove matične celice, pa še ceneje je.

Novak: Ker me trenutno poleg evropskega programa sejma zaposluje pisanje scenarijev in snemanje oddaj iz serije *50 knjig, ki so nas napisale*, ki se predvajajo vsako sredo ob 18h na RTVSLO, imam na mizi Kovačičeve *Prišleke*, Zupanov *Menuet za kitaro*, Grumov *Dogodek v mestu Gogi*, Pahorjevo *Mesto v zalivu*, Strniševo *Vesolje* in še mnoge druge knjige, ki so nas ključno zaznamovale, nas konstituirale kot narod in nas tako – napisale. Pripravljam pa se tudi na vodenje dogodka v okviru italijanskega fokusa letošnje Vilenice, zato prebiram *Antologijo italijanske poezije Svilena nit*, ki je izšla pri DSP.

Bukla: Se bomo po vajinem mnenju 1. januarja 2020 zbudili s petodstotno stopnjo davka na dodano vrednost pri knjigi?

Kafol: Pod predlog za petodstotno davčno stopnjo na knjige se je konec junija podpisalo vseh 90 poslancev, kar je predsednik v naši parlamentarni demokraciji. Verjamem, da bodo na jesenskem glasovanju svoj podpis potrdili z dvigom rok in da se bomo 1. januarja pridružili redkim državam z ničelno in superznižano stopnjo. Prizadevanja zanjo potekajo že od leta 2006 s Sanjami, DPS, Majdo Širci, Rozinim zaničnim odmaševanjem, pismi GZS, peticijami časopisnih založnikov ... Ukrep bo imel poleg materialnega učinka, saj je na neki način naložba države v slovensko gospodarstvo in družbo v celoti, tudi močno simbolno sporočilo.

Novak: Očitno se bomo, in to je pohvalno, mora pa biti ta ukrep le začetek intenzivnejšega posvečanja knjigi in avtorjem s strani vseh udeleženihih akterjev v družbi. Zato tu nimam v mislih le države, pač pa tudi gospodarstvo, ki mora urediti reproduciranje, ki poteka v podjetjih v marketinške, informacijske in razvojne ter raziskovalne namene, saj to trenutno počne brez plačevanja nadomestila avtorjem in založbam, četudi to zakonodaja predvideva. Zato v okviru SAZOR (Slovenske avtorske in založniške organizacije za pravice reproduciranja) potekajo pogajanja z gospodarskimi zbornicami, da bi se to stanje

uredilo in bi podjetja začela za reprodukcijo književnih, znanstvenih in publicističnih del v svojih pisarnah in razvojnih oddelkih plačevati avtorjem in založbam, ki jih SAZOR zastopa.

Bukla: Je še kaj, na kar bi rada posebej opozorila na letošnjem knjižnem sejmu?

Kafol: Tudi močno simbolno sporočilo. Slovenski knjižni sejem ne bo (prostorsko) nikoli velik. Organizatorji pa si prizadevamo, da postane sejem z velikim srcem. Priprava knjižnega sejma je timsko delo, podobno kot da bi poganjali ladjo na pedala. Le usklajeno delovanje vseh vodij programskih sklopov pripelje do zelenega rezultata. Zavedati se moramo, da brez unikatnega partnerstva med dvema neprofitnima institucijama, GZS in Cankarjevimi domom, Ljubljana takega sejma ne bi imela. Rad bi se zahvalil ekipi sodelavk in sodelavcev za energijo, strast, znanje, izkušnje, predanost ... ki jo vlagajo v sejem. Obiskovalce pa naj povabim na sejem s pozivom: Vstopnine ni, kupite knjigo več!

Novak: Lahko smo veseli, da sejem kljub krčenju založniške panoge odraža tako optimistično in dinamično podobo založništva, za kar pa smo zaslužni tako založniki kot avtorji in številni drugi producenti v kulturi.

NE POZABITE DIHATI.

Ko ti gredo kocine pokonci in se slina posuši. Ko je tako napeto, da se strani obračajo kar same. Ko veš, točno veš, kdo je kriv. Pa je res? In da je na srečo to le zgodba in bo še vse v redu. Pa bo res?

Ob dobri kriminalki dolgčas odpade. Ob dobri kriminalki je še tako sivo popoldne akcijska drama. Na branje!

Najhitreje do knjig: 📍 v knjigarnah 🌐 www.emka.si ☎️ 080 12 05

Mladinska knjiga

TAYLOR JENKINS REID

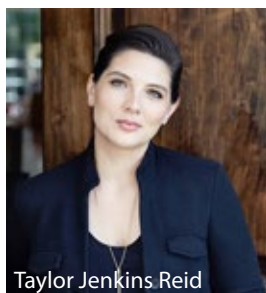
DAISY JONES IN SKUPINA THE SIX

prevod: Manica Baša

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 400 str., 12,90 €

Priljubljena ameriška avtorica nas v svojem prvem prevodu (sicer je to njen šesti roman) odpelje v revolucionarna sedemdeseta leta, ko se garažni bend The Six entuziastično prebija proti zvezdnemu nebu ameriškega rokenrola. Njihov karizmatični pevec Billy se po kratkem izletu v droge in neobrzdane spolne afere spreobrne in postane zvest mož in ljubeč oče, preostali člani benda pa se vsak po svoje sončijo v naraščajoči glasbeni slavi. Na drugi strani pa je lepa in nadarjena najstnica Daisy, ki z odtujenimi starši živi v središču sončnega Los Angelesa in svoj čas kot grupijka zabija na koncertih in v nočnih klubih. Kadar ni preveč zadeta, piše pesmi, predvsem pa išče svoj prostor pod soncem. Kmalu dobi prvo pogodbo, vendar si bolj kot nastopov in slave zaradi svojega videza želi, da bi kdo razumel njeno pisanje in jo sprejel zaradi njene umetnosti. Neke noči se njene poti križajo s člani skupine The Six in ameriška glasbena scena ni nikoli več ista ... Dokumentarno zapisana pripoved deluje prepričljivo, pogovori s člani benda, njihovimi prijatelji, glasbenimi novinarji, menedžerji in partnerji nas s številnimi detajli potegnejo v napet rokarski roman, ki bi se tudi zares lahko zgodil. > RENATE RUGELJ

Taylor Jenkins Reid

Kadar ni preveč zadeta, piše pesmi, predvsem pa išče svoj prostor pod soncem. Kmalu dobi prvo pogodbo, vendar si bolj kot nastopov in slave zaradi svojega videza želi, da bi kdo razumel njeno pisanje in jo sprejel zaradi njene umetnosti. Neke noči se njene poti križajo s člani skupine The Six in ameriška glasbena scena ni nikoli več ista ... Dokumentarno zapisana pripoved deluje prepričljivo, pogovori s člani benda, njihovimi prijatelji, glasbenimi novinarji, menedžerji in partnerji nas s številnimi detajli potegnejo v napet rokarski roman, ki bi se tudi zares lahko zgodil. > RENATE RUGELJ

MARIA SEMPLE

KAM SI ŠLA, BERNADETTE

prevod: Jaka Andrej Vojevec

Vida, 2018, t. v., 375 str., 34,90 €

Nenavadno zasnovan in dobro izpeljan sodobni ameriški roman iz leta 2012, ki je sedaj dobil tudi filmsko adaptacijo v režiji Richarda Linklaterja (*Fantovska leta*) s Cate Blanchett v glavni vlogi, je napisala Maria Semple, stara znanka Hollywooda v vlogi scenaristke. Tokrat se je dodobra poigrala s pripovedno strukturo, v središču katere je ves čas tesnobna Bernadette Fox, mati in žena srednjih let, ki je že pred dvema desetletjema svojo kariero genialne arhitektke obesila na klin in vso svojo energijo usmerila v družino. Ko pa hčerka Bee domov ob zaključku osnovnega šolanja prinese najboljše ocene in si zaželi družinskega potovanja na Antarktiko, se nekaj v njej prelomi, in ko bi morali skupaj oditi na pot, preprosto izgine. Roman je pripovedovan povsem nekoncencionalno: rdeča nit je sicer pripoved hčerke Bee, ki pa jo prekinjajo elektronska sporočila, pisma, zapiski in druge oblike komunikacije med različnimi bolj ali manj pomembnimi liki, ki pa vsak na svoj način osvetlujejo Bernadette in nam skušajo pojasniti, kakšna je v resnici. Družinska presenečenja seveda ne izostanejo. > SAMO RUGELJ

JENNY HAN

P. S. ŠE VEDNO TE LJUBIM

Vsem fantom, ki sem jih kdaj ljubila, knj. 2

prevod: Petra Breclj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 303 str., 12,90 €

Šestnajstletna Lara Jean, protagonistka tega romana, ki predstavlja nadaljevanje priljubljene zgodbe o ljubezenskih pismih – te je najstnica napisala v osmem razredu osnovne šole, ne da bi jih zares želela kdaj odposlati svojim simpatijam, a to je potem storila njena nagajiva mlajša sestra Kitty –, in njen dolgoletni prijatelj Peter postaneta par. A njuno svežo srečo načenjajo neljubi pripetljaji pa tudi dejstvo, da Peter še vedno prijateljuje z nekdanjim precej spletkarskim dekletom Genevieve, kar gre Lari Jean zelo v nos. Vse skupaj se še bolj zaplete, ko se glavni junakinji nekega dne oglasi stari prijatelj John, ki je s precejšnjo zamudo dobil eno od njenih ljubezenskih pisem. Stara prijateljica si sprva le nedolžno dopisujeta, po snidenju nekdanje osnovnošolske družine pa začne Lara Jean vse bolj spoznavati, da ji je John še vedno zelo všeč. Za koga se bo na koncu odločilo njeno srce? Prikupen roman o najstniških ljubeznih in vseh zapletih, ki sodijo zraven ... > VESNA SIVEC POLJANŠEK

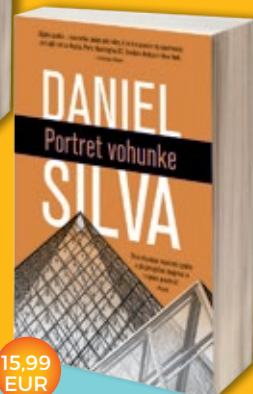
MOJA SESTRA,
SERIJSKA
MORILKA

Oyinkan
Braithwaite

13,99
EUR

PORTRET
VOHUNKE

Daniel Silva

15,99
EUR

VRAŽJI
LORD WILL

Zgodbe Škotskega
višavja, 10. knjiga

Jeniffer Ashley

13,99
EUR

POLJUBI ME,
FALOT

Lorraine Heath

13,99
EUR

ČAŠČENA
DO ČETRKA

Neveste za vsak dan,
7. knjiga

Catherine
Bybee

14,99
EUR

BREZPLAČNA dostava za vse nakupe romanc že nad 25 €.
Uporabite kodo **POSTNINA25!**

Distribucija Avrora
e: info@galarna.si
t: 040 922 521

CLAUDIA WINTER

LOVILKA OBLAKOV

prevod: Petra Anžlovar
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2019, m. v., 350 str., 12,90 €

Claire Durant, glavna junakinja tega prikupnega romana, si je polovico svojega življenja prizadevala, da bi pozabila na svoje korenine. V Berlinu si je s trudom ustvarila zavirljivo uspešno kariero v revijalnem svetu, v katerem na moč uživa, potem pa ji srečo čez noč sesuje novica, da se mora zaradi bolne matere vrniti v Bretanjo. Svojemu šefu, ki v njej ves čas vidi sposobno Parižanko z diplomom iz umetnostne zgodovine, za kar se je Claire ves čas izdajala v Nemčiji, ne pove po pravici, da bo namesto v Parizu v resnici odpotovala v rodno Bretanjo. Tam sreča vse svoje mladostne prijatelje, med njimi tudi zdaj zelo čednega in postavnega Nicolasa, ki ne skriva, da mu je odrasla Claire zelo pri srcu. Da je mera polna, se v Clairini obmorski vasi na lepem pojavi njen šef, ki je tja prišel na dopust. Claire mu potem, ko gre zaradi njenih laži vse vedno bolj narobe, razkrije resnico o svoji preteklosti, s tem pa se začne med njima postopoma plesti prav posebna vez ... Ljubezenska zgodba, ki v sebi nosi vonj sipin in morja iz prelepe Bretanje, vabi k branju z neubranljivim francoskim šarmom! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

HELEN POLLARD

POLETJE V DVORIŠČU VRTNIC

prevod: Esther Košir
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2019, m. v., 464 str., 13,99 €

Poletje se poslavlja, a za tiste bralce, ki se jim že toži po poletju in bi ga radi podaljšali, je tu knjiga z naslovom *Poletje v Dvorišču vrtnic*. Zgodba bralca popelje v francosko pokrajino, kjer je Emmy Jamieson zaživela novo življenje po tem, ko ji je Nathan strl srce. V Franciji je našla delo v gostišču Dvorišče vrtnic in tudi novo ljubezen v podobi postavnega rjavookega Alaina, s katerim se pripravljata na poroko. Zdi se, da je končno vse popolno. A kot se rado zgodi v življenju, se stvari malce zakomplicirajo. Najprej je tu njena mati, ki je prevzela nadzor nad vsemi pripravami za poroko in ki s svojo vnemo spravlja v grozo tako svojo hčer kot tudi bodočega zeta. Potem je tu tudi Alainova nekdanja žena Sabine, ki v trenutku nepazljivosti poskrbi, da stvari ne potekajo ravno gladko. Emmyjine prijateljice Kate, Ellie in Sophie imajo tudi svoje skrivnosti. Poleg njih so tu še vrtnar Ryan, Emmyjin šef Rupert, fotograf Bob, Alainova starša in drugi zanimivi književni liki. Lahkotna knjiga, živahni liki in zanimiv zaplet ter razplet Emmyjine in Alainove zgodbe, a tudi zgodbe drugih, niti ne tako stranskih junakov oz. junakinj bralcev ne bodo pustile ravnodušnih. > SABINA BURKELJCA

LORRAINE HEATH

LAHKOŽIVI VOJVODA

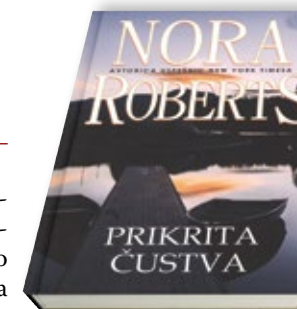
Malopridneži St. Jamesa, knj. 6
prevod: Branka Šnek Oset
Hiša knjig, Založba KMŠ,
2019, m. v., 306 str., 12,99 €

Avtorica umesti zgodbo v drugo polovico devetnajstega stoletja. Vojvoda Lovingdonski je po smrti hčere in žene, ki sta ga zapustili istega dne, prepričan, da njegovo počrnelo srce ne bo nikoli več ljubilo. Da ne obstaja ženska, ki bi v njem lahko prebudila iskrena čustva. Da bo živel samo še za užitek in razvrat. Ko ga lady Grace Mabry prosi za pomoč, da bi jo naučil prepoznati iskrene snubce in razkrinkati tiste, ki ji dvorijo samo zaradi njene bajne dediščine, mladenič v tem ne vidi nič spornega. Prikupno mlado bogatašinja bo zgolj podučil o zvijačah in lažeh, ki jih malopridneži uporabljajo za osvajanje in zavajanje deklet. Lady Grace si je izbrala izvrstnega učitelja, saj je vojvoda v teh zadevah izjemno prekaljen. Usoda pa ima drugačne načrte. Lovingdon podleže čustvom, in ko se Grace ujame v zanke drugega zapeljivca, mora vojvoda na mizo položiti karte in priznati resnico. Romantično počitniško branje za sprostitev in razvedrilo. > SONJA JUVAN

NORA ROBERTS

PRIKRITA ČUSTVA

prevod: Suzana Pečnik
Meander, 2019, t. v., 461 str., 34 €

Razkošni dom na videz popolne družine dr. Grahama Bigelowa, predstojnika oddelka za kirurgijo, skriva temno skrivnost. Ugledni kirurg je arogantna pošast! S pestmi, ki udarjajo v trebuh in ledvice, ker to ne pušča sledi, z ustrahovanjem in bogatimi darili si je že zdavnaj podredil svojo lepo, vedno brezhibno urejeno ženo. Toda nekega dne se njegov najstniški sin Zane postavi materi v bran in tedaj se pošast v dr. Bigelowu iztrga z verige! Zane in njegova mlajša sestra Britt postaneta novi tarči, mati pa z očetom sodeluje. Ali lahko otroka koga prepričata, kakšna je resnica o njunih starših? Roman v treh zaokroženih zgodbah spremlja zgodbo v odraslost obbeh otrok in z naletom nalezljivega optimizma vrača veselje. In vmes, kot se za avtorico spodobi, so lepe ljubezenske zgodbe in ja, tudi vroč seks. > MAJA ČREPINŠEK

HAZEL PRIOR

STRUNE ŽIVLJENJA

prevod: Maja Lihtenvalner
Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2019, m. v., 326 str., 12,90 €

Če se sprehajate po pravilčno zelenem Exmoorju in uberete pravi odcep, najdete običajen skedenj, v njem pa Dana, nič kaj običajnega izdelovalca harf. Dan dneve najraje preživlja v naravi, kjer išče primeren les in unikatne kamenčke za okrasitev svojih mojstrskih instrumentov. Ima vse, kar potrebuje. Svoj mir in tišino, predvsem pa vse pod nadzorom. Dokler v njegov skedenj ne vkoraka rahlo zmedena

Ellie, ki na prvi pogled živi zadovoljno življenje gospodinje. Dneve si krajša s sprehajanjem po podeželju, sanjarjenjem in občasnim pisanjem pesmi. Ko spozna Dana, ugotovi, da še ni uresničila niti ene reči s svojega seznama doživetij. Na seznamu je seveda tudi igranje harfe ... Še dobro, da je naletela ravno na Danov skedenj! Prikupna zgodba, ki jo odlikuje predvsem čudovito opisovanje harfe, vse od izdelovanja do igranja. Harfa je v bistvu srce in duša romana, kar ni presenetljivo, saj je avtorica priznana harfistka, *Strune življenja* pa so njen več kot odličen prvenec. > VANJA JAZBEC

POŽIVITEV IN UŽITEK MED PLATNICAMI

Prileže se v vsakem trenutku dneva. Ko potrebuješ čas zase, za poživitev ali pobeg. V odlično zgodbo, ki jo navdušeno prebira ves svet, a se ti zdi, da je napisana le zate. Zgodbo, ki teče, se vrtinči, te posrka vase. Toda ponudi več od hipnega užitka, ker je zgodba z aromo in žlahtno kremasto peno humorja, napetosti, večnih človeških dilem ... Poišči jo v zbirki Kapučino.

Vaški posebneži se odločijo upreti potrošniški družbi in živeti po svoje.

Idealna varuška je steber družine, dokler ne pride do pretresljive tragedije.

Sprva nedolžne potegavščine v mestu se sprevržejo v nasilje, ki terja žrtve.

Oktober prihaja nov slastno penast kapučinček!
Sally Rooney: NORMALNI LJUDJE

CAMILLA LÄCKBERG

ZLATA KLETKA

prevod: Danni Stražar

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 380 str., 14,90 €

V slovenščini že imamo deset romanov švedske kraljice kriminalk Camille Läckberg (1974), ta pa je z *Zlato kletko* (ki jo boste za sedaj neuspešno iskali v angleščini, saj vanjo še ni prevedena, izvirno je v švedščini izšla letos) stopila na nov teren, ki ga boste prepoznali iz mnogih najatraktivnejših angleško govorečih žanrskih knjig zadnjega obdobja. Zgodba poteka dvostezno, v obeh pa je glavna Faye (oziroma Matilda), za katero se zdi, da ima kot mlada poročena ženska vse, kar si lahko želi: premožnega in dobro grajenega moža Jacka (druga zgodba pokaže, kako sta se spoznala in začela razmerje), ki jo je pripravil do tega, da je svojo kariero obesila na klin in se povsem posvetila njemu in hčerki (tudi s tem, da mu kot za šalo izpolni tudi njegove seksualne fantazije, o katerih sanjari med gledanjem spletne pornografije) ter se preobrazila v popolno gospodinjico, in luksuzno življenje in stanovanje, v katerem je največji problem, če na marmorju ostane madež vrhunskega rdečega vina. Seveda pa pod to blestečo površino brbota: ko Jack Faye izda, se ji podre svet in za trenutek je videti, da na tem svetu nima ničesar več. A to ne traja dolgo: Faye se zbere in odloči, da se bo vrnila. Maščevanje je namreč najlepše servirati hladno – in hladnokrvno. > SAMO RUGELJ

HARRIET TYCE

RDEČA POMARANČA

prevod: Marko Bogataj

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 294 str., 12,90 €

Prvenec škotske avtorice bo navdušil vse, ki imajo radi knjige s hitrim tempom, čeprav si zgodba na začetku vzame čas, da v maniri »izseka iz življenja« večplastno predstavi osrednjo pripovedovalko Alison. Ta je na videz zgledna žena in mati mlade hčerke ter zaposlena kot uspešna in deloholična odvetnica. Toda bolj kot jo spoznavamo, odkrivamo, da ima probleme z alkoholom, zanemarija družino in vara moža s svojim sodelavcem, ki se mu podrejeno prepušča strastem z grobim seksom. Čeprav si po vsaki nebrzdani noči obljublja, da je bilo to zadnjič, je več kot jasno, da se ne more upreti pohujšljivostim. Alison je prepričana, da ima svoje življenje pod kontrolo. Še posebej, ker bo prvič vodila primer umora – zagovarjala bo stranko, ki je zabodla svojega moža. Toda primer je bolj zapleten, kot se zdi, ko pa od neznane številke prejme sms »Opazujem te. Vem kaj počneš.«, se roman pospešeno začne cepiti v turbulenten triler, ki v sebi poveže družinski noir in sodno ter (rahlo erotično) ljubezensko dramo. Sodobno in zgoščeno delo, ki nas popelje v osrčje temačnih obsedenosti in strasti. > ALEŠ ČIMPRIČ

J. R. WARD

OGNJENE PASTI

prevod: Petra Berlot Kužner

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 422 str., 14,90 €

Napeta gasilska ljubezensko-kriminalna zgodba kar kliče po filmski upodobitvi. Pripoveduje o pogumnih, srčnih in bitkam za življenje ali smrt predanih gasilcih. Glavna junakinja je odločna

KAREN M. MCMANUS

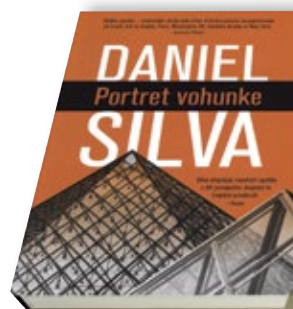
DVA LAHKO OHRANITA SKRIVNOST

prevod: Darja Divjak Jurca

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 300 str., 12,90 €

Če ste ljubitelji najstniških detektivsko-kriminalnih zgodb, je to prava knjiga za vas. Ellery in Ezra sta dvojčka, ki se morata zaradi maminega zdravljenja za nekaj tednov preseliti v Echo Ridge, materin rojstni kraj, kjer še vedno živi njuna babica. To je majhno ameriško mesto s kar pestro zgodovino. Pred 20 leti je od tam čudežno izginila teta Sarah, dvojčica njune mame Sadie. Pred petimi leti pa so v zabaviščnem parku, imenovanem Umorolandija, našli truplo mlade Lacey, kraljice plesa, morilec pa jo je odnesel brez posledic. Večina je sumila Laceyjinega fanta Declana, vendar mu niso ničesar dokazali, Declan pa se je kmalu po tem odselil. Slabo ime, žalitve in pritiski okolja so tako padli na njegovo mamo ter mlajšega brata Malcolm. Ko letos torej izgine ena od nominirank za kraljico plesa, vso krivdo prelevijo nanj, še posebej se jim zdi sumljiv, ker je dekle prav tistega dne peljal domov. Pa je Malcolm zares kriv? Ellery in Ezra se v novem okolju znajmeta v vrtincu skrivnosti in nerešenih vprašanj iz preteklosti, če želita odkriti pravega krivca, pa morata tvegati lastno kožo. Je to zares vredno? Avtorico smo v slovenščini že brali in dobro poznamo njeno uspešnico *Eden od nas laže*, ki s to knjigo ni povezana, vendar se nam zanjo prihodnje leto obeta nadaljevanje. > ZOJA RUGELJ

DANIEL SILVA

PORTRET VOHUNKE

prevod: Vesna Česnik Korošec

Hiša knjig, Založba KMŠ, 2019, m. v., 480 str., 15,99 €

Portret vohunke je, tako ga opiše avtor sam, domišljjsko leposlovno delo. V napetem političnem trilerju o nekdanjem Mosadovem agentu in restavradorju umetniških del Gabrielu Allonu se junak znajde v težkem položaju. Nadio, hčerko terorista, ki ga je ubil, mora prepričati, da vohuni za Zahod. Prvovrstno napeto branje s prepričljivo izrisanimi liki je zastrašujoče, inteligentno in s tempom, bliskovitim kot izstrelak. Dogaja se v ključnih svetovnih mestih, kjer poteka boj proti terorizmu, boj za premoč denarja, religije, oblasti in upravljanja svetovnih bogastev in tudi ljudi. Gabriela pokličejo v Washington na smrtonosno soočenje z novim obrazom globalnega terorizma, ki je središče vala smrti in uničenja. Skrivnostni, v Ameriki rojeni duhovnik iz Jemna, je bil nekdanj plačani pomočnik Cie in mu je Alah podaril »čudovit in zapeljiv jezik«. Uničujoči teroristični napadi z mnogimi civilnimi smrtnimi žrtvami v Parizu, Kopenhagnu in Londonu so šele začetek. Najhujše šele prihaja ... Čeprav je roman plod domišljije, se ta napaja iz realnih dogodkov tukaj in zdaj. > SONJA JUVAN

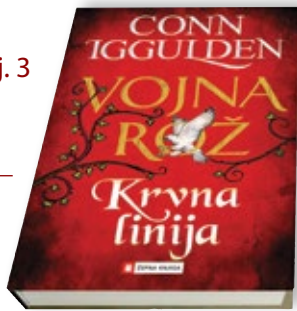
in neustrašna Anne Ashburn, ki uživa v vznemirjenju, s katerim jo navdaja spopad s plameni. Toda posledice prevelikega tveganja in napačne odločitve v enem od požarov ji za vedno spremenijo življenje. Ostane brez ene roke, kar jo prisili v iskanje nove poklicne in osebne poti. Kariera požarne forenzičarke je žal ne navdaja z enakim adrenalinskim vznemirjenjem, ki ga je čutila pri svojem delu gasilke. Potem pa naleti na serijo sumljivih požarov, ki jih nekdo podtika prav v njenem domačem mestu. Pri iskanju požigalca ji pomaga vrhunski gasilec Danny McGuire, ki zelo rad tvega in izziva usodo tako v osebnem kot poklicnem življenju. Ko se Anne približa rešitvi ognjene uganke in ji začne zato požigalec sreči po življenju, se Danny izkaže kot zanesljiv in pogumen partner v razkritju piromana. > SONJA JUVAN

CONN IGGULDEN

KRVNA LINIJA; Vojna rož, knj. 3

prevod: Maja Prevolnik

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 396 str., 14,90 €

Tretja knjiga o vojni rož, dolgoletnem krvavem spopadu za angleško krono v 15. stoletju, se osredotoči na dve obdobji. V prvem se piše leto 1461 in gre za neposredno nadaljevanje prejšnjega dela, ko je zmagoslavna vojska kraljice Margarete usmrtila vojvodo Yorškega in grofa Salisburyskega. Toda namesto pričakovanega miru si je zagotovila gnev njenih sinov. Ko se s svojo vojsko vrne v London, vrata mesta ostanejo zaprta. Prisiljena se je vrniti v York, medtem pa v London prispe Edvard, zdaj vojvoda Yorški, in se okliče za kralja Edvarda IV. Ker dežela že ima vladarja, Henrika VI., je jasno, da ne bo miru, dokler ne bo preživel le eden. Napetosti doživijo svoj vrhunec na bitki pri Towtonu, ki se je odvila na cvetno nedeljo v močnem snežnem viharju in velja za najbolj krvavi spopad na angleških tleh, saj je tistega dne padlo približno en odstotek celotnega prebivalstva. Drugi del knjige se prične tri leta kasneje, in opiše dvorne spletke, ki so sledile Edvardovemu zmagoslavju. Ta se je medtem na skrivaj poročil z Elizabeto iz nepomembne rodbine Woodville. Žena je na dvor pripeljala kopico sorodnikov, ki jih želi postaviti na pomembne in vplivne funkcije, hkrati pa skuša zmanjšati moč rodbini Neville, sicer Edvardovih podpornikov. Vse to pa zaneti nova trenja ... Iggulden se ponovno izkaže kot velik poznavalec tematike, zgodovino spretno in doživeto prenese v roman, odlično izriše like in blesti v visceralnih opisih spopadov. Ljubitelji srednjeveškega bojevanja bodo vsekakor prišli na svoj račun, druge pa bo posrkalo napeto spletkarjenje, ki je tako nepredvidljivo in presunljivo, da komaj verjameš, da ne gre za izmišljotino. Vrhunsko zgodovinsko branje! > ALEŠ CIMPRČ

ELIZABETH MACNEAL

TOVARNA PUNČK

prevod: Mojca Svetičič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 348 str., 12,90 €

Zgodovinski gotski roman *Tovarna punčk* odlikuje slikovit prikaz življenja v Londonu v letih 1850 in 1851, ko se je v parku Hyde pripravljala in odvijala svetovna prireditev Velika razstava, kjer so predstavljali dosežke človeštva. Macnealova posrečeno vijuga med dickensovskimi opisi težkega življenja revnejših slojev na eni strani in bohemskega, na videz brezskrbnega bivanja umetnikov na drugi strani. V ti okolji pa vključi pot glavne junakinje Iris, ki od jutra do večera dela v delavnici punčk, ob tem pa sanjari o svoji strasti, slikarstvu. Naključje jo privede, da si jo za svoj model zaželi umetnik Frost, član predrafaelitske slikarske bratovščine. Iris privoli pod pogojem, da jo uči slikati, med njima pa se začne plesti še kaj več kot le prijateljstvo. Iris, ki je kljub temu, da ima pokvečeno ključnico, privlačna, sije pa predvsem zaradi svojega optimističnega in zagnanega pogleda na svet, medtem pade v oči čudaškemu nagačevalcu in zbiralcu nenavadnosti Silasu. Iris postane predmet njegove obsesije, ki se stopnjuje v otipljivem suspenzu ... Roman močno zaznamuje vzdušje viktorijanske Anglije, kjer so veljale številne družbene rigidnosti. In čeprav je Iris (ki je sicer navdihnjena po resnični umetnici in modelu Lizzie Siddall) v mnogočem podobna sodobni predstavi ženske, to le ojača kontrast duha tedanjega časa, ki ga otelesi tudi več stranskih likov iz njenega kroga poznanstev. Mamljiv roman o umetnosti, želji po uspehih in boljšem življenju, ljubezni in pogubni obsedenosti bo zlasti zaradi podobne pripovedne umeščenosti všeč vsem, ki so uživali v naslovih, kot sta *Nočni cirkus* Erin Morgenstern in *Miniaturistka* Jessie Burton. > ALEŠ CIMPRČ

SUPER CENA!
€19,99
UČILA

16,99 €

32,90 €

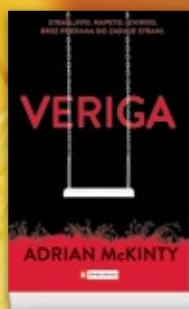

19,90 €

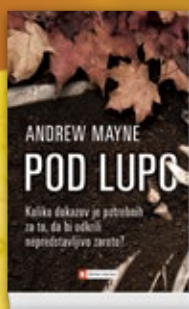

SUPER CENA!
€9,99
UČILA

SUPER CENA!
€9,99
UČILA

12,90 €

10,90 €

14,90 €

10,90 €

12,90 €

14,90 €

10,90 €

NOVOSTI

UČILA

ŽEPNA KNJIGA

JOŽA MIHELIC

VPRAŠAJ GORO

Planinska zveza Slovenije,
2019, pt. v., 216 str., 26,90 €

Pod novim uredniškim vodstvom založbe Planinske zveze Slovenije smo v kratkem dobili že drugo knjigo domačih planinskih spominov. *Vprašaj goro* je napisal Joža (v knjigi predvsem Andrej) Mihelič, brat Tineta Miheliča, ki se je v slovensko planinsko zavest že zapisal z moderno klasiko *Klic gora* (in planinskimi vodniki). Joža Mihelič v svoji knjigi, opremljeni s pomenljivimi fotografijami, postreže s tretjeosebno pisanimi spomini na lastno zgodnjo naklonjenost do gora, saj je od prvih plezalnih začetkov v prvi polovici šestdesetih let opravil veliko število letnih in zimskih vzponov, goram pa, tudi s turnim smučanjem, ostal zvest vse življenje. Doživeto opisovanje gora, navajanje anekdot in prijateljstev, ki so se porajala med njihovim obiskovanjem, poklicna življenjska pot, ki ga je povezala z alpinizmom in gorništvom, ter čvrsta življenjska usidranost Jože Miheliča v tej knjigi ne pokažejo samo, da Miheliči niso po naključju postali znana gorniška družina, temveč dokazujejo, kako so poleg tega, da so znali po gorah spretno hoditi, o njih znali enako spretno tudi pisati. > SAMO RUGELJ

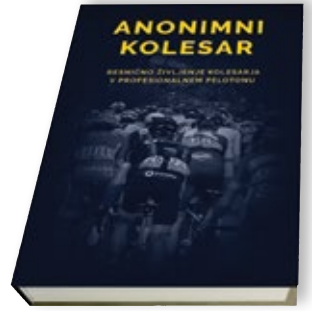
ANONIMNI AVTOR

ANONIMNI KOLESAR

Resnično življenje kolesarja
v profesionalnem pelotonu

prevod: Jolanda Blokar
Aktivni mediji,
2019, m. v., 272 str., 21,90 €

Ravno v dneh, ko se je končala letošnja kolesarska dirka po Franciji, je na knjižne police prišla nova knjiga iz zbirke *Hudičev jezik*, ki prinaša sodobna knjižna dela s področja športnega kolesarjenja. Knjiga *Anonimni kolesar* (izvirno je izšla letos) je v vsebinskem in avtorskem smislu nekaj posebnega, saj se je avtor z anonimnostjo odpovedal temu, da bi bralci vedeli, kdo jo je napisal, s tem pa je odprl prostor za večjo iskrenost in brez-kompromisno razgaljanje sveta profesionalnega kolesarjenja. Anonimnež nas vodi od svojih kolesarskih začetkov, ko si je šele utiral pot do vrhunskega bicikliranja, potem pa nam v berljivem slogu in jasno razvidnih poglavjih odstre zaveso v zakulisje tega lepega, obenem pa tudi brutalno naporenega, neizmerno tekmovalnega, nekaj tudi mačističnega športa, ki ga krojijo kolesarska mehanska čudesa, agenti in pogodbe, vseprisotni navijači, mediji, doping in mednarodna kolesarska zveza s svojimi pravili. Bonus je poglavje, v katerem njegova žena piše o tem, kako je biti poročen s profesionalnim kolesarjem! > SAMO RUGELJ

DION LEONARD

KJE SI, GOBI?

Majhen pes z velikim srcem

prevod: Živa Hren
Društvo Zaživi življenje,
2019, t. v., 267 str., 19,90 €

Ko je človek sredi (ultra)maratona, se njegovi možgani in telo na okolico in sotekmovalce odzivajo drugače kot po navadi in čisto običajne reči, denimo srečanje kakega psa ob poti, lahko dobijo precej bolj usodne dimenzije, kot če bi ga srečali na običajen dan. Knjižno zgodbo o srečanju človeka in psa sredi vzdržljivostne preizkušnje smo si pred nekaj leti pri nas lahko že prebrali v pustolovščini z naslovom *Artur*, da to ni edina usodna naveza te vrste, pa dokazuje knjiga *Kje si, Gobi?*, ki ponudi podobno inspirativno zgodbo. Dion Leonard, Avstalec, ki živi v Edinburghu, je bil eden od mnogih tekmovalnih ultramaratoncev, ki si je tudi na večetapnih puščavskih tekaških preizkušnjah želel doseči čim boljše uvrstitev, dokler mu na teku čez puščavo Gobi poti ni prekrizala psička, ki jo je kasneje poimenoval kar po puščavi (Gobi), pri čemer je ta mala kepa pokazala neverjetno zdržljivost in vztrajnost, saj je ob njem brzela kar 130 kilometrov. Kaj le lahko naredi človek, ki ga v peklenskih puščavskih razmerah zasleduje majhen pes? Več o tem si lahko preberete v tej dopadljivi zgodbi, ki bo segla globoko v vaše (tekaško) srce! > SAMO RUGELJ

ANDREJ MAŠERA

DOLOMITI PO DOLGEM IN POČEZ

60 izbranih vzponov
Planinska zveza Slovenije,
2019, pt. v., 336 str., 29,90 €

Dolomiti, italijansko gorovje nekaj ur vožnje iz Slovenije, so zaradi svoje izjemne lepote vpisani v Unescov seznam svetovne dediščine, že dolgo pa pritegujejo tudi slovenske gornike in alpiniste. Ti lahko tamkaj najdejo vse od lahkih vzponov na prepadne vršace do najzahtevnejših tur, za katere sta potrebni kar se da dobri fizična in psihološka pripravljenost. Andrej Mašera, legenda slovenskega pisanja o gorah, je o tem veličastnem gorovju pred desetletjem že objavil odmevno in hitro razprodano knjigo *Dolomiti, sanjske gore*, ki sedaj, desetletje kasneje, izhaja v obširnejši, popravljeni, dopolnjeni, z mnogimi detajli posodobljeni ter tam, kjer je treba, tudi redigirani izdaji. Kar šestdeset vzponov in tur nam predstavi v novi verziji tega vodnika, podrobno opisanih in natančno opremljenih ter začinjnih z vabečimi fotografijami, ki obljublajo nepozabno naravo. Knjiga, za katero je precej možnosti, da jo bo treba kmalu spet ponatisniti! > SAMO RUGELJ

GORAZD GORIŠEK, ANDRAŽ POLJANEC, MOJCA STRITAR KUČUK

SLOVENIAN MOUNTAIN TRAIL

From Maribor to the Adriatic Sea

prevod: Gorazd Pipenbaher
Planinska zveza Slovenije, 2019, pt. v., 231 str., 27,90 €

V reviji Bukla seveda pišemo predvsem o novih slovenskih knjigah, a tokrat vseeno velja narediti izjemo. Potem ko je lani izšel tridelni slovenski vodnik po Slovenski planinski poti, je nedavno izšla še posodobljena angleška različica v eni sami knjigi, ki tujim pohodnikom in planincem omogoča kar se da nemoteno pot po naši najdaljši

planinski transverzali. Knjiga je opremljena z vsemi potrebnimi podatki, od razdalj in težavnosti posameznih etap, reliefov in zemljevidov do prenočišč, pri čemer pa je treba biti pri tistih bolj odmaknjenih vseeno previden, da ne prideš do koč, potem pa se znajdeš pred zaprtimi vrati. Vodnik, ki bo v slovenske gore gotovo pripeljal še kar nekaj pohodnikov od drugod! > SAMO RUGELJ

PETRA VLADIMIROV

EVFORIJA

233 kilometrov Pirenejev ob poti do morja

UMco, zbirka 'S terena', 2019, m. v., 305 str., 22 €

Kratka in na pamet napisana sodobna zgodovina knjig o teku v slovensčini se bere nekako takole: *Trideset tisoč korakov* (priročnik za trening maratona, Penca), *Treniraj trdo, zmaguj z lahkoto* (kako to delajo Kenijci, Manser in Tanser), *O čem govorim, ko govorim o teku* (pisatelj in tek, Murakami), *Ultramaratonec* in *Tek – moja norost* (Karnazes in Mravlje), *Rojeni za tek* (Tarahumari se po sto kilometrih šele ogrejejo, McDougall), *Velika tekaška knjiga* (ultimativni priročnik o teku, Steffny), *Delaj, teči, živi* (knjižni in pisarniški molj se spet spravi na maraton, Rugelj), *Teči ali umreti* (tek je enak življenju, Jornet), *Jej in teči* (tudi vegani so lahko vrhunski ultramaratonci, Jurek), *Ultraman* (tek te lahko ozdravi, Roll), *Bela dama* in *Kazimira* (biografije ženskih tekačic, Kozina Praprotnik), *Ultra-blues* (trije pisci se gredo ultramaraton, Gombač, Rugelj, Videmšek), *Joga in tek* (kombiniraj tek in raztegotvanje, Miklič), *Norma* in *Na dolge proge* (tek je lahko tudi leposlovje, Žiberna in Rugelj), *Dve uri* (kako teči maraton hitreje od tega, Caesar), *Tekaški dnevnik čisto navadne gospodinje* (teče lahko prav vsak, Pavlič), *Tek poganja svet* (povsem po svetu tečejo malce drugače, Wade), *Hitrejši od strele* (kako biti najhitrejši na planetu, Bolt), *Tek in beg* (tek je tudi psihološko pomenljiv, Ernejčič), *Zagret za tek* (tek je tudi špas, Roblek). V to impresivno kolekcijo bo sedaj čvrsto zajadrala tudi *Evforija*, kar je še kako primeren naslov za novo slovensko izvirno tekaško

knjigo, saj je to po eni strani ime dirke, na katero se je s svojo prijateljico podala avtorica knjige, po drugi strani pa je evforija še kako in pogosto prisoten občutek pri vrhunskem tekaškem doživetju.

Na prvi pogled je *Evforija* zgodba o teku. V resnici pa je mnogo več kot to, saj gre za besedilo, ki se še najbolj približuje tekaškemu romanu. *Evforija* je

osebna izpoved avtorice Petre Vladimirov, v poklicnem življenju kranjske vzgojiteljice otrok z motnjami vedenja in čustvovanja, o tem, kaj se zgodi, ko si iz namišljenega občutka vsemogočnosti pahnen na dno in mora pričeti od začetka. Je zgodba o vsem lepem, kar odkriješ potem. Je zgodba o gibanju, premikanju naprej. Zgodba o srečanjih in skupnih doživetjih. O sprejemanju in predanosti. Navsezadnje pa je *Evforija* tudi zgodba o potrditvah in osebnih izpolnitvah, o zasluženih evforiji ob opravljenem presežku, kar v življenju iščemo vsi. Avtoričin knjižni prvenec na pronicljiv in humoren ter stilistično dovršen način opisuje nesrečo med tekaško tekmo v Andori, obdobje okrevanja ter ponoven nastop leto kasneje na 233-kilometrski preizkušnji, ki velja za eno najtežjih na svetu. Slikovitim opisom tega popotovanja dodaja poglobljena razmišljanja o teku in življenju nasploh. Hkrati pa pripoved mojstrsko preplete z zgodbo o šestdnevnem pohodu mladostnikov vzgojnega zavoda iz Kranja neposredno na morje. Dogajanje prehaja iz zgodbe v zgodbo, ta pa naposled postane ena sama: korak za korakom vsak zmore vse in vsak ima svojo evforijo. > SAMO RUGELJ

VPRAŠAJ GORO

Joža Mihelič

Avtobiografsko delo *Vprašaj goro* Joža Miheliča je žlahtna pripoved o skromnih in poštenih ljudeh, ki so živeli predani svojemu rodu, domu in zemlji. Je spomin na otroštvo v Bohinju, na prijateljske vezi, ki so nastale v dobi zorenja, na plezalne začetke in najbolj polna leta njegovega alpinizma ter na turno smučanje, ki mu Joža Mihelič ostaja zvest vse življenje.

SLOVENSKA PLANINSKA POT / SLOVENIAN MOUNTAIN TRAIL

Nov vodnik Slovenska planinska pot izpod peresa prekaljenih piscev gorniške literature Gorazda Goriška, Mojce Stritar Kučuk in Andraža Poljanca je v slovenščini izšel v treh delih oktobra lani, kot odgovor na vse večje zanimanje tujcev za Slovensko planinsko pot pa v prevodu Gorazda Pipenbaherja izhaja vodnik v angleščini v eni knjigi, ki vsebuje tudi napotke za varnejši obisk gora.

DDV je vključen v ceno.

Planinska trgovina PZS | Informacije in naročila na sedežu PZS: Ob železnici 30 a, Ljubljana, v času uradnih ur, po pošti: p. p. 214, SI-1001 Ljubljana, po telefonu: 01 43 45 684 v času uradnih ur, faksu: 01 43 45 691, brezplačna telefonska številka: 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu), e-naročila: narocilo@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>. Uradne ure v Planinski založbi PZS, Ljubljana, Ob železnici 30 a: v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure (odmor za malico: 10.30–11.00).

TATJANA ŠUBIC, DARJA MAVRIN

MLEČNI IZDELKI NAREJENI DOMA

Kmečki glas, 2019, m. v., 168 str., 18 €

Verjetno ste si že kdaj pripravili domače kisló mleko ... Bi se radi preizkusili tudi v pripravi nekoliko zahtevnejših mlečnih izdelkov, recimo kefirja in različnih mehkih sirov? Potem imate pred sabo pravo knjigo. Darja Mavrin in Tatjana Šubic sta mojstrici na svojem področju in že dolgo uveljavljen tandem; sta avtorici učbenika za dijake srednjih šol z naslovom *Mleko in mlečni izdelki* (2012), v soavtorstvu z Barbaro Bešter pa sta podpisali tudi knjigo *Izdelajmo jogurt, maslo, sir* (2014). V tokratni knjigi nadgrajujeta že predstavljeno, osvežujeta navodila za pripravo in ponujata sveže recepte. Najprej seveda na splošno o mleku, njegovi kemijski sestavi in obdelavi, potem pa že preideta k natančnejšim navodilom za pripravo različnih vrst jogurta, skyra (vedno bolj priljubljeno tradicionalno islandsko fermentirano mleko), masla in drugih mlečnih izdelkov. Prijetno presenetijo tudi dodani recepti, recimo za slastni čokoladni kolač z doma izdelanim sirom mascarpone ali maslo s suhimi paradizniki, pa vitaminski napitek s pinjencem ... Priporočam tako začetnikom kot poznavalcem. > VANJA JAZBEC

KATE ALLINSON, KAY FEATHERSTONE

ŠČEPEC NJAMA 100 shujševalnih receptov iz domače kuhinje

prevod: Danica Križman

Aktivni mediji, 2019, t. v., 272 str., 26,90 €

Avtorici sta dolga leta skupaj vodili restavracijo na angleškem podeželju. Medtem ko sta kuhali za druge, sta pozabili nase, se navzeli kopice slabih navad in se, po domače, krepko zredili. Potem sta začeli hujšati in hitro ugotovili, da klasična dietna hrana ni okusna in da ljudje ne znajo pripraviti okusnega obroka z manj kalorijami. Tako sta si zadali cilj deliti z ljudmi recepte za okusne nizkokalorične jedi. Tako okusne, da se ne zavedaš, da so manj kalorični. Nastal je najbolj obiskan kuharski blog v Združenem kraljestvu, *Pinch of Nom*, ki je prerastel v pravo skupnost z 1,5 milijona sledilcev, kjer si ljudje delijo recepte, kuhajo okusno hrano in zraven hujšajo. Lepo oblikovana knjiga vsebuje 100 receptov, 33 je vegetarijanskih, nekateri so povzeti z bloga, drugi so posebej ustvarjeni za knjigo. Dvajset članov njune skupnosti je vse recepte večkrat preizkusilo, predlagalo izboljšave in preverilo, da so jedi res zdrave, polne okusov in enostavne za pripravo. Recepti za zajtrke, prigrizke, jedi iz pečice, priloge, enolončnice in celo za priljubljene jedi iz restavracij ter sladice so tako polne okusov in arom, da ne bi nikoli uganili, da gre za dietne jedi. Kate in Kay tudi ne skoparita z nasveti, kako kalorične jedi spremeniti v manj kalorične, ne da bi pri tem osiromašili njihov okus. Velja poskusiti, tudi če še zmeraj uspešno zlezete v lanske kavbojke. > BETI HLEBEC

SASA DROBNIČ ŠKRJANEC

TA DOMAČE TESTENINE

fotografije: Mitja Škrjanec

Kmečki glas, 2019, t. v., 176 str., 19 €

Začela je z ustvarjanjem modnih dodatkov, nadaljevala s hišnim tekstilom, tako zasnovala svojo danes že prepoznavno znamko Jagababa, leta

2017 pa je navdušila z imenitno kuharsko knjigo *Jedi iz sklede*. Saša Drobnič Škrjanec nič ne ustavi. Zdaj znova navdihuje, le da s testeninami namesto enolončnic, ki bodo že zaradi raznolikosti pritegnile vašo pozornost. Avtorica namreč predstavi pripravo trinajstih različnih vrst testa (z različnimi žiti, zelišči in zelenjavo ter celo s kakovom) in več kot 50 receptov za okusne jedi, v katerih lahko uporabimo domače testenine. »Rezanci, ozki in široki. Metuljčki, nagajivo črtasti in imenitno obarvani. Bleki, enostavni in fini. Žlikrofi, bogato polnjeni in slastni. Ravioli, olepotičeni in raznovrstni.« Hkrati nas takole mamljivo uvede v svet domačih testenin, ki so, kot pravi avtorica, čisto enostavne za pripravo. In še marsikatero zabavno uro z družino zagotavljajo. Zagotovo še ena lično izdelana knjiga z nazornimi napotki in umetelno izbranimi fotografijami, po katerih se vam bodo cedile sline. > VANJA JAZBEC

ŽIVA DEU

PRENOVA STANOVANJSKIH STAVB

fotografije: Živa Deu et al.

Kmečki glas, 2019, m. v., 250 str., 24 €

Si lahko predstavljamo Kras brez starih kamnitih hiš ali Kozjansko brez majhnih lesenih hišic? Stare stavbe oblikujejo identiteto pokrajine, stanovalcem pa nudijo unikatno bivanje. Priročnik arhitektke in poglobljene poznavalke prenovalke svetuje, kako staro stanovanjsko stavbo obnoviti in jo uskladiti s sodobnimi bivalnimi ter gradbenimi standardi, pri tem pa ohraniti njene posebnosti. Lastniki stavb bodo v njem našli informacije, kakšna dela lahko pričakujejo ob prenovi, in oporo, kako prenovalke svoje stare stavbe pravilno izpeljati, da ne izničijo njenih kvalitet, arhitekti in izvajalci pa obsežen, aktualen in podroben učbenik prenovalke, vključno z uporabnimi tehničnimi navodili, številnimi skicami arhitekturnih detajlov in nazornimi fotografijami. > MAJA ČREPINŠEK

MICHAEL WACHENDORF ET AL.

EKOLOŠKO KMETIJSTVO

1. del: Poljščine, zelenjadnice in travinje

prevod: Leemeta

Kmečki glas, 2019, m. v., 194 str., 28 €

Ekoško kmetijstvo od kmetovalcev zahteva drugačne pristope in nova znanja za kakovosten in dovolj velik pridelek. Priročnik, ki združuje tradicionalna znanja z novimi, zato najprej sistematično predstavi teoretske podlage nove prakse. Skupina sedmih nemških strokovnjakov podrobno razloži nove tehnološke informacije in jih dopolni z rezultati iz prakse na poskusnih ekoloških in mešanih kmetijah. Priročnik se prične s

poglavji o zlahtnjenju rastlin, opredeli metode, ki so primerne za ekološko kmetijstvo, nato pa nadaljuje s poglavji o pridelovanju poljščin. Temeljito se posveti pripravi in obdelavi tal, upravljanju hranil in učinkovitemu kolobarjenju, boleznim rastlin in zagotavljanju njihovega zdravja, varstvu rastlin in zatiranju plevela. Sledijo poglavja o pridelovalnih postopkih za posamezne poljščine, žita, okopavine, križnice, stročnice, krmne rastline, krmne trave ... Naslednje veliko poglavje je namenjeno gojenju zelenjadnic. Za lažji prenos v prakso so za posamezne vrste poljščin in zelenjadnic dodani še tehnološki listi z zbirnimi informacijami o gnojenju in pridelavi ter z navodili za zdravljenje rastlin. Zadnje poglavje je namenjeno travinju oziroma gojenju in pravilnemu hranjenju kakovostne krme. Besedila so opremljena s tabelami, primeri in formulami za izračune, ki omogočajo neposreden prenos v lastno kmetovanje. > MAJA ČREPINŠEK

35.

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Zbornica knjižnih založnikov
in knjigotržcev

Šolnik

Slovenski knjižni sejem

V fokusu: *Europa*

Mesto v gosteh:

26. 11. – 1. 12. 2019

cankarjev dom

www.knjiznisejem.si

THOMAS ERIKSON

OBKROŽENI Z IDIOTI

Štiri oblike človekovega vedenja in kako se uspešno sporazumevati z njimi

prevod: Jure Šešer

Učila International,

2019, t. v., 301 str., 32,90 €

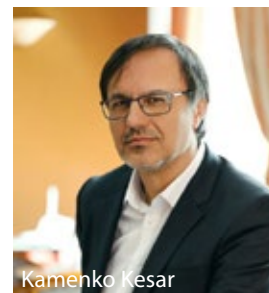
Švedski vedenjski strokovnjak Thomas Erikson se je pred leti dobil s podjetnikom na pragu šestdesetih let, ki mu je zagotovil, da je obkrožen z idioti (ki jih je bolj ali manj zaposlil sam). Erikson je takrat ugotovil, da je možakar morda talentiran podjetnik, vsekakor pa ni spreten pri delu z ljudmi, zato je razmišljal, kako bi na preprost, obenem pa učinkovit način razporedil ljudi v več skupin ter pokazal na njihove najbolj očitne lastnosti ter razkril načine, kako je najlažje sodelovati z vsako skupino posebej. Rezultat je knjiga *Obkroženi z idioti*, mednarodna uspešnica, v kateri je Erikson za razdelitev uporabil prilagojeno Hipokratovo osebnostno razdelitev (kolerik, sangvinik, flegmatik in melanholik), pri čemer jo je opremil s štirimi barvami, pomenljivimi že samimi po sebi, ter nadgradil z lastnim modelom. Tako s svojim priročnikom ljudem omogoča, da svoje prijatelje, znance in sodelavce znotraj tega preprostega barvnega sistema umestijo v eno od kategorij, s tem prepoznajo njegove lastnosti ter nagnjenost h konfliktu in prilagodijo svojo komunikacijo z njimi, pa naj bo to v neposrednem živem stiku ali pa tudi preko vse pogostejše elektronske komunikacije. Knjiga, ki vam lahko precej olajša vsakodnevno življenje ter stike z ljudmi, če imate s tem težave seveda! > SAMO RUGELJ

... kako razbrati očitne lastnosti ljudi ...

KAMENKO KESAR

ŽENA IMA VEDNO PRAV

Adrema, 2019, m. v., 215 str., 22,98 €

Kamenko Kesar

Avtor te knjige, priznani marketinški strateg in direktor marketinške agencije, v sebi nosi številne darove, ki prihajajo na plan tudi v njegovem pisanju: nadvse je duhovit, zna se ponorčevati iz svojih napak, jezik mu teče kot namazan in predvsem je odličan opazovalec. Tudi navidezne vsakodnevne banalnosti, opisane na njegov zabaven način, postanejo tako zanimive, da bralec ob prebiranju njegove najnovejše knjige, v kateri igra glavno vlogo – kot zgovorno nakazuje že ime knjige – njegova žena, takoj začuti, da je Kesarjevo življenje razgibano na vso moč. In če se povrhu še malo poigramo z njegovim priimkom, lahko po prebranem sklepamo, da se zagotovo ne kesa, da se je že drugič poročil. Ob sebi ima namreč svojo ljubo Alenko oziroma svojo »najdražjo, srčico, plaho srnico, sonce moje galaksije«, kakor v knjigi ljubeče naziva svojo ženo. In tako z njo postane zabavno prav vse, tudi manj prijetni pripetljaji, kot sta denimo namišljena angina ali pa pomladno hujšanje. Kesarjevo iskrivo, iskreno in humorno pisanje, začinjeno s domiselnim pretiranjem, tako značilnim za kralja humoresk Ephraima Kishona, sicer tudi Kesarjevega najljubšega avtorja, je razdeljeno na tri vsebinsko enakovredne dele. Ti smiselno povezujejo in prepletajo tri njegova obdobja, začetek avtorjeve zveze z njegovo Alenko, kronanje ljubezni s poroko in življenje po njej. Kesar s svojimi zgodbami, ki jih sicer v obliki bloga redno objavlja na svoji spletni strani – na njej boste lahko tudi naročili knjigo –, podira klišejska prepričanja, da zvezo sčasoma preplavita rutina in zdolgočasnost, saj je njegovo pisanje navkljub vsem opisanim razlikam med moškimi in ženskami v resnici veličastna hvalnica (zakonskemu) življenju. In to je, če malo parafraziramo staro šaljivo modrost, uspešno menda (predvsem) takrat, kadar se v partnerski zvezi upoštevata glavni pravili. Pravilo št. 1 pravi, da ima žena vedno prav. Pravilo št. 2 pa se glasi: »Kadar misliš drugače, se drži prvega pravila!« ☺ > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... kako razbrati očitne lastnosti ljudi ...

DANIA SCHIFTAN

PRIŠLO MI BO!

Orgazem je le stvar vaje – v 10 korakih do vaginalnega vrhunca

prevod: Katja Bizjak

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 206 str., 10,90 €

Avtorica, doktorica filozofije in psihoterapevtka z lastno prakso se s temo spolnosti poklicno, znanstveno in terapevtsko ukvarja že več kot ducat let in zase pravi, da je njeno poslanstvo v tem, da podpira ljudi v njihovi seksualnosti. V ta namen je sestavila tudi pričujoči priročnik, v katerem s preglednimi navodili v desetih korakih in dodanimi številnimi primeri iz prakse odraslim ljudem, tako ženskam kot moškim, pomaga spoznati svoje telo, izraziti lastno seksualnost in med seksom doživeti vrhunec. Prepričana je, da se da slednje z dovoljšnjo mero vaje, raziskovanja in potrpljenja tudi priučiti. Poleg teoretičnih in praktičnih nasvetov so vsi pomembni koraki nazorno prikazani in grafično opremljeni s skicami vaj, na koncu pa je še nekaj nasvetov za partnerje, saj se morajo tudi ti naučiti in vaditi, da lahko v odnosu oba dosežeta novo raven. > BETI HLEBEC

Adrian P. Kezele

VRNITEV BOGINJE

Avtor na podlagi odkritih redkih znanstvenikov ter lastne intenzivne izkušnje zapiše izjemno pustolovščino. Prav v našem času, na ozemlju čisto blizu nas, je našel številne dokaze, da se Boginja in njene vrednote izpred več kot 5000 let vračajo. Ljubezen, spoštovanje, veselje, povezovanje in sodelovanje, slavljenje življenja. Vse to kot edina preostala možnost za preživetje planeta.

23,00 EUR

ROMANA ERCEGOVIĆ in SIMONA ČUDOVAN

Tolmuni nežnosti

pesniško - umetniška zbirka

... Lepota večnosti zasije skozi nebo, ko se vsako jutro znova zaljubi v zemljo. Vse zadiva v čistini Ljubezni. Vse zaživi v Življenju. Vse stvarstvo zasije v Resničnost ...

23,90 EUR

www.zalozba-chiara.si

E: prodaja@zalozba-chiara.si

T: 01/53 41 252 M: 040 614 095

Kjer so dobre knjige doma!

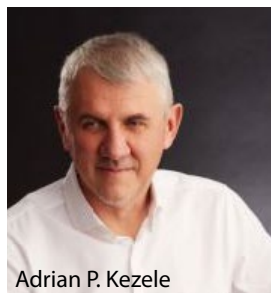

ADRIAN PREDRAG KEZELE

VRNITEV BOGINJE

prevod: Tadeja Zupan

Chiara, 2019, m. v., 305 str., 23 €

Adrian P. Kezele

Danijel in Vedran sta prijatelja že iz otroških let, ki si med drugim delita strast za raziskovanje zgodovine, na katero ima še posebno Danijel drugačen pogled od večine. Ko se v času študija nekega dne sestaneta v okolici rodnega Šibenika, Danijel

razkrije Vedranu veliko skrivnost: njegova senzibilnost, zaradi katere povsod, kjer se giblje, začuti posebne pretoke energije oziroma »točke moči«, kot jih sam poimenuje, ga je privedla do cerkvice nad Šibenikom. Tam je doživel pravo videnje, ki ga je popeljalo v čas naše prazgodovine, pet tisoč in več let pred našim štetjem. Na najintenzivnejši točki moči je namreč našel kipec Boginje, prastari simbol rodovitnosti, radosti in ljubezni. Bolj ko ga je preučeval, bolj so se pred njegovimi očmi začele vrteti podobe nekega davnega, zelo srečnega časa, v katerem ni bilo prostora za sovraštvo, bedo in trpljenje. Ob tem mu je Boginja vedno močneje sporočala, da je prav zdaj, v 21. stoletju, naposled napočil čas, da se znova prebudita vsa njena silovita moč in lepota ... Priljubljeni hrvaški pisec duhovne literature nam v obliki zgodbe, ki jo lahko zaužijemo na različne načine, kot ljubezensko-erotični roman, antropološko raziskavo ali pa ezoterično branje s številnimi blagohotnimi usmeritvami za srečnejše življenje, prinaša spoznanja o duhu časa, ki je nekoč že obstajal in nas bo znova prepredel, če bomo le odprli oči, odstranili prah (navidezne) pozabe in dopustili, da se Boginja vrne med nas v vsej polnosti in z vsemi svojimi darovi. Smo ji sposobni prisluhiniti in ji slediti? > VESNA SIVEC POLJANŠEK

JOSEPH MURPHY

VAŠA NESKONČNA MOČ OBOGATETI

Kako s pomočjo podzavesti priti do blaginje, ki si jo zaslužite

prevod: Bernardka Rošar

V. B. Z., zbirka Prestop,

2019, m. v., 132 str., 17,90 €

»Miselna naravnost izbira med bogastvom in revščino. Mislite na bogastvo in to bo sledilo. Mislite na revščino in obiskala vas bo.« To je le ena od številnih misli avtorja tega priročnika, priznane ameriškega duhovnika irskih korenin, ki je v svojih govorih ljudem želel približati metafizični, duhovni in pragmatični način življenja. Pri svojem delu je srečeval nešteto ljudi, ki so mu zapali svoje tegobe, in ko jih je razsvetlil, kako naj spremenijo svoje razmišljanje, je postal priča brezmejnimi zgodbam o uspehu, radosti in vsesplošni blaginji. Sliši se skorajda neresnično ali pa morda celo nekoliko diši po »čudežni čarobni paličici«, a avtor te knjige v resnici zelo poglobljeno razčleni delovanje človekovega uma in z njim povezane moči miselne naravnosti. Ob tem za lažje razumevanje delovanja človekove podzavesti in uma naniza stotero resničnih zgodb, zraven pa ne skopari z napotki, kako premagati stare vzorce in podzavestne odpore. Pot do vseh vrst blaginje, kot spoznamo v tej knjigi, je z vero, zaupanjem in disciplino na voljo prav vsem nam! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

knjige založbe UMco

Preobrazbe duha in telesa

► Knjiga briljantne psihiatrinje in psihoanalitičarke

Gail Saltz

MOČ RAZLIČNOSTI

Vez med duševno motnjo, nadarjenostjo in genialnostjo

»Natančna raziskava Gail Saltz, ki potrjuje, da so vsaki možgani različni.« – Andrew Solomon

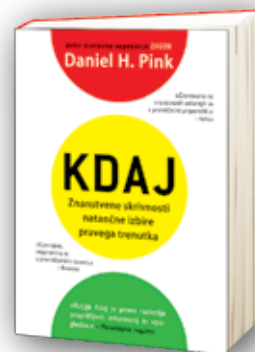
► Knjižna uspešnica časopisa New York Times

Daniel H. Pink

KDAJ

Znanstvene skrivnosti natančne izbire pravega trenutka

»Zasnovana na znanstvenih odkritjih in s praktičnimi priporočili.« – Kirkus

► Knjiga nagrajenega škotskega zdravnika in pisatelja

Gavin Francis

PREOBRAZBE TELESA

O medicini in spremembah v človekovem življenju

»Čudovito, napisano z velikim občutkom za jezik. Zdravnik in pisatelj, ki vidi dramo in lepoto v človekovem življenju.« – Annie Dillard

► Knjiga avtorja uspešnice Paleorecept

Robb Wolf

NAVEZANI NA HRANO

Kako razvezati vaš apetit, izgubiti odvečne kilograme in ostati zdrav

»Štirje vogali naše 'hiše zdravja' so: hrana, gibanje, spanje in druženje!«

Naročila sprejemamo: • 01/520 18 39

• knjigarna@umco.si • na spletni strani: www.bukla.si

Knjige založbe UMco so na voljo tudi v boljše založenih knjigarnah.

MARTIN MIDDEKE, KLAUS VÖLKER,
CLAUDIA LAUPERT-DEICK

KAKO ZNIŽATI VISOK KRVNI TLAK BREZ ZDRAVIL

Prepoznajte dejavnike tveganja
in jih izločite

prevod: Valerija Hozjan

Ara, 2019, m. v., 372 str., 24,90 €

Trajno zvišan krvni tlak ali hipertenzija prizadene več kot polovico Slovencev in je eden najpogostejših vzrokov prezgodnje smrti in invalidnosti (recimo zaradi različnih oblik kapi, do katerih pride zaradi dolgotrajnega povišanega tlaka). Zato je poletno obdobje, ki je pogosto namenjeno tudi malce drugačnemu življenjskemu slogu od običajnega (več gibanja, manj stresa, drugačna in lažja prehrana ter izguba kakih odvečnih kilogramov) več kot primeren čas, da v svoje življenje povsem naravno vključimo zdravilne vsebine, ki vodijo k nižjemu krvnemu tlaku, o čemer nas podrobno pouči tudi ta knjiga. Avtorji, vsi zdravniki, se seveda zavedajo, da previsokega tlaka na splošno ni mogoče uravnati brez zdravil, vendar analitična razčlemba v tej knjigi, ki podrobno obravnava razloge za nastanek hipertenzije, ponudi tudi mnogo nasvetov, kako lahko tudi brez kronične uporabe zdravil vseeno pomembno prispevamo k izboljšanju zdravstvenega stanja v povezavi s krvnim tlakom in posledično močno podaljšani življenjski dobi. Uporabna knjiga, ki zahteva osebno angažma! > SAMO RUGELJ

IVAN BAVČEVIČ

ZNANJE JE V TEBI

Praktične vaje in rešitve
za vsak dan

prevod: Alja Gobec Tasi

Chiara, 2019, m. v., 164 str., 17 €

Priznani hrvaški učitelj duhovne rasti, terapevt in predavatelj namenja celotno knjigo ozaveščanju dejstva, da smo le mi tisti, ki kreiramo svoje življenje s prepričanji in mislimi. Res je, da (lahko) pogosto delujemo tako, kot smo se naučili v preteklosti, a to, kot Bavčević blagohotno opozarja in ozavešča, še zdaleč ni razlog, da tudi v sedanjosti delujemo tako, kot smo bili naučeni. Prepogosto namreč pozabljamo, pravi, da je edini trenutek, ki zares šteje, sedanj: ta, ki smo ga ustvarili s svojimi mislimi. Ko se zavemo veličine svojih lastnih zmožnosti, spoznamo, da lahko presežemo vse, kar nas je v preteklosti omejevalo na poti do sreče in notranjega miru. Seveda pot ni (vedno) lahka in gladka, a prav zato so tu napotki v obliki številnih vaj iz te knjige, preprosti, a na moč učinkoviti. Avtor daje v svojem delu veliko pozornost tudi meditaciji, saj lahko le v trenutkih tišine potujemo k sebi, tudi k vsem (fizičnim in čustvenim) bolečinam. Ko jih zavestno spustimo, napravimo v sebi nov prostor za novega sebe, za novo (spo)znanje ... Knjiga, polna praktičnih napotkov za lepše in srečnejše življenje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

... praktični napotki
za lepše in srečnejše
življenje ...

BOJAN AMON

ŽIVEMU SE VSE ZGODI

Vida, 2019, t. v., 124 str., 19,90 €

Pred nami je zbirka petnajstih zgodb Bojana Amona, Ljubljancana z diplomom iz sociologije in magistriranjem iz politologije, avtorja bloga Bizarroteka, brati ga je mogoče tudi v Marketing Magazinu in na spletišču SiOL.net. Njegov slog pripovedovanja je nadvse zabaven in humoren, rahlo grotesken in bizaren, a zelo berljiv zaradi izvirnih komičnih primerjalnih izpeljank, ki nas spodbujajo h glasnemu smehu in citiranju vsakomur, ki ima izbrušen smisel za humor. Svojo hudomušnost je mariniral v pikantni začimbi iz sladke in pekoče paprike, čilija in ostrih feferonov, da je dobila ravno pravi okus provokativnosti. Bojan Amon je soprog in mladi očka, odrasel je v ljubeči družini kot posvojenec »od dol« in

... prvenec, ki nas
bo razvedril in
spravil v boljšo
voljo ...

imel krušnega brata, tudi posvojenca. Uživanje v življenju in humornih refleksijah je v genih prinesel že s seboj. Za svoje sončno opazovanje življenja, vsakdana in sebe se lahko zahvali očetu in mami, ki sta oba otroka spodbujala k pozitivnemu razmišljanju in nekonvencionalnim odnosom do vsega in vseh. Bogat nabor življenjskih in kariernih izkušenj mu je dal iztočnico za vpogled v vsakdanje situacije in odnose na izredno zabaven, na prvi pogled morda malce pišmevuhovski način. Pa vendar se njegova razmišljanja zaključijo z globoko, čustveno iskreno refleksijo o življenju, ljubezni in hvaležnosti. Knjige nisem mogla odložiti, dokler je nisem prebrala do zadnje strani. Polepšala mi je popoldan in večer. Bojanov prvenec je moč brati in prebirati vedno znova, vsakič nas bo razvedril in spravil v boljšo voljo. Večkrat preverjeno! > SONJA JUVAN

Založba Kmečki glas

JESENSKA USTVARJANJA
ali katere veščine in znanja morate
osvojiti to jesen?

176 strani,
19 EUR

168 strani,
18 EUR

200 strani,
28 EUR

Naročanje:
01 473 53 79, karmen@czd-kmeckiglas.si,
zalozba.kmeckiglas.com

CARRIE DENNY

NEVESTA

Navodila za preživetje

prevod: Urška Pajer

Vita, 2019, m. v., 207 str., 14,95 €

Čestitke, zaročena si! Kaj pa zdaj? Kako organizirati dan D, koga povabiti in koga izbrati za priččo, kako najti pravo obleko, šopek, okrasitev ... In predvsem, kako ob tem ne izgubiti živcev. In vseh življenjskih prihrankov. Vse to najdete v tej mali knjižici nasvetov, ki pa ne zajema zgolj golih navodil, ampak je predvsem polna humornih vložkov. Na primer, če vas razjezi družica, v priročniku najdete napotke, kakšni so ustrezni razlogi za odpustitev in kako to izpeljati čim bolj civilizirano. Navodila za nevesto so najnovejši prevod v zbirki uspešnic, med drugimi smo že brali navodila za ženina, dojenčka, malčka, psa in mačko ... Prav vsi so unikatna kombinacija praktične uporabnosti in humorja ter kot taki odlična darila. Že veste, kateri nevesti bi podarili tole noviteto? > VANJA JAZBEC

JULIA WEIDNER

UGASNI LUČ, ZAPRI OČI. PA KAJ ŠE!

prevod: Neža Božič

Učila International, 2019, t. v., 224 str., 14,99 €

Starši so trpali, šola je bedna, a brez nje ne gre, pa še prva zaljubljenost te je pahnila v krizo ... Tako se začne knjiga, ki ti lahko po abecedno urejenem seznamu pomaga skozi zmešnjava čustev, ki so povezana z vznemirljivimi ljubezenskimi zadevami, pa tudi z odraščanjem in dozorevanjem na splošno. Začne se z gesli na a, nadaljuje z b, c, in tako naprej. V knjigi tako najdemo vse od aidsa do analnega seksa, bulimije, diafragme, erekcije, francoskega poljuba, ginekologa, homoseksualnosti, javne hiše, kondomov, kontracepcije do lepotnih operacij, lubrikantov, masturbacije, menstruacije in tako naprej. Številni praktični nasveti in primeri iz vsakdanjega življenja olajšajo razumevanje, na koncu pa je še veliko naslovov inštitucij, na katere se lahko mladostnik obrne. > BETI HLEBEC

GEMMA CAIRNEY

ODPRI SRCE,

vzljubi sebe in življenje

ilustracije: Aurelia Lange; prevod: Tina Stanek

Mladinska knjiga, 2019, m. v., 176 str., 19,99 €

Sodobno opremljena knjiga, ki je odraščajočim najstnikom lahko v oporo v težkih časih, se ne more brati kar po vrsti od začetka do konca, saj posamezne teme, ki jih obravnava, zahtevajo tehtnejši premislek, pa tudi nekaj vpogleda v lastno življenje in okolico. Tukaj so zbrane tako rekoč vse najstniške tegobe tega sveta. Od disfunkcionalnih družin, strupenih prijateljev, prvih zaljubljenosti, raziskovanja telesa in spolnosti, do zlorab v odnosu, srčnih bolečin v primeru smrti ali izgube bližnjega. Da vam bo lažje pri srcu, je poleg številnih nasvetov v knjigi tudi dovolj prostora, da lahko opišete svoje težave, rešite kak kviz, pobarvate svoje telo in se mimogrede poučite še o varnem seksu, kontracepciji, ustreznih prehrani in še mnogo drugega. > BETI HLEBEC

PRAVLJICE ZA RAZVIJANJE POZITIVNIH MEDSEBOJNIH ODNOSOV S PREDLOGI ZA STARŠE

na področjih

- ✓ učenja za življenje
- ✓ prepoznavanja in izražanja čustev
- ✓ prijateljstva
- ✓ odnosa do lastnine
- ✓ sobivanja v skupnosti

VELIKE
TISKANE ČRKE
ZA BRALCE
ZAČETNIKE

Pravljice s travnika so na voljo posamično ali v darilni embalaži.

Redna cena pravljice: 5,70 € | Redna cena zbirke petih pravljic: 28,50 €

Sašo Dolenc je fizik in filozof, dolgoletni popularizator znanosti v različnih medijih ter številnih kompilacijskih knjigah, v katerih zbira različne zgodbe s področja znanosti. Po knjižni produkciji v okviru Kvarkadabre, se je s knjigo *Od genov do zvezd* približal širši (mlajši) publiki, pravkar pa je pri Cankarjevi založbi izšlo še njeno nadaljevanje: *Od genov do zvezd in naprej*.

»Znanost je danes izjemno pomembna za zdravo delovanje družbe!«

SAŠO DOLENC

OD GENOV DO ZVEZD IN NAPREJ

ilustracije: Matija Medved
Cankarjeva založba, zbirka Najst,
2019, t. v., 168 str., 22,98 €

Bukla: Ko sva se pogovarjala pred približno desetimi leti, se je situacija na področju izdajanja poljudnoznanstvenih knjig v Sloveniji zdela precej rožnata, saj se je s tem ukvarjalo kar nekaj založb. Kako jo vidiš danes?

Dolenc: Po občutku bi rekel, da se okoliščine niso kaj bistveno spremenile. O vsebinah, povezanih z znanostjo, redno izhajajo tako prevodi mednarodno uveljavljenih piscev kot tudi izvirna domača dela. Je pa res, da vse več ljudi pri nas bere tudi v angleščini, kar verjetno vpliva na odločanje založb, katere naslove bodo prevajale. Vsekakor je dostopnost kvalitetne poljudnoznanstvene literature v slovenščini izjemno pomembna za proces sprejemanja skupnih odločitev v družbi. Stališča državljanov v demokratičnih družbah imajo namreč velik vpliv na politiko, zato je za kakovostno javno razpravo pomembno, da so na voljo dobre knjige, v katerih so jasno in razumljivo predstavljena znanstvena spoznanja.

Bukla: Kako se je v tem času spremenil koncept spletnega časopisa za tolmačenje znanosti Kvarkadabra? Kakšno je njegovo stanje danes? Koliko obiskovalcev ima?

Dolenc: Kvarkadabra je pred dvema desetletjema nastala skupaj s prihodom interneta v Slovenijo in je vseskozi poskušala slediti razvoju novih medijskih tehnologij. Z leti se je izkazalo, da imajo različne oblike podajanja informacij tudi dokaj raznoliko publiko. Nekateri raje berejo tiskane časopise in revije, drugim bolj ustrezajo klasične knjige, tretjim so všeč interaktivne spletne strani, četrtem elektronske knjige, petim podkasti. Zato je pomembno, da vsebine

Sašo Dolenc

... zgodbe se mi zdijo odličen način, kako se približati bralcu in ga pripraviti do tega, da bo pripravljen razširiti horizont svojega dojemanja in razumevanja sveta ...

priredimo za čim več različnih medijev. Včasih smo se bali, da bo prisotnost istih vsebin v elektronski obliki na spletu ter v tiskani obliki v časopisih in knjigah zmanjšala njihovo prodajo, a se je izkazalo, da to ne drži.

Bukla: V okviru Kvarkadabre je izšlo tudi nekaj knjig o tolmačenju znanosti, vendar si se dodobra prebil ravno s knjigo *Od genov do zvezd*. Kakšni so bili odzivi nanjo?

Dolenc: Za uspeh knjige *Od genov do zvezd*, ki sedaj skupaj s ponatisom za Bralno značko kroži med bralci že v krepko čez deset tisoč izvodih, je bilo pomembnih več dejavnikov, ki so se nekako srečno pokrili. Takratna urednica pri Cankarjevi založbi Ana Ugrinovič je naredila odličen izbor zgodb in me hkrati prepričala, da sem na začetek dodal še eno, ki se dogaja v Sloveniji. Knjigo so zelo popestrile še ilustracije Igorja Šinkovca, izjemno pomembna pa je bila tudi skupna promocija z Boštjanom Gorencem Pižamo,

ki je prav takrat pri isti založbi izdal svoje *sLOvenske klasike*. Knjiga *Od genov do zvezd* naj bi bila sicer namenjena predvsem mladim, a se je izkazalo, da zgodbe z veseljem prebirajo tudi starejši. Marsikdo mi je povedal, da ima knjigo kar na nočni omarici in si zvečer pred spanjem prebere kako zgodbo ter se ob tem še kaj novega nauči.

Bukla: Kako so se nanjo in na zgodbe o znanosti nasploh odzivali in odzivajo mladi bralci? Ali sedanje generacije znanost zanima bolj ali pa morda manj kot takrat, ko si sam začel z njo popularizacijo?

Dolenc: Mlade znanost vsekakor zanima, prav tako imajo danes na voljo veliko zelo kvalitetnih virov o aktualnih raziskavah in o njihovem zgodovinskem razvoju. Poleg knjig, interneta in podkastov so tu še televizijske oddaje, dokumentarci in najrazličnejše revije, ki znajo zelo dobro podajati informacije o novih znanstvenih spoznanjih. Opažam pa, da je treba za razliko od mladih predvsem nekatere starejše najprej prepričati, da nečesa ne vedo, preden sploh postanejo dovzetni za sprejemanje novega. Zgodbe se mi zdijo zato odličen način, kako se približati bralcu in ga pripraviti do tega, da bo pripravljen razširiti horizont svojega dojemanja in razumevanja sveta.

Bukla: Kaj novega prinaša knjiga *Od genov do zvezd in naprej?* Kako bi opredelil nje-no rdečo nit?

Dolenc: Gre za nov izbor zanimivih zgodb o znanstvenikih in znanstvenicah, ki jih tokrat spremljajo ilustracije Matije Medveda. Vsaka pripoved stoji zase, zato lahko knjigo brez težav prebiramo po delih ali pa jo na mah požremo v celoti. Nekaj bralcev mi je omenilo, da ko so se enkrat lotili branja, knjige kar niso mogli odložiti, ker so jih napete zgodbe tako zgrabile, da so brali še dolgo v noč, čeprav tega sprva niso nameravali.

Bukla: Kje dobiš ideje za zgodbe o znanosti? Kolikor spremljam tovrstno knjižno produkcijo in tvoje pisanje, je vir pogosto kar nova knjiga s posameznega področja.

Dolenc: Redno spremljam in prebiram nove knjige o znanosti ter sledim strokovnim revijam. V zadnjem času sodelujem tudi z nekaterimi slovenskimi znanstveniki, ki potrebujejo pomoč pri preoblikovanju svojih spoznanj v obliko zgodb, ki bi bile zanimive za širšo javnost. Sporočila za javnost z inštitutov so pri nas pogosto zelo dolgočasna in preveč strokovno napisana ali pa pretirano bombastična z bistveno prenapihnjene trditvami. Zavzemam se, da bi tudi pri poročanju o znanosti bolj poudarjali vsebino, ne le suhoparnih obvestil v obliki »znanstvenica z inštituta je objavila članek v prestižni reviji«.

Bukla: Katero znanstveno področje te najbolj privlači in zakaj?

Dolenc: Vseskozi me najbolj zanima kar sama znanost kot metoda učinkovitega sodelovanja med ljudmi. Novo znanje so učenjaki skozi zgodovino največkrat skrivali, saj je bilo strateško in ekonomsko pomembno, moderna znanost pa je uspela vzpostaviti radikalno odprt sistem kroženja znanja, v katerem se nove ideje vrednotijo tako, da jih lahko kdorkoli argumentirano kritizira. Znanost je danes izjemno pomembna za zdravo delovanje družbe, saj na primer podnebni spremembi in vzrokov zanje sploh ne bi poznali, če nam pri tem ne bi pomagala znanost.

Bukla: Kaj imaš trenutno na svoji knjižni polici?

Dolenc: Zanimajo me povezave med znanostjo in zgodbami. Prebiram razprave o tem, kaj se dogaja v možganih, ko pripovedujemo in poslušamo zgodbe, pa tudi zakaj so zgodbe pomembne za samo znanost in znanstvenike, ne le za bralce. Človeški možgani so namreč narejeni tako, da informacije najlažje sprejemajo in pomnijo prav v obliki zgodb.

Bukla: Lahko poveš kaj o svojih morebitnih novih knjižnih projektih? Morda načrtuješ kak novit knjižni projekt z eno samo temo?

Dolenc: Zbirati sem začel zgodbe o zanimivih posameznikih in dogodkih v znanosti, ki se navezujejo na naše okolje. Še nedavno sem bil prepričan, da se v naših krajih ni nič kaj zanimivega dogajalo, a sedaj mi je uspelo odkriti že kar nekaj osupljivih dogodivščin o učenjakih, ki so tako ali drugače povezani s Slovenijo.

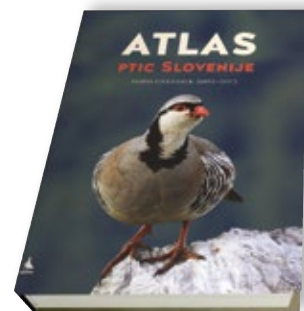
ATLAS PTIC SLOVENIJE

Popis gnezdičk 2002–2017

fotografije: Alen Ploj et al.

urejanje: Tomaž Mihelič et al.

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, 2019, t. v., 604 str., 99,90 €

Pod okriljem Društva za opazovanje ptic Slovenije (DOPS) je nastal drugi ornitološki atlas ptic gnezdičk Slovenije (prvo tako veliko delo je iz leta 1995). Obsežno terensko delo, kartiranje in popisovanje ptic so dolga leta (popis je trajal petnajst let) zavzeto opravljali najbolj zagnani in izkušeni člani društva in terenski ornitologi, koordinacijo popisov pa je na začetku tega tisočletja prevzel Tomaž Mihelič. Pod atlas je poleg koordinatorskih podpisanih še pet urednikov (Primož Kmecl, Katarina Denac, Urška Koce, Al Vrezec in Damijan Denac), besedila in slike zanje pa je prispevalo vsaj še petdeset drugih sodelavcev. Ogromen projekt je zahteval več kot 350.000 opazovanj, v katerem so popisali 239 vrst ptic, od tega jih je v atlas kot vsaj domnevne gnezdičke na naših tleh uvrščenih 228 vrst. Napredno upravljanje podatkovnih zbirk in pregledovalnikov je omogočilo, da knjiga poleg čudovitih fotografij, osnovnih in gnezditvenih informacij prikazuje tudi razširjenost vrst (ki se lahko primerja tudi s tisto izpred četrte stoletja) in populacijsko oceno posamezne vrste in tako smo dobili temeljno delo slovenske ornitologije in naravovarstva. > RENATE RUGELJ

JOHN FARNDON

SVETOVNA ZGODOVINA: PRVA MESTA IN IMPERIJI

10.000 pr. n. št. do 476 n. št.

ilustracije: Christian Cornia

prevod: Alenka Klemenc

Hart, 2019, t. v., 31 str., 18,90 €

Človeška zgodovina se je začela pred davnim, zelo davnim časom v Afriki, od tam pa so se ljudje pred približno 70.000 leti začeli seliti po celem svetu. Avstralijo so naselili pred približno 55.000 leti, do južnega konca Južne Amerike pa so prišli pred 15.000 leti. Medtem ko so se nekateri še selili naprej, so se drugi že ustalili in začeli kmetovati, nastale so vasi in mesta, veliki imperiji in cesarstva. Nekatere zelo napredne civilizacije so potem izginile, spet druge so se ohranile. Čudovito ilustriran vodnik skozi starejšo zgodovino nazorno pokaže, kdaj in kje so živeli Zapoteki, stari Grki, Sumerci, Maji, Kelti, Goti, in na zemljevid uvrsti še mnoga druga slavna ljudstva, njihove vladarje in izume. > RENATE RUGELJ

BERTA GOLOB

MISIJONAR OB NILU

Ob dvestoletnici rojstva slovenskega misijonarja

Ignacija Knobleharja

Celjska Mohorjeva družba, 2019, m. v., 104 str., 8,50 €

V današnji družbi, kjer kraljujejo zvezdniki, ki so slavni zgolj zato, ker so slavni, in kjer kronično primanjkuje pozitivnih, osebnostno trdnih, doslednih junakov, ki bi bili lahko vzorniki mladim, je prav dobrodošla knjiga o Ignaciju Knobleharju, misijonarju, poliglottu, risarju, zvezdoslovcu in še bi lahko naštevali, kajti Ignacij Knoblehar je bil izjemen človek. Afričani so ga imenovali Abuna Soliman; bil je misijonar, ki je odkupoval sužnje in se jih trudil usposobiti za življenje v svobodi; izjemen je bil tudi na drugih področjih, ne le po človeški plati, kajti načrtovalec Sueškega prekopa Lesseps je odkrito povedal, kako so mu koristila Knobleharjeva spoznanja: »Če ne bi bilo njegovih natančnih opisov razmer na potovanju po Belem in Modrem Nilu, si nekdanji diplomat in Knobleharjev znanec ne zna niti predstavljati, kako bi potekalo delo. Opira se predvsem na Knobleharjeve zapiske.« Knjiga je razdeljena na 31 poglavij. Skozi vsako poglavje sledimo Ignacijevi življenjski poti, ki je za sina mesarja in gostilničarja iz Škocjana na Dolenjskem precej nenavadna. Vsako poglavje se zaključi z nalogo, ki naj bi jo mladi (in tudi malo manj mladi) bralec opravil in ob tem začutil hvaležnost za vse, kar ima. Ob koncu poglavij je tudi fotografija izbranega predmeta iz Knobleharjeve zbirke, ki jo je dr. Ignacij Knoblehar pripeljal iz Afrike in je sedaj v Slovenskem etnografskem muzeju. Knjiga je polna toplih, srčnih opisov misijonarjevega življenja in začinjena s pravnjo mero humorja. > SABINA BURKELJCA

Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz je moderna oblika knjižnično-informacijskega opismenjevanja. Organizacijsko in strokovno ga vodi Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, v sodelovanju s Sekcijo za izobraževanje in komuniciranje pri Skupnosti muzejev Slovenije in v letošnjem letu tudi z Mestnim muzejem Ljubljana.

SLOVENSKI KNJIŽNIČNO-MUZEJSKI MEGA KVIZ 2019/2020

14. CIKEL: VODNIK PO SLEDOVIH BESED

S ciljem spoznavanja naravne in kulturne dediščine želi kviz k reševanju pritegniti čim širšo populacijo otrok, vključuje se v medpredmetno povezovanje ter spodbuja branje poučnih knjig in obisk kulturnih ustanov. Projekt poteka v šolskem letu od oktobra do maja, učence k reševanju spodbujajo splošne in šolske knjižnice po Sloveniji. Kviz je primeren predvsem za učence drugega in tretjega triletja osnovne šole.

S 14. ciklom MEGA kviza se selimo v Mestni muzej Ljubljana, tokrat bo naša osrednja tema knjiga in zgodovina njenega nastanka in razvoja od najstarejših ohranjenih sporočil, jamskih slikarij pa do modernih elektronskih naprav, na katerih lahko beremo knjige.

Kviz pripravljamo ob občasni razstavi *Knjiga. Znanje. Razum*. Mestnega muzeja Ljubljana, s predstavitvijo obdobja, ki so bila ključna za razvoj slovenske pisane in tiskane besede ter slovenskega jezika, s podarkom na središčnem prostoru dogajanja, Ljubljani.

Otvoritev nove sezone kviza bo v **ponedeljek, 21. oktobra 2019, ob 10. uri v Mestnem muzeju Ljubljana, Gosposka ulica 15, 1000 Ljubljana**. Predstavili bomo letošnji cikel kviza in si ogledali razstavo *Knjiga. Znanje. Razum*.

MEGA KVIZ LAHKO REŠUJETE
OD 21. OKTOBRA 2019 DO 15. MAJA 2020 NA
WWW.MEGAKVIZ.SI

V šolskem letu 2019/2020 so v MEGA kviz uvrščeni naslednji vsebinski sklopi:

PIŠEM, DA NE POZABIM

Med vsemi bitji je človek edini, ki za sporazumevanje uporablja pisavo. Najstarejša ohranjena sporočila so jamske slikarije, ki predstavljajo prvo obliko beleženja človekovih misli. Poenostavljene slike, ki jih imenujemo piktogrami, v komunikaciji poznamo še danes. Pomislimo na prometne znake in različne simbole, ki jih uporabljamo dnevno. Iz piktogramov so se razvile nekatere najstarejše pisave, na primer klinopis in hieroglifi. Danes ljudje uporabljamo celo vrsto najrazličnejših pisav, vsaka ima svoja pravila, ki se jih je treba naučiti. Veste, katero je najstarejše besedilo z območja današnje Slovenije?

NE PIŠE SE LE NA PAPIR

V sodobnem svetu moderne tehnologije se pisanje na papir včasih zdi skoraj eksotično dejanje. Si predstavljate, kako bi se marsikdo začudil, če bi mu za pisalno podlago ponudili želvi oklep, živalsko kožo ali voščeno tablico? Človek je skozi zgodovino pisal na najrazličnejše na-

ravne materiale; izdelava papirja iz lesovine je relativno nova iznajdba. Lahko pa bi rekli, da je razvoj pripomočkov za pisanje sklenil krog: začelo se je s prsti in danes se s prsti končuje. Le podlaga je bila včasih skala, danes pa so to zasloni na dotik.

OD ROKOPISA DO TISKA

Izdelava knjige je bila včasih nepredstavljivo zahtevno opravilo. Danes ne pomislimo več, da so knjige pred izumom tiska razmnoževali s prepisovanjem in ročnim šivanjem in da je izdelava enega izvoda trajala tudi pol leta. Tisk je omogočil revolucijo na tem področju. Z izumom Johanna Guttenberga je bila knjiga tiskana v več izvodih v enem samem dnevu. Posredno pa je tisk prispeval k hitrejšemu širjenju in lažji dostopnosti informacij. Kljub vsemu pa je bila pismenost še več stoletij dostopna le premožnejšim moškim. Si danes lahko predstavljamo, da večina otrok ne bi hodila v šolo? Z izumom tiska smo Slovenci dobili prve knjige v slovenskem jeziku in temelje za njegov razvoj, v Ljubljani je pod vodstvom tiskarja Janža Mandelca svoja vrata odprla prva tiskarna na območju današnje Slovenije.

KNJIGE SO ZAKLADI

Morda se na prvi pogled ne zdi tako, a knjige so prave zakladnice, ki bogatijo naše znanje in notranji svet, v njih je shranjena zgodovina in so zabeleženi spomini. Kulturno, duhovno in znanstveno vrednost knjig so cenili že v starem veku, ko so nastale prve knjižnice. Te so bile sprva zasebne in v lasti mogočnih vladarjev. Zaradi svojega vpliva na ljudi so marsikatero knjigo ali cele zbirke v različnih obdobjih doživele uničenja. Zato so nekatera knjižna dela, ki nam jih je uspelo ohraniti do današnjih dni, dragocenosti v svetovnem

merilu. Danes nas pred krajo knjižnih zakladov iz knjižnic zadržuje elektronska zaščita, včasih pa so bile knjige v knjižnicah priklenjene z debelo verigo.

KNJIGA. ZNANJE. RAZUM.

Na razstavi v Mestnem muzeju Ljubljana bomo predstavili obdobja, ki so bila ključna za razvoj slovenske pisane in tiskane besede ter slovenskega jezika, s podarkom na središčnem prostoru dogajanja, Ljubljani. Ob temeljih, ki jih je postavil Primož Trubar, smo na Slovenskem dobili prve šole in učbenike v slovenskem jeziku in zlagoma prišli do točke, ko se je naš jezik postavil ob bok jezikom večjih evropskih narodov. To se ne bi zgodilo brez srčnih ljubiteljev in raziskovalcev slovenskega jezika, kot je bil npr. Valentin

Vodnik, čigar dvestoletnico smrti obeležujemo letos. V katerem jeziku bi govorili, če jih ne bi bilo?

Kontakt: pionirska@mkjlj.si, tel: 01/308 51 62

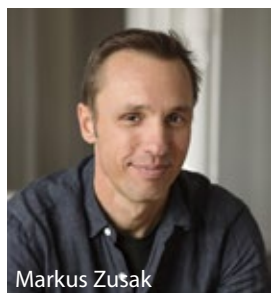
MARKUS ZUSAK

ODPOSLANEC

prevod: Alenka Ropret

Sanje, zbirka Sanje. Roman,

2019, m. v., 332 str., 15,95 €, JAK

Markus Zusak

Avstralski pisatelj Markus Zusak (1975) je potomec avstrijsko-nemških staršev, ki sta zaznamovana z drugo svetovno vojno v 50-ih letih prejšnjega stoletja prebegnila na rdečo celino. Sledi njunih medvojnih izkušenj so vidne tudi v Zusakovi najprepoznavnejši knjigi *Kradljivka knjig* (izvirno je izšla leta 2005, v slovenskem prevodu pa smo jo dobili 2010, založba Sanje). Knjiga *Odposlanec* je izšla celo nekaj let prej in velja za prvo knjigo, ki je avtorju prinesla mednarodno slavo in kar nekaj prestižnih nagrad na področju mladinske literature. Njen glavni junak je devetnajstletni taksist Ed, ki po spletu smešnih naključij nerodnemu zmikavtu prepreči rop banke in postane pravi mali primestni heroj. Skupaj s kvartopirskimi družabniki, med katerimi je tudi najboljša prijateljica Audry, njegova nesrečna ljubezen, vse popoldneve presedi na verandi pri enem ali drugem, pije kavo, bere knjige ali čoha svojega psa. Živi dolgočasno povprečno življenje zgubljenih mlade duše, potem pa se v njegovem nabiralniku znajde prva igralna karta, karov as, z navodili za nadaljnjo akcijo. Bo Ed sprejel izziv in pomagal ljudem, ki ga več kot očitno potrebujejo? Bo stopil iz povprečja in naredil kak pameten korak v svojem življenju? Kako naj taka krmežljava zguba prežene nasilnega orjaka, ki vsak večer pijan posiljuje svojo ženo, kako naj pomaga mladi simpatični športnici in ostareli sklerozni ženici? Kaj sploh je njegova naloga? In kdo mu pošilja skrivnostna navodila in zakaj? Bistvo čudovite knjige se glasi tako, kot Edu nekega večera po mnogih preizkušnjah reče Audry: »Če se lahko tip, kot si ti, dvigne in naredi, kar si naredil ti, morda to lahko naredi kdorkoli. Morda lahko vsak preseže svoje sposobnosti.« Na trenutke smešno, predvsem pa provokativno branje za mlade vseh starosti. Velja poskusiti. > RENATE RUGELJ

BECKY ALBERTALLI

Z LJUBEZNIJO, SIMON

prevod: Kaja Bucik Vavpetič

Učila International, zbirka Žepna knjiga, 2019, m. v., 304 str., 12,90 €

Knjižna uspešnica, ki je leta 2018 doživela tudi filmsko uprizoritev, je dočakala še prevod v slovenščino. Glavni junak knjige je šestnajstletni Simon,

ki ni še nikomur povedal, da je gej, no, razen svojemu anonimnemu dopisovalcu Blueju, s katerim se je povezal preko profila na tumbliju. Tudi Blue obiskuje isto gimnazijo kot Simon in fanta med sabo previdno izmenjujeta občutke in razmišljanja, hkrati pa ves čas pazita, da ne bi povedala preveč in se po pomoti razkrila. Stvari pa se začnejo zapletati, ko Simon nekega dne pozabi zapreti svoj anonimni mail na šolskem računalniku. Njegov naslednji uporabnik je Martin, ki tako izve za Simonovo skrivnost in v tem vidi odlično priložnost za izsiljevanje. Prepriča ga, da mu pomaga osvojiti dekle, ki je ena Simonovih najboljših prijateljic. Pa bo to dovolj, da bo Martin zadržal Simonovo skrivnost? Očitno ne, kajti govorice se kmalu začnejo širiti in postavijo njegovo tako družabno kot tudi družinsko življenje na glavo. Bo vez med Bluejem in Simonom zdržala pritisk okolja ali bo ta izgubil tudi ljubelega dopisovalca, ki je morda postal celo nekaj več? > ZOJA RUGELJ

SONYA SONES

NASPROTJE NEDOLŽNOSTI

prevod: Petra Julia Ujave

Grlica, zbirka Na robu,

2019, t. v., 264 str., 26,75 €

Sonya Sones

Lily je že dlje nadvse všeč postavni Luke, in ko se ta nekega dne vrne s študijskega potovanja po Afriki in se začasno naseli pri Lilyjini družini, je dekle čisto iz sebe. Končno bo imela oboževanega moškega čisto ob sebi! Zgodba bi bila do tu povsem običajna, če ne bi hip zatem izvedeli, da Lily šteje zgolj štirinajst let, Luke, očetov prijatelj iz študentskih let, pa jih ima devetindvajset, le pet let manj kot Lilyjin oče. Sprva nedolžno spogledovanje med najstnico in odraslim moškim preraste v precej nenavaden odnos, v katerem Lily vse bolj ugotavlja, da si prave ljubezni vendarle ni predstavljala takole. Luke jo namreč izrablja za svoje (bolne) seksualne fantazije, ob tem pa ji polni glavo s publicami o trdni ljubezni za vse življenje. Prav zato je Lily še toliko bolj razpeta med prigovarjanji svojih najboljših prijateljev, ki ji dopovedujeta, da je Luke vendar pedofil in naj ga za božjo voljo čim prej pusti, in med šepetom notranjega glasu, ki ji sporoča, da prava ljubezen kljub njeni zaljubljenosti vseeno ni videti takole ... Roman za mlade in njihove starše ali pedagoge v sebi nosi zgodbo, kako tanka linija je med nedolžno najstniško zaljubljenostjo in sprevrženim obnašanjem nezdravih odraslih. Toplo priporočamo v branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

prijatelj iz študentskih let, pa jih ima devetindvajset, le pet let manj kot Lilyjin oče. Sprva nedolžno spogledovanje med najstnico in odraslim moškim preraste v precej nenavaden odnos, v katerem Lily vse bolj ugotavlja, da si prave ljubezni vendarle ni predstavljala takole. Luke jo namreč izrablja za svoje (bolne) seksualne fantazije, ob tem pa ji polni glavo s publicami o trdni ljubezni za vse življenje. Prav zato je Lily še toliko bolj razpeta med prigovarjanji svojih najboljših prijateljev, ki ji dopovedujeta, da je Luke vendar pedofil in naj ga za božjo voljo čim prej pusti, in med šepetom notranjega glasu, ki ji sporoča, da prava ljubezen kljub njeni zaljubljenosti vseeno ni videti takole ... Roman za mlade in njihove starše ali pedagoge v sebi nosi zgodbo, kako tanka linija je med nedolžno najstniško zaljubljenostjo in sprevrženim obnašanjem nezdravih odraslih. Toplo priporočamo v branje! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

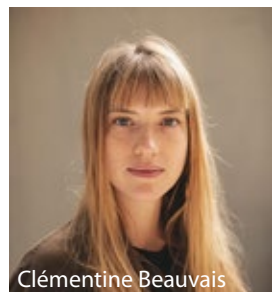
CLÉMENTINE BEAUVAIS

#3ŠPEHBOMBE

prevod: Katja Zakrajšek

Mladinska knjiga, zbirka Odisej,

2019, t. v., 278 str., 27,99 €

Clémentine Beauvais

Če bi radi bolje spoznali svet treh najstnic, ki sicer ne zglejajo kot modelke iz kataloga, ampak imajo v času odrasčanja poleg težav z zabitimi sošolci dejansko nekaj pametnega povedati, potem je to nujno jesensko branje za vas. Mireille, Astrid in Hakima so bile

ob koncu šolskega leta imenovane za najgrša dekleta na šoli, za zlato, srebrno in bronasto špehbombo. Kaj bi vi storili na njihovem mestu? Bi se skrili pod odejo do konca poletja? No, naše pogumne in duhovite junakinje so skovale boljši načrt in se podale na nepozabno počitniško dogodivščino. Iz domačega francoskega podeželja so z vozičkom za pečenje klobasic odkolesarile proti Parizu, kjer naj bi v Elizejski palači na državni praznik (vsaka s svojim razlogom) pokvarile predsedniško vrtno zabavo. Njihova avantura je pritegnila najprej lokalne, potem pa še nacionalne medije in na družbenih omrežjih so sprožile pravo evforijo. Številne humorne francoske jezikovne domislice je zares čudovito udomačila prevajalka Katja Zakrajšek, vendar pred vami ni le lahkotno najstniško branje, pač pa se zgodba rahlo dotika tudi resnejših feminističnih tem in spodbuja bralke in bralce, da tudi sami naredijo tisto, za kar jim drugi pravijo, da ne zmorejo. > RENATE RUGELJ

Septembra 2019 bo v Murski Soboti podeljena 23. večernica, nagrada, ki jo po presoji petčlanske strokovne žirije (letos Kaja Bucik Vavpetič, dr. Dragica Haramija, dr. Igor Saksida, Darka Tancer Kajnih in Petra Vidali) vsako leto prejme najboljša knjiga za otroke in mladino in je izšla v preteklem letu v slovenskem jeziku. V najožji izbor so tokrat uvrščene knjige Andreja E. Skubica, Igorja Karlovška, Vinka Möderndorferja, Ferija Lainščka in Janje Vidmar. Torej štiri prozna dela in pesniška zbirka oziroma pet knjig treh slovenskih založb. Med založbami je z nominiranimi deli v prednosti Mladinska knjiga s tremi nominacijami, s po enim delom v izbor prihajata založbi Litera in Miš.

Za večernico 2019 nominirana štiri prozna dela in pesniška zbirka!

VEČERNICA

Nagrada opozori na najboljše

Nagrada Večera za najboljše slovensko otroško in mladinsko literarno delo nedvomno pripomore k prepoznavanju sodobne literarne bere. Petra Vidali, urednica kulturnih strani pri Večeru, na vprašanje o večernici pove: »Večernica ni naša, vaša, njihova. Ni samo za avtorje ene založbe in ne samo za člane pisateljskega društva. Večernica ne sodeluje v nobeni bitki, ki se bije na polju mladinske književnosti. In seveda je bistveno, da je večernica 'medijska nagrada'. S posebno prilogo in z izpostavljenimi vsebinami v rednem časopisu vsaj malo omilimo siceršnje medijsko ignoranco. Večernica je eden tistih projektov časopisne hiše Večer, ki mu težavna medijska realnost ni zavdala. Odgovorni urednik Večera Matija Stepišnik je na lanski podelitvi nagrade rekel, da sta 'knjiga in literatura eden od odgovorov proti surovosti, sovražnoosti, populizmu, proti banalizaciji in rumeni megli, ki se spušča nad nas. Večernica je le ena od Večerovih zavez, da bo ostal del tega gibanja.' In sploh ne nazadnje, podelitev večernice ni rezervirana za odrasle, na odru in v dvorani so mladi bralci. Večernica je zanje.«

- **Andrej E. Skubic: *Babi nima več telefona***
Mladinska knjiga

Prva knjiga iz serije *Ne bi smel odpreti tistih vrat* zelo dobro uvede v fazo odraščanja, v kateri namesto poljubov letijo sem in tja še blatne kepe. Druga knjiga, letošnja nominiranka, pa po presoji žirije splete sijajno fabulo o možnosti empatije med mladostniki, v kateri je rahločutno zajeto tudi soočanje s smrtjo bližnjih odraslih. Zanimivo, humorno in tudi vzgojno besedilo.

- **Igor Karlovšek: *Preživetje***
Miš

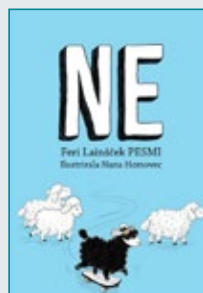
Socialno-psihološko zgodbo o preživetju prometne nesreče glavnega literarnega lika, njegovo iskanje novega življenjskega cilja ter spopadanje s strahovi ob porajajoči se prvi ljubezni poveže Karlovšek z odlično tempirano kriminalko, ko osrednji protagonist Simon, ki se odloči za mesec

dni preživetega časa v naravi, postane rešitelj mladega dekleta, in kar je najpomembnejše: v življenju najde smisel in stik s sovrstniki oziroma najde samega sebe. In to je namen »preživetja«.

- **Feri Lainšček: *Ne***
Litera

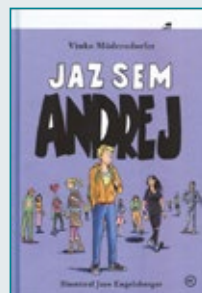
Mladostnik se upira pravilom (jutranje vstajanje, šola, obveznosti), hkrati ima težave z zaljubljenostjo in samopodobo. Njegovo uporništvost se izraža na ravni izbire motivov (šola, učitelji, vrstniki) in predvsem jezika, saj pesnik zanikanje pravil poudarja z rabo slengovskih besed (npr. faj, faca, sranje). Razločevanje, a hkrati zblíževanje pesnika in najstnika v svojevrstni gesti oporekanja svetu je glavno tematsko jedro zbirke, ki ne zapade v nikakršen moralizem, saj nasveti za najstnika pač niso rešitev.

- **Vinko Möderndorfer: *Jaz sem Andrej***
Mladinska knjiga

Roman *Jaz sem Andrej* je prisrčen vpogled v življenje petnajstletnega Andreja, ki se s sveže ločeno mamo preseli v veliko mesto in

obiskuje deveti razred na novi osnovni šoli. Osvežujoče je brati roman, ki tako pozitivno obravnava spolnost in z njo povezane tematike (homoseksualnost, zaščito pri spolnih odnosih, celo pornografijo). Avtor se dotika še drugih pomembnih tematik, s katerimi se najstniki srečujejo pri odraščanju.

- **Janja Vidmar: *Črna vrana***

Mladinska knjiga
Dekle Hiba, ki se ji uspe rešiti iz goreče Sirije, v Londonu naleti na fanta Jana, ki se je tako kot ona na tujem znašel ne po lastni volji. Njuni zgodbi se usodno prepleteta, avtorica pa bralcu z vrtoglavo hitrostjo orisuje zgodbe in ozadja najstnikov s kriznih žarišč. Begunska problematika je spisana izrazito poglobljeno, brez olepšav. Težave niso le vojne, pač pa predvsem odnos tistih, ki živijo v mirnih koščkih sveta, do beguncev.

Komu bo večernica zasvetila 19. septembra 2019, na srečanju mladinskih pesnikov in pisateljev Oko besede? Lani jo je za zbirko pesmi *Drobtine iz mišje doline* prejela Anja Štefan.

Večernica bo podeljena na tradicionalnem septembrskem srečanju slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede v Murski Soboti.

AKSINJA KERMAUNER

ŽIGA ŠPAGET JE ZA PUNCE MAGNET

ilustracije: Zvonko Čoh

ZDGNŠ, 2018, t. v., 21 str., 24,95 €

Janja Vidmar

Aksinja Kermauner

Z Aksinjo, avtorico številnih knjižnih naslovov za mlade in odrasle, se pozna že vrsto let. Sva tako rekoč sestri po peresu, in kadar naju priganjajo roki za oddajo rokopisa, vzajemno jadikujeva o pisateljski blokadi, popravkih in podobnih nadlogah, dokler nama vsaj približno ne odleže. Vem, da je izjemno predana svojemu delu in raziskavam, ki med drugim pomagajo krepiti zavest o osebah s posebnimi potrebami, predvsem slepih in slabovidnih, kot aktivnih bralcih; posledično raste tudi nabor knjižnih naslovov v brajici ter znakovnem jeziku.

Predavateljica na Pedagoški fakulteti v Kopru zadnja leta namenja pozornost tudi gluhoslepim, gluhim in naglušnim. Že davnega leta 2004 je v sodelovanju z založbo Miš izdala prvo domačo, tedaj še ročno izrezljano, tipno slikanico z naslovom *Snežna roža*, ki je bila deležna posebne pozornosti na sejmu otroških knjig v Bologni.

V letih 2005 in 2008 se je podvrgla poskusoma samogenerirane slepote, da bi tako še globlje začutila in doumela svet slepih ter slabovidnih. Izkušnjo in problem slepote v širšem družbenem in socialnem kontekstu je predstavila v knjigi *Na drugi strani vek* (Beletrina, 2013).

Tipne slikanice (tipanke) premorejo poleg vidnega besedila in ilustracij z močnimi, kontrastnimi barvami za otroke s še nekaj odstotki vida besedilo v brajici in tipno likovno podobo, ki slepim in slabovidnim pomagata pri dopolnitvi ter lažjem razumevanju predstav in pojmov. Tako je prva iz serije *Tipanka, Žiga špaget gre v širni svet* (2010, Miš), izšla v značilni ležeči obliki formata in spiralni vezavi, ki slepemu in slabovidnemu bralcu v kar največji meri omogoča tipno informacijo. Hudo mušno besedilo o slavnem, napol kuhanem špagetu in njegovem srečanju s plahim jabolkom, v večjem tisku na levih straneh slikanice, se spodaj ponovi v brajici, medtem ko na desni spremljamo mojstrske tipne ilustracije Zvonka Čoha, ki jih je mogoče tudi povonjati. Tipanke spodbujajo strpnost ter razumevanje

različnosti, ne nazadnje ponujajo tudi polnočutečim bralcem izkušnjo in vpogled v drugačno, edinstveno dožemanje sveta.

Pet let pozneje je slikanica o slavnem, malone na zob skuhanem špagetu doživela priredbo v slovenskem znakovnem jeziku, izdala jo je Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije (ZDGNŠ), in tako je postala dostopna tudi gluhim ter naglušnim.

2018 ji je pri ZDGNŠ sledilo nadaljevanje z naslovom *Žiga špaget je za punce magnet*, v katerem čarom navihanega testeninčka podležejo gliste, ravnodušna pa ne ostane niti brhka vezalka Zalka, četudi že poparčkana. Za izjemno tipno likovno govorico je znova poskrbel ilustrator Zvonko Čoh. Močne, razgibane barve in živahne podobe se prilagajajo iskrivemu, jezikovno varčnemu besedilu, v katerem ne manjka domiselnih izrazov in zabavnih besednih iger.

Na izbranem papirju brez leska in s povečanim tiskom, ki mu zmorejo slediti tako slabovidni bralci kot tisti z disleksijo, teče besedilo, podprto z brajico, pod katerim od leve proti desni (temu vodilu sledita obe slikanici) sledi isti odlomek v slovenskem znakovnem jeziku, na dnu strani pa je na voljo še lahko berljiva oblika za oklevajoče bralce, otroke z motnjo v duševnem razvoju in tiste, ki jim slovenski jezik (še) povzroča preglavice.

Tipanka je tako opremljena s slovensko znakovno abecedo – risbe kretenj so delo akademskega slikarja Nikolaja Vogla – in brajevo abecedo z ločili kot tudi s QR kodo, ki bralcu omogoča, da zgodbo s pomočjo znakovnega jezika spremlja v videoposnetku.

Spremno besedo je prispevala Aleksandra Rijavec Škerl, koordinatorka projekta *Prilagajanje in izdajanje knjig v slovenskem znakovnem jeziku* pri Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije. Tipanko je s kratkim besedilom pospremila tudi avtorica sama.

Zanjo je zasluženo prejela desetnico 2018, stanovsko nagrado, ki jo vsako leto podeljuje Društvo slovenskih pisateljev.

Žiga, veselimo se tvojih novih dogodivščin!

ZGODBE, KI UČIJO. BESEDE, KI CELIJO.

NOVO

NOVO

Včasih v življenju potrebujemo samo kakšno znamenje. Lahko se pojavi v obliki zgodbe, ki nam pokaže, kje smo zašli. Nam vlije poguma, da se ne vdamo, ampak stopamo naprej.

Takšne zgodbe že desetletja zapisuje argentinski pisatelj in terapevt, dr. Jorge Bucay. Poiščite jih v njegovi prvi slikanici *Priklenjeni slon* in nadaljevanju uspešnice *Najlepše pravljice, da se bolje spoznamo*.

Najhitreje do knjig: 📍 v knjigarnah
🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

TOVE JANSSON

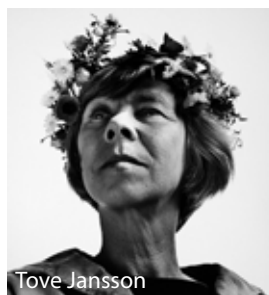
NOVEMBER V MUMINDOLU

prevod: Nada Grošelj

Mladinska knjiga, zbirka Pisanice, 2019, t. v., 168 str., 24,99 €

»Čas, ko se jesen zložno bliža zimi, ni slab. Takrat shranjujemo, pridobivamo in kopičimo čim večje zaloge. Prijetno je zbrati svoje imetje kar sedita tesno okoli sebe, zbrati svojo toploto in misli in si globoko v hiši izkopati jamo, srčiko varnosti, kjer branimo tisto, kar je pomembno in dragoceno in naše ...« je pred skoraj natanko petdesetimi leti zapisala priljubljena finska pisateljica in slavna ilustratorica v svoji deveti in zadnji knjigi iz serije mumintrolskih dogodivščin. Jesen je lahko tudi samotna in žalostna, zato so tokrat čudovite pripovedi priljubljenih muminov poleg značilnega odkritosrčnega humorja obarvane tudi rahlo otožno. > RENATE RUGELJ

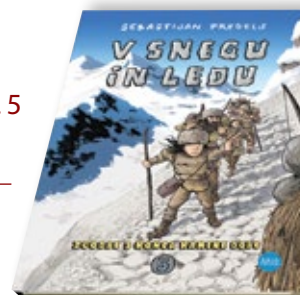
SEBASTIJAN PREGELJ

V SNegu IN LEDU

Zgodbe s konca kamene dobe, knj. 5

prevod: Jure Engelsberger

Miš, 2019, t. v., 94 str., 25,95 €

V zadnjih petih letih smo izpod peresa Sebastijana Pregelja, poleg treh romanov za odrasle in nekaj kratke proze za otroke, dobili tudi pet knjig iz zbirke *Zgodbe s konca kamene dobe*, ki so namenjene bralcem prvega in drugega bralnega obdobja. Dogodivščine dečka Brina, njegove družine in prijateljev so postavljene v čas koliščarjev in so ustvarjene na podlagi preverjenih zgodovinskih dejstev. V peti knjigi z naslovom *V snegu in ledu*, ki jo znova čudovito dopolnjuje Engelsbergerjeve ilustracije, kar začutimo, kako zunaj brije mrzla zima in pada sneg, medtem ko se pogumna skupina ljudi z našima junakoma Brinom in Črno odpravi na nevarno in naporno pot čez gorovje. Neizprosni mraz in druge težave na skalnih poteh jih ne ustavijo, ko pa na drugi strani končno prispejo v dolino, jih tam čaka presenečenje ... > RENATE RUGELJ

JON SCIESZKA

FRANK EINSTEIN IN HIPEREVOLUTION

serija Frank Einstein, knj. 3

ilustracije: Brian Biggs

prevod: Vojko Šinigoj

Grlica, 2019, t. v., 195 str., 19,95 €

Založba Grlica je nanizala še četrti prevod uspešne serije o genialnem otroku Franku Einsteinu, ki v družbi robotov Klinka in Klanka raziskuje svet znanosti, razvija nove robote, vmes tudi kakšno zakuha, predvsem pa se zabava. V prvem delu je razvijal antismovni motor, v drugem električni prst, v tretjem se je posvetil NevroBlisku, zdaj pa je na tapeti prav posebna pogruntavščina, ki lahko človeka spremeni v katerokoli žival. Kot že prejšnja je tudi najnovejšo prevedeno delo bralna poslastica, polna humorja in poučnih znanstvenih namigov, ki se je bodo razveselili ljubitelji radovednega Franka. > VANJA JAZBEC

THALIA KALKIPSAKIS

JOJ, KAKO MI JE VŠEČ!

prevod: Andrea Potočnik

Skrivnost, zbirka Dekle proti svetu,

2019, t. v., 140 str., 19,90 €

Osvežujoče iskrena, pozitivna in srčna prvoosebna pripoved/izpoved odraščajoče Phoebe, dekleta grških korenin, ki v Avstraliji obiskuje prvi letnik gimnazije McEwan. Kot da ni dovolj, da Phoebe odrašča in se posledično srečuje z vsemi vprašanji, ki si jih postavlja večina mladih njenih let, je tu še bolezen njene matere, pogosto odsoten oče poslovnež in mlajša sestra Steph, ki Phoebe še posebej potrebuje. Vse to polni Phoebine misli in vsakdan, ko se zgodi govorni nastop, ki ga ima nekega čisto običajnega šolskega dne. Prvič se pripeti, da jo neka šolska obveznost močno pritegne. Posledično se pridruži šolski debatni skupini/krožku, ki ga vodi njena skrita simpatija, pametni in hudo simpatični Jagath. Udeležba debatne skupine na (med)šolskem tekmovanju pa povzroči tudi ključne premike v Phoebinem odnosu do očeta in v njenem definiranju same sebe. > ANA KOSIRNIK

NOGOMETASTIČNI

Druga knjiga
SKRIVNOST SEDMIH AVTOGOLOV

-30%
v prednaročilu

Do
26.9. 2019
Velja za prvi
in drugi del

Nogometastični morajo rešiti največjo uganko doslej.

Je mogoče zmagati na nogometni tekmi, ne da bi zabil en sam gol? Kaj pa dve tekmi? Kaj pa celo ligo?

288 strani, 25,00€

www.nogometasticni.si, info@malinc.si,
telefon 01 361 6699

DAV PILKEY

PASJI MOŽ IN MAČJI

MULC; Pasji mož, knj. 4

prevod: Boštjan Gorenc

Mladinska knjiga, 2019, t. v., 256 str., 17,99 €

In že je tu četrti od trenutno sedmih izdanih stripov v seriji *Pasji mož*. »Avtorja« Klemen in Grega nam osvežita spomin, da imamo v resnici opravka z mešancem med policistom in njegovim psom, ki je nastal, ko je policistu začela umirati glava in so mu na ramena prišli pasjo. Hipni junak je dobil cel kup prijateljev, pa tudi grozovitega nasprotnika, zlobnega mačka Petrčka. Mačkovega klona, malega mucka, je posvojil prav Pasji mož in nova zgodba se začne, ko se jima predstavi sumljiva varuška, gospa Dvomljivšek - Ognjič, ki jo Pasji mož brez zadržkov najame, saj mu v službi zmanjkuje časa. Filmski režiser Boštjan Hladnik namreč snema film z njim v glavni vlogi, izza krinke varuške pa na plan stopi nenadejani Superzlobec in se začne vmešavati v snemanje, ki ima tudi svojega antijunaka ... > ŽIGA VALETIČ

CAT LE BLANC

OPERACIJA ZLATA OVRATNICA

Čebelja četa, knj. 2

ilustracije: Giuseppe Di Maio,

Arianna Florean

prevod: Petra Berlot Kužner

Učila International,

2019, t. v., 112 str., 11,90 €

Tri prijateljice, Barbi, Lolo in Jasmin, smo kot mlade in obetavne pripadnice Čebelje čete spoznali že v prvi knjigi, ko so morale razkrinkati skrivnostnega saboterja, ki je ogrožal prestižno lepoto tekmovanje. V drugem delu serije bodo junakinje, preobražene v tajne agentke pod krinko prostovoljk, v zavetišču za zapuščene mladičke poskušale razkriti nečedne posle milijonarja in slavne zločinke, ki izkoriščata dobrodelno organizacijo. Mladi bralci se bodo naučili nekaj sijajnih vohunskih trikov, razvozlanja tajnih šifer, na koncu pa lahko rešijo tudi kviz in ugotovijo, kateri je njihov šesti čut. > BETI HLEBEC

MARGIT AUER

ODHOD!

Šola magičnih živali

ilustracije: Nina Dulleck

prevod: Aleksandra Ardalic

Grlica, 2019, t. v., 181 str., 16,95 €

Nove čarobne pustolovščine iz šole magičnih živali. V četrtem delu serije se razred učiteljice Koruznik odpravi v šolo v naravi v mladinski dom Hiša Skalar sredi čudovite narave v objemu mogočnih gora. Beni in njegova želva Henrijeta sta priča podlemu vedenju sošolca Staša, in ko skupaj z Ido in njenim Rabatom Staša soočijo z njegovimi dejanji in za to izve tudi učiteljica gospodična Koruznik, se Staš znajde v resnih težavah. Bo Staš zdaj sploh smel skupaj s sošolci v šolo v naravi, ki se je tako veselil? Bo smel v kamnolom, poln fosilov, in na razstavo dinosavrov, ki mu pomenijo tako zelo veliko? In plaha tiha Finja? Bo zbrala pogum in premagala domotožje? In seveda – kdo bo tisti srečnež, ki bo tokrat dobil čisto svojo magično žival? Bo predrzni krokodil Riki s slabim zadahom dobil svojega lastnika in h komu se bo stisnila nežna koala Sydney? > ANA KOSIRNIK

CHARLES M. SCHULZ

5-MINUTNE ZGODBE

Mulčki

prevod: Špela Žakelj

Graffit, 2019, t. v., 97 str., 17,95 €

CHARLES M. SCHULZ

UČENJE JE DOBRA ŠOLA

Mulčki

prevod: Igor Zwölf

Graffit, 2019, t. v., 125 str., 16,95 €

Le kdo ne pozna dogodivščin bistrega, a cincavega Charlieja Browna, njegovega prikupnega kužka Snoopyja in drugih navihanih mulčkov iz stripovske družine ameriškega risarja Charlesa

M. Schulza (1922–2000)? Če jih ne poznate iz stripov, ste jih morda srečali v televizijskih risankah, na plakatih, koledarjih ali kot igrače v različnih oblikah in velikostih. Tokrat so spet izšli zbrani v dveh lično urejenih stripih, eden je mali v črno-belem formatu, drugi je velik in barven. Njihove zgodbe so tukaj, da navdušijo mlade bralce in vzbudijo nostalgijo v malo starejših. Dajte krila svoji domišljiji in se spustite v pustolovščino z Mulčki. V velikem barvnem stripu je zbranih šest petminutnih zgodb simpatične tolpe, medtem ko se v manjšem formatu izrisuje skrben nabor dvostranskih črno-belih stripkov, ki vsakič privlečejo nasmeh na usta. Toplo priporočam tudi tistim, ki ne berejo prav radi. > RENATE RUGELJ

Pesmi iz galerije

Andrej Rozman Roza

Pesniška zbirka predstavlja petintrideset slik iz Narodne galerije. Prek zanimivih zgodb o slikarkah in slikarjih predstavlja značilnosti časa, v katerem so nastale, ter spregovori o likovnih problemih, vse to pa navezuje na današnji čas. Pesmi, ki so pogosto hudomušne, dopolnjujejo stripovske vinjete Jakoba Klemenčiča.

135 strani, 17 eur

Poseben program za osnovne šole

Učitelje vabimo, da učence pripeljejo v Narodno galerijo na likovno pesniško vodstvo in delavnico Pesmi v galeriji.

www.ng-slo.si

desetnica 2019
najboljše otroško ali mladinsko delo

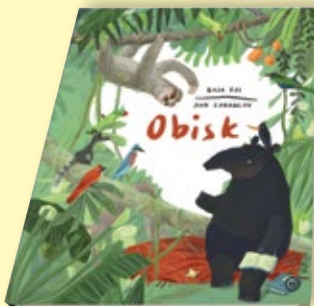
N Narodna galerija

GAJA KOS

OBISK

ilustracije: Ana Zavadlav
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2019, t. v., 32 str., 19,99 €, JAK

Slikanica *Obisk* je prvi skupni projekt Gaje Kos in Ane Zavadlav, pisateljsko ilustratorskega tandema z izrednim poslušom za otroško dušo, malih in velikih otrok. Čudovito barvna, oblikovno sočna in besedno igriva slikanica za vse lenivce, za vse tapirje in za vse vmes. Zgodba, ki potrjuje star slovenski rek, da »gliha vkup štriha«, obenem pa prijazni počasni lenivec in razigrani družabni tapir vsak na svoj način bralca prijazno spodbudita k razmišljanju o tem, kako se prav zaradi razlik med nami največ naučimo tako o sebi samih kot tudi o drugih. Različnost nam širi obzorja in nas hkrati utrjuje in potrjuje v tem, kdo smo. > ANA KOSIRNIK

SVETLANA MAKAROVIČ

STRAŠNI VOLK

ilustracije: Jelka Reichman
Mladinska knjiga, zbirka Svetlanovčki,
2019, t. v., 20 str., 17,99 €

Priznani in poznani slovenski umetnici sta vsaka posebej sinonim za kvalitetno otroško knjigo. Svetlana Makarovič je ustvarila brezčasne slikanice za otroke, ki jih pozna že vrsta generacij, brez njih tako rekoč ni mogoče (od)rasti. Kdo ne pozna škrata Kuzme, pa Mišmaša, Kosovirjev pa Gala, in če sem lahko tokrat malce osebna, mojega najljubšega Smetiščnega muca in mnogih mnogih drugih, ponarodelih Svetlaninih pravljic? Jelka Reichman pa je s svojimi prepoznavnimi, toplimi, »okrogličnimi« ilustracijami naslikala marsikatero zgodbo, pesem in ostaja v zavesti bralk in bralcev ilustratorica, ki je sinonim za otroško ilustracijo, ob kateri nam zapoje srce ne samo mladim, pač pa tudi starejšim. Igrivost, sproščenost, toplina, brezskrbnost, držanje za roke, tople, žive barve ... Ob okroglem jubileju, junji 80-letnici, sta združili moči in skupaj ustvarili *Strašnega volka*, ki bo pač pojedel otroke, tako kot se po navadi primeri, kadar so v zgodbah volkovi. Morda pa tokrat vendarle ne? Kolikor poznamo Svetlano, bi se to zelo verjetno primerilo. Otroci so v tej zgodbi radostni, pojejo in plešejo, držijo se za roke, so skupnost, kjer je otroštvo tako, kot naj bi ga doživljal sleherni otrok – brezskrbno in sončno. Samo, volkovi so vedno v bližini in ... se vseeno zna zgoditi, da bi kaj hitro kakšnega okusnega otročiča kar požrli. Razen, če se zgodi pravljíčna magija. In se v volku prebudi nekaj »drugega« ali pa se bo morda zadovoljil z napolitankami in bo deklica tokrat »nagrajena« za svojo prvinsko naivnost zaupanja? Slikanica je darilo vsem nam, ki smo odraščali ob obeh umetnicah, in vsem, ki odraščajo tukaj in zdaj. Slikanica nam odkriva sončno plat otroštva. > SABINA BURKELJCA

JOE TODD-STANTON

MIŠEK JULIJAN

prevod: Mateja Sužnik, Miha Sužnik
Zala, 2019, t. v., 34 str., 21,95 €

Mišek Julijan je rad sam. Živali, ki skupaj z njim živijo pod zemljo, so mu v nadlego, živali na površju pa ga hočejo pomalicati. Nekega dne pa Julijanov vsakdanji mir zmoti nenapovedana gostja. Prizrčna slikanica

za vse male in velike introverte, ki se bodo ob listanju slikanice počutili sprejete takšne, kot so, v zaključku pa ugotovili, da pravi obisk lahko človeku ali pa mišku prav dobro dene in da je naše življenje lahko veliko prijetnejše, lepše in lažje, če vanj sem in tja spustimo tudi druge. Julijanov knjižni oče Joe Todd-Stanton je priljubljeni angleški avtor, ilustrator in prejemnik številnih nagrad, med njimi tudi nagrade Waterstone za najboljšo slikanico leta 2018 (za slikanico *Skrivnost črne skale*, *The Secret of Black Rock*). > ANA KOSIRNIK

JORGE BUCAY

PRIKLENJENI SLON

ilustracije: Gusti
prevod: Nataša Müller
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2019, t. v., 32 str., 19,99 €

Bucay (1948), priljubljeni argentinski psihoterapevt in pisatelj, po duši pa predvsem pripovedovalec zgodb, je podpisal že številne knjige, izmed katerih so mnoge prevedene v slovensščino in med domačimi bralci močno priljubljene. Njegovi ljubitelji se boste zagotovo spomnili uspešnice *Ti povem zgodbo?*, v kateri je moč najti tudi pripoved o priklenjenem slonu, zdaj ubesedeno v tej očarljivi slikanici. V njej se fantek spominja obiskov v cirkusu in se sprašuje, zakaj se slon, tako velik in mogočen, kot je, ni nikoli osvobodil količka, na katerega je bil priklenjen. Ko pa odrašča, počasi razume, zakaj je slon ostal na mestu. Ker so ga priklenili kot mladička, so mu zlomili voljo, zato slon misli, da mu nikoli ne bo uspelo. A Bucay pravi, da si lahko vsemu kos, le pogum moraš zbrati. Ena izmed zdravilnih zgodbic za dušo, po katerih je Bucay tako znan, tokrat v otrokom prijazni različici. > VANJA JAZBEC

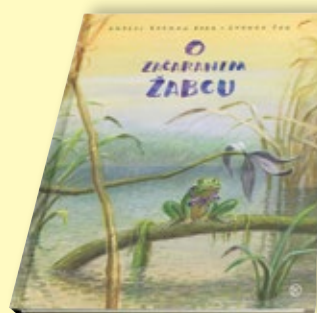
... Bucayeva
zdravilna zgodbica
za dušo ...

ANDREJ ROZMAN ROZA

O ZAČARANEM ŽABCU

ilustracije: Zvonko Čoh
Mladinska knjiga,
zbirka Velike slikanice,
2019, t. v., 32 str., 19,99 €

Andrej Rozman Roza je znan po tem, da klasične zgodbe/pravljice/pesmi (ali dele njih) rad preobleče v sodobne, drugačne pravljice/zgodbe – doda jim svojo prepoznavno rozmanovsko noto in že je pred bralci popolnoma nova pravljica. Tudi v pričujoči knjigi je tako. Skupaj z Zvonkom Čohom, s katerim sta znan ustvarjalni tandem, sta tokrat ustvarila pravljico o začaranem žabcu, ki skrit poslušča klasično pravljico o žabjem kralju in si domišlja, da je tudi on tak začarani princ, saj se počuti popolnoma drugačnega od drugih žab v ribniku ... gotovo mora biti princ. Seveda pa mora najti princesko, ki ga bo poljubila in spremenila nazaj v princa. Kaj pa žabica Ženja? Morda je tudi ona začarana in je v resnici princesa, saj se tudi ona počuti tako drugačno od vseh preostalih žab? Prijazna slikanica bo zagotovo pritegnila mlade bralce, da bodo odkrivali svojo kraljevskost in spoznali, da ni potrebna krona in da smo popolni prav takšni, kakršni smo. > SABINA BURKELJCA

SUZANNE CHIEW

JAZBEC IN VRATOLOMNA PUSTOLOVŠČINA

ilustracije: Caroline Pedler
prevod: Branka Fišer
Učila International,
2019, t. v., 26 str., 19,90 €

Nekega jesenskega dne mirnega in mogoče malo osamljenega jazbeca presenetijo tri male ptičice, ki so, ker se je ena izmed njih nesrečno poškodovala, izgubile svojo jato. Prijazni jazbec jih povabi v svoj dom, kjer se ranjena pozdravi, skupaj pa preživijo zimo in drug drugemu krajšajo čas. Ko pride pomlad, ptičice začutijo, da se morajo vrniti k svoji družini. Ampak kako bodo našle svojo jato? K sreči se jazbec domisli rešitve. Skupaj z gozdnimi prijatelji izdelava pravicatno letalo, s katerim ptičje prijateljice pospremi vse do njihove družine. S čudovito pisanimi ilustracijami opremljena zgodbica, ki podučijo o pomoči in prijaznosti, predvsem pa o pomenu prijateljstva. > VANJA JAZBEC

DIANNE HOFMEYR

GOSLI, GOSLICE, TRI-LI-LI

ilustracije: Piet Grobler
prevod: Mateja Sužnik
Zala, 2019, t. v., 28 str., 21,99 €

Avtorja slikanice s pojočim naslovom že dobro poznamo iz priljubljene *Čarobnega drevesa* (Se spomnite, kako se imenuje?), ki so

ga bralke in bralci lepo sprejeli in navdušeno prebirali ter z njim na različne načine odkrivali Afriko. Afriške barve in njeno bogato zgodbenost bomo v ednini, dvojini ali pa kar v skupini prebirali in uživali v plesu barv in zgradbi zgodbe, ki temelji na afriški ljudski povesti o posebnih, čudežnih goslicah, ki bi jih, jasno, radi imeli prav vsi. Tudi v tej knjigi nastopajo tipizirane afriške živali: opica, hijena, lev, želva ... Vsem so všeč čudežne afriške gosli, ki so preprosto glasbilo, izdelano iz poglji-ve palice, ki spominja na lovski lok. Zgodba, ki kliče k plesu in glasbi, k spoznavanju Afrike in njenih ljudi, k poustvarjanju z otroki doma ali v šoli (afriške živali, različni plesi, gibanje ...), predvsem pa k jesenskemu dnevu s čudovito zgodbo, ki je prav gotovo ne bomo pozabili, saj ima v sebi ritem, ki zagradi in vabi k odkrivanju lepote v besedi in sliki in tudi glasbe. Jih slišite, goslice? *Tri-li li ...* > SABINA BURKELJCA

ALAN MACDONALD

GUSARJI NE HODIJO V ŠOLO!

ilustracije: Magda Brol
Učila International,
2019, t. v., 24 str., 19,90 €

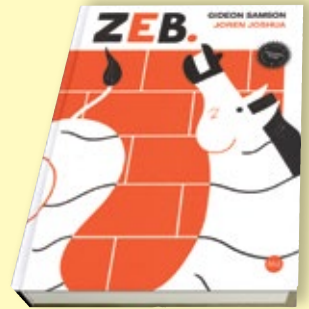

Navihano zgodbo o družini gusarjev je napisal uspešni britanski pisatelj, ki ustvarja predvsem za najmlajše – bralci bodo zagotovo prepoznali hudomušen način pisanja in se spomnili njegovih drugih del, med katerimi so najbolj prepoznavne številne prigode Umazanega Bertija. Tokrat je zapisal pustolovščino malega gusarja Jakca, ki si bolj kot vse drugo želi iti v šolo. Ampak gusarji ne hodijo v šolo!, mu vedno znova odgovorijo sorodniki. Ko končno izprosi zeleno, pa mu jo na prvi šolski dan zagode še papiga. Ravno pravšnje branje za vse nadobudneže, ki so v začetku meseca prvič prestopili prag šole. > VANJA JAZBEC

GIDEON SAMSON

ZEB.

ilustracije: Joren Joshua
prevod: Katjuša Ručigaj
Miš, 2019, t. v., 84 str., 26,95 €

Zbirka enajstih zgodb bo razveselila šolarje, ki so se v začetku meseca vrnili v šolske klopi. Večina dogajanja se namreč odvija v razredu, posamezne zgodbe pa pripovedujejo učenci. No, in ena zelo posebna učenka, zebra Ariana. Nič posebnega. Le malo nerodna je v razredu in čisto preveč dobra v lovljenju. Preostali učenci se ukvarjajo z bolj filozofskimi vprašanji; recimo, kako ukiniti prepoved joka, kupiti šalo in zamenjati glavo. Vse zgodbe se, ne boste verjeli, na koncu smiselno prepletejo in zaključijo, pa naj bodo nam, odraslim smrtnikom, še tako nenavadne. Zgodbe pa niso edino, kar vleče bralca k branju. Skoraj monokromne ilustracije – dodanih je le nekaj različnih odtenkov oranžne barve – odlično ujamejo duh zgodb. Nič presenetljivega, da je delo prejelo prestižno nizozemsko nagrado za otroško literaturo, tako za besedilo kot tudi za ilustracije. > VANJA JAZBEC

ANDREJ USAČOV

PAMETNA PSIČKA SONJA

ilustracije: Jevgenij Antonenkov
prevod: Breda Rajar
Mladinska knjiga, zbirka Deteljica,
2019, t. v., 64 str., 17,99 €

Prikupna zbirka zgodbic o mali psički Sonji, kraljevski mešanki, ki ima nadvse rada višnjevo marmelado. Njen lastnik Ivan Ivanič vsak dan odide v službo, psička Sonja pa ostane sama. A mali zvedavi psički ni prav nič dolgčas sami v velikem stanovanju, saj jo vsi *zakaji in pa potemi*, ki se ji nenehno porajajo, vsak dan peljejo novim dogodivščinam naproti. Skupaj z malo radovednico tako spoznamo, da elektrika grize, da sploh ni slabo biti majhen, se učimo brati in spoznamo, kdo je kriv za tako velike luže, ki se sem in tja, najraje po dežju, pojavijo na cestah. Očarljiva zbirka zgodbic v maniri nizozemskega *Vihca iz Vrhovišnika* in *Lukca in Lučke* Annie M. G. Schmidt, skozi katere bodo vsi mali radovedneži skupaj s prikupno psičko Sonjo dobili odgovore na številne svoje, tako pomembne *zakaje*. > ANA KOSIRNIK

NADINE ROBERT

ŠPELCA

ilustracije: Maja Kastelic
prevod: Ana Barič Moder
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2019, t. v., 32 str., 19,99 €

V zajčji družini Tekavčič je sedem otrok. Teodorju, Timoteju, Terezi, Tinkari, Tihomirju in Tamari sledi mala Špelca, tako po imenu kot značaju za en ščepec drugačna od svojih bratov in sester. Medtem ko ima vsak izmed starejših svojo vlogo in posebne naloge, se Špelca še malo lovi in raziskuje. In čeprav jo bratje in sestre povsod peljejo s sabo in ji še raje ukazujejo, Špelca pogosto ubere svojo pot. Tako ji tudi med ribolovom, ko ji preostali zatrjujejo, da s cvetom ni mogoče ujeti ribe. A glej ga zlomka, Špelci uspe ravno to ... Zgodbo je zapisala kanadska avtorica Nadine Robert, ki jo pri nas že poznamo (spomnimo se priljubljene slikanice *Peter, pokončni maček*), likovno pa jo je opremila priznana slovenska slikarka Maja Kastelic, ki je ustvarila večkrat nagrajeno avtorsko slikanico *Deček in hiša*. Zgodba o unikatni Špelci, ki je nastala v tandemu teh dveh uveljavljenih avtoric, zagotovo ne bo razočarala. > VANJA JAZBEC

Ljudje beremo več, kot se zavedamo. Beremo kratka sporočila na telefonih, družbenih medijih, oglasna sporočila, podnapise pri filmih, a za resnično razumevanje, povezovanje in premislek moramo brati daljša besedila, ki jih ponujajo leposlovna dela in strokovna literatura. Novejše raziskave kažejo, da zanimanje za branje leposlovja upada, s tem pa tudi funkcionalna pismenost prebivalcev.

A branje je lahko zabavno. Branje nas osebno krepi. Branje je skrb zase in za druge. Zaradi branja postajamo bolj razgledani, sproščeni, tudi srečnejši, naš um je bistrejši in prožnejši, postajamo bolj osredotočeni, pozorni, se lažje učimo in bolje komuniciramo.

Branje povezuje. Ljudje, ki berejo, poznajo vedno nove zgodbe, zato so zanimivi sogovorniki. Branje krepi besedni zaklad, ki nam pomaga, da se spretneje izražamo. Bralci se pogosto povezujejo v različne skupine, kjer se pogovarjajo o prebranem in tkejo medsebojne vezi, krepijo socialno mrežo. Družinsko branje pripomore k dobremu počutju doma, saj spodbuja povezovanje in sodelovanje.

’19

NMSB

nacionalni mesec skupnega branja

- Nacionalni mesec skupnega branja '19 smo zasnovali Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska sekcija IBBY, Združenje slovenskih splošnih knjižnic in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije skupaj z mestnimi knjižnicami v Ljubljani, Mariboru in Kranju.
- Letos bo NMSB'19 potekal med 8. septembrom, mednarodnim dnevom pismenosti, in 13. oktobrom, zadnjim dnevom Tedna otroka®.
- Častni pokrovitelj NMSB'19 je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Pobudniki in organizatorji Nacionalnega meseca skupnega branja '19, zbrani v nacionalni mreži za pismenost, smo si za dolgoročni cilj zadali dvig bralne kulture in bralne pismenosti vseh prebivalcev Slovenije in Slovencev, ki živijo zunaj nje. V želji, da bi se ljudje bolj zavedali, kako branje koristi vsakemu posamezniku pri njegovem razvoju in razumevanju družbe, smo lani zasnovali akcijo Beremo skupaj, ki spodbuja branje in povezovanje v bralno spodbudno skupnost. Akcija podpira zavest o izjemnem pomenu spodbujanja branja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah in knjižnicah, ki lahko temelji le na trdni založniški in knjigotrški mreži. Beremo skupaj pa spodbuja in povezuje tudi vrsto bralnih dejavnosti v neformalnih okoljih.

Celostna podoba Beremo skupaj letos temelji na ilustracijah Tane Komadina. Njene podobe vas bodo vse do konca leta pozdravljale s plakatov po vsej Sloveniji in vas nagovarjale tudi na spletni strani nmsb.pismen.si. Letos se še posebej veselimo razglednic, s pomočjo katerih si bomo lahko priporočali knjige.

Na spletni strani nmsb.pismen.si/dogodki najdete spletni dogodkovnik, platformo, na kateri so zbrani dogodki, povezani z branjem. Vabimo prireditelje – posameznike, ustanove, zavode in druge organizatorje, da vanj vpisujete z branjem povezane dogodke, ki jih pri-

pravljate. Ne le v času NMSB'19, temveč vse leto. Za vnos dogodka se je treba prvič registrirati, kasneje boste za sprotno urejanje in dopolnjevanje dejavnosti uporabljali le svoje prijavne podatke.

Obiskovalce bralnih prireditev pa vabimo, da v dogodkovniku poiščete tisto, kar vas zanima.

Berimo. Uživajmo v branju. Pogovarjajmo se o prebranem. Berimo drug drugemu. Prijateljem, sodelavcem in znancem priporočajmo in podarjajmo knjige, ki so nas navdušile. Pridružno se bralnim krožkom, skupinam, klubom, v katerih se združujejo ljudje različnih generacij, z različnimi pogledi in izkušnjami, ki se o prebranem radi pogovarjajo. Sposojajmo si, kupujmo in darujmo knjige. Berimo.

Berimo skupaj!

Sofinancerji in partnerji projekta Ministrstvo RS za kulturo, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, Javna agencija RS za knjigo, Andragoški center Slovenije, Slovenska nacionalna komisija za UNESCO in Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov.

Beremo skupaj

Nacionalni
mesec
skupnega
branja

8. 9. – 13. 10. 2019

Sveže ...

Eva Mahkovic:

na tak dan najbolj trpi mastercard

11. septembra ob 9.54

danes je enajsti september. poleg obletnice dogodkov, ki jih vsi poznamo, je danes pred 420 leti v rimu ob angelskem gradu umrla beatrice cenci, italijanska plemkinja, ki je leto prej s svojima bratoma, ljubimcem (ljubimcem iz nuje in političnih razlogov) in mačeho s kladivom do smrti potolkla svojega očeta in truplo vrgla čez balkon.

(pa vseeno nihče ni verjel, da je bila nesreča.) bilo bi slabo slaviti smrtni dan morilke, če ne bi bil ta umor samo oko za oko zob za zob (to dovoljujejo že svete knjige zahoda) kladivo za posilstvo strup za zaklepanje balkon za incest milost, za katero je prosila, pa je ostala neuslišana, saj je bil papež mnenja, da je družinskih umorov v renesančni italiji že tako preveč.

trda vezava, 224 strani
ISBN: 9789612845216
19,00 EUR

